

॥ ಶ್ರೀ ॥

ರಾಘವಾಣ್ಣನ ಕಲಿಪುರಾಣ

(ಯಾಲಪದ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಕನ್ನಡ ಪದ್ಯಕಾವ್ಯ)
(ಧಾರ್ಮಿಕ)

ಬರೆದವರು *

ಗಮಕಿ ಎಂ. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್
(ಅಂಕಿತ "ರಘುವರ")

ಪ್ರಕಾಶಕರು .

ಕಾವ್ಯಗಾಯನ ಕಲಾ ಮಂದಿರ
ಬೆಂಗಳೂರು

॥ ಶ್ರೀ ॥

ರಾಘವಾಣನ ಕಲಿಪದ

(ಯಾಲಪದ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಕನ್ನಡ ಪದ್ಯಕಾವ್ಯ)

(ಧಾರ್ಮಿಕ)

ಬರೆದವರು .

ಗಮಕಿ ಎಂ. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್

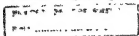
(ಅಂಕಿತ " ರಘುವರ ")

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಕಾವ್ಯಗಾಯನ ಕಲಾ ಮಂದಿರ

ಬೆಂಗಳೂರು

"RAGHANNANA KALIPADA" in Yalapada Style
written by Gamaka M Raghavendra Rao and Published by
Kavya Gayana Kalamandua, 76/41, 11th Main, 14th Cross,
Padmanabhanagar, Bangalore-560 070

FIRST EDITION
August 1991/1000 Copies

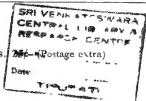
All Rights reserved

55720

"This Book is published with the Financial Assistance
of Tirumala Tirupatha Devasthanams Trust under their
scheme—Aid to Publish Religious Books "

Price: Rs. ~~25/-~~ (Postage extra)

Date

PRINTED AT PRABHA PRINTING HOUSE
22-A, Dr D V Gundappa Road, Basavannagudi, Bangalore-4

ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ

ಶಿಕ್ಷೆ ಪಡೆದಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಕಂಡು ತಂದೆ
ಅದ್ವೈತದಾರ್ಶನಿಕನಾದ ಶಿವರಾಮ-ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು
ಶಿಕ್ಷೆ ಪಡೆದಿದ್ದು ದೃಶ್ಯವಿದೆ

ರೇಖೆ

ನಿಮ್ಮ ೨೦ ರಾಶಿಚಿಹ್ನೆಗಳು

ಕಲಿಪದ

(ಯಾಲಪದ ಭಂವಸ್ತಿನ ಕಾವ್ಯ)

ಒಟ್ಟು ಸಂಧಿಗಳು (ಪೀಠಿಕಾ ಸಂಧಿ+53 ಸಂಧಿಗಳು) 54 ಸಂಧಿಗಳು

ಸಂಧಿ	ವಿಷಯ	ಪದ್ಯ
1	ಪೀಠಿಕಾ ಸಂಧಿ	21
2	ಕಲಿಪದ-ಯಾಲಪದ	15
3	ಬಾಳು ಬದುಕಿನ ಗುರಿ	18
4	ಎಲ್ಲರೂ ಭಗವಂತನ ಮಕ್ಕಳು	11
5	ಅತ್ಯವಂಚಕರು	11
6	ನರನೊಬ್ಬನೇ ಬಾಹಿರ !	16
7	ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಂಶರಿದ್ದಾರೆ !	12
8	ಕಲಿಯ ಮಹಿಮೆ !	13
9	ಪರಸ್ಪರ ವೈಷಮ್ಯ ಏಕೆ ?	9
10	ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ !	11
11	ಜಗದ್ವ್ಯಾಪಾರ ವೈಭವ	18
12	ವಿಧಿಯ ನಿತ್ಯಪರೀಕ್ಷೆ	11
13	ಲೋಕಪೂಜ್ಯರು	12
14	ಜೀವ-ಬೆಳ್ಳಿದ ಬಾಳು	13
15	ಮಾಧವ ಶ್ರೀಶೈಲ ಜಗದಿ	13
16	ಕಲಿ ಕಲ್ಮಷಹಿತ್ತರು	14
17	ಮೂರ್ಖರು ಹಿರಿಯರೆ ?	13
18	ಸಾಧು ಯಾರು ? ನನ್ನ ಕೆಲಸವೇನು ?	13
19	ಸಾಧನ ಸಂಚಯ	10
20	ಸಣ್ಣವರು-ಮೊದಲವರು	11
21	ಯಾರು ಕುಲಾಸ ?	10
22	ಎಂತಹ ಕೆಟ್ಟ ಕಾಲವಿದು ?	19
23	ಪಾಡಿನ ಜಾಡು	10
24	ಮುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೋಕೆ !	16
25	ಅನೇಕರು ಸಾಧ	10

ಸಂಖ್ಯೆ	ವಿಷಯ	ಪದ್ಯ
26	ಸಹನೆ-ಎಷ್ಟರಕೆ	15
27	ಆರೋಗ್ಯವೇ ಛಾನ್ಸ	12
28	ಕೋಳಿಕೆ-ಆಕೆ-ಆರ್ಕೆ	13
29	ನಮ್ಮ ನಾಡು	14
30	ಅತಿಥಿ ಆಫ್ರಾಗತರ ಸೇವೆ	13
31	ಯಾರನ್ನು ಆಳಬಲ್ಲೆ ? ಗೆಲಬಲ್ಲೆ ?	13
32	ಸಹನೆ	15
33	ಕಾಲದ ಸದುಪಯೋಗ	11
34	ಎಲ್ಲರೊಂದೇ ಹೇಗೆ ? ಇತ್ಯಾದಿ	17
35	ಬಾಳಿನ ವರದಿ ಬೇವರಲ್ಲಿ	28
36	ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನ	16
37	ನರರಿಗೆ ಬೇವಪ್ರಮೆ ಇತ್ಯಾದಿ	18
38	ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಾಳು	12
39	ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶದ ಇತ್ಯಾದಿ	19
40	ಬುದ್ಧಿ ಮಾತು	15
41	ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಪಾಠ	14
42	ಬೇವರಲ್ಲಿ ಕರಣಾಗತಿ	25
43	ಸದ್ವರ್ತನೆ-ಸದಾಚಾರ	17
44	ನಿನ್ನ ನಿಗನು ಸಿದ್ಧಿಹೊ ! ಇತ್ಯಾದಿ	20
45	ರಾಮರಾಜ್ಯ !	27
46	ಮಾನವತೆನಾಗಿ ಬಾಳು ಇತ್ಯಾದಿ	34
47	ಪರಮಾತ್ಮನು ಕರುಣಾಸಾಗರ !	15
48	ಸತ್ಯಾಪ್ತ ಸತ್ಯಾಪ್ತಿ	17
49	ಜೀವನ ವಿನುತಿ ಇತ್ಯಾದಿ	22
50	ಬದುಕು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಇತ್ಯಾದಿ	18
51	ನಾವು ಭಾರತೀಯರೇ ? ಇತ್ಯಾದಿ	30
52	ನಾಮಧೇಯ	36
53	ಅಂತಿಮ ವರದಿ	39
54	ಫಲಸ್ತುತಿ	15

ಮುನ್ನುಡಿ

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಂ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯರು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗಮಕಿಗಳಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರು, ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತರು ತಮ್ಮ ಕಾಲದ ಹಿರಿಯ ಗಮಕಿಗಳಿಂದ ಅವರು ಗಮಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡವರು, ಕೀರ್ತನ ಗಾಯನ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡವರು ಬಿಂದುರಾಯರು, ಕೃಷ್ಣಗಿರಿ ಕೃಷ್ಣರಾಯರು, ಕಳೆಲೆ ಸಂಪತ್ಕುಮಾರಾಚಾರ್ಯರು ಇಂತಹ ಧೀಮಂತ ಗಮಕಿಗಳ ಒಡನಾಟವಿದ್ದ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಗಳು ಅವರು, ಅಲ್ಲದೆ ಅವರ ಪ್ರಾಗೈಕೀಕರಣ ಬೆಳೆದು ಕಲೋಪಾಸನೆ ಮಾಡಿದವರು ಗಮಕವನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕಲೆಯನ್ನಾಗಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿ ಬಳಸಿದ ಮಹನೀಯರ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಹ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಗಮಕ ಕಲೆಯ ಲಕ್ಷಣ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಸಹ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ನಡೆಸಿ, ಆ ಕಲೆಗೆ ಒಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದ ಕಟ್ಟಿಕೆಯನ್ನು ತರಲು ಶ್ರಮಿಸಿ ಅವರೊಬ್ಬ, ಬಾಹ್ಯಂತರರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಅವರು ರಚಿಸಿರುವ 'ಗಮಕಿ ಪದ್ಯ ಶತಕ', 'ಗಮಕ ಗೀತೆಗಳು', 'ಕಾವ್ಯ ಗಾಯನ ಕಲಾ ಸಂಗ್ರಹ', 'ಗಮಕ ಪ್ರಚಾರ ಬೋಧಿನಿ' ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರ ಪರಿಶ್ರಮವೇನೆಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮೂವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮೂಲಕವೂ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಗಮಕ ಕಲಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕವೂ ಈಗ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಗಮಕ ಕಲಾ ಪರಿಷತ್ತು ಎಂಬ ಮಹಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕವೂ ಅವರ ಗಮಕ ಕಲೆಯ ಸೇವೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಗಮಕ ಕಲಾ ಪರಿಷತ್ತು ಹುಟ್ಟಿ, ಬೆಳೆದು, ಒಲಗೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಪಟ್ಟಿರುವ ಶ್ರಮ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದುದು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಅವರ ಮೆದುಳಿನ ಮಗು ಎಂಬುದು ನನ್ನ ತಿಳಿವಳಿಕೆ.

ಇದು ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯರು ಕವಿಗಳಾಗಿಯೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿ ನಡೆಸಿದವರು ಎನ್ನುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ. ಅವರು ಆಗಾಗ ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಪದ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಇವೆ. 'ಸತ್ಯದೇವ ಚರಿತೆ', 'ವ್ಯಾಸರಾಯ ಮಹಾತ್ಮೆ', 'ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವ ವಿಜಯ', 'ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ ವಿಜಯ', 'ಶ್ರೀ ಮಧ್ವ ಗೀತೆ', 'ಶ್ರೀ ಅನಂದ ಗೀತೆ', 'ವೈಷ್ಣವರ ಕೋಗಿಲೆ'

ಇವು ಅಂತಹ ಕೆಲವು ಗ್ರಂಥಗಳು. ಅವರ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪದ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಿನವು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿಗರೆ, ಅವರು ಪ್ರಥಮತಃ ಕವಿತ್ವವನ್ನು ಒಲಿದವರು ಎಂಬುದು ವಿದಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಕವಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಅವರು ಎಣಿಕೆವಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದವರು ಎಂಬುದು ಕಾರಣವಾಗಿಯೋ, ಗಮಕಿಗಳಾಗಿ ಅವರು ಗಳಿಸಿರುವ ಪೃಥಕ ಕಾರಣವಾಗಿಯೋ, ಫಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಕವಿಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಜೆಸರು ಅಪ್ಪಾಗಿ ಕೇಳಿಬರುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವು ಕವಿತ್ವ ರಚಿಸುವುದು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ, ಅನ್ಯರಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ರಾಯರು ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿಯಾರು ಎಂದು ಪದಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಗಮಕದ ಪ್ರಾಣ ಕವಿತ್ವವೇ ಅದುವ ರಿಂದ ಅವನ್ನು ಅವರು ಹೇಗೂ ಕೃಪದಲಾರರು. ಗಮಕಿಗಳಾಗಿ ಅವರ ಒಡನಾಟ ಕವಿತ್ವದೊಂದಿಗೆ ತಪ್ಪುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದರಿಂದಾಗಿ, ಅವರ ಈ ಗೀಳು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ ಆಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ, ಶ್ರೀ ರಾಯರು ತಮ್ಮ 'ರಾಘವಾಚಾರಿ' ಎಂಬ ಯಾಬ ಪದ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಪದ್ಯ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದೊಂದು ನೀತಿ ಕಾವ್ಯ, ಲೋಕನೀತಿ ಕಾವ್ಯ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ೫೬ ಸಂಧಿಗಳೂ ಒಟ್ಟು ೮೮೯ ಪದ್ಯಗಳೂ ಇವೆ. ಪ್ರತಿ ಸಂಧಿಗೆ ಅಂತ್ಯಗತ ಪದ್ಯಗಳ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯ ವನ್ನು ಹಿಡಿದು ತೀರ್ಪುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಸಂಧಿಗಳ ವಿಷಯಾನ್ವಯವುಗಳೆಂದೂ ವಸ್ತು ವಿಸ್ತಾರದ ಗಾತ್ರ ಇಲ್ಲವೆ, ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಂತಹ ಕಟ್ಟು ಏಟಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲ, ಪದ್ಯಗಳ ನಿರ್ವಾಹವೂ ವಿರಳವಾಗಿ ಹೊರತು ಯಾವುದೇ ಗೊತ್ತುಪಾಡಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಮುದ್ದಿಕೆಯನ್ನೇನೂ ಬಳಸಿಲ್ಲ. ಆದರಿಂದ ಈ ರಚನೆ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಪದ್ಯಲಹರಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯುವಂತಿದೆ.

ಈ ಪದ್ಯ ಗ್ರಂಥದ ವಸ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾನವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿ, ಯಾವುದೇ ಪುರಾಣಿಕಹಾಸಗಳಿಗೆ, ಕಥೆಗೆ, ಕಾವ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸದವು, ಮಹಾಪುರುಷರ ಚರಿತ್ರೆಯಾಗಲಿ ಗತ ಇತಿಹಾಸದ ವಿಸ್ತಾರಣೆ ಯಾಗಲಿ ಅಲ್ಲ. ಫಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನಪದರು ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆಸಿದ, ಬೆಳೆದ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳ ಸಮಷ್ಟಿಯೇ ಇಲ್ಲಿಯ ವಿಷಯವು. ಅವರು ಹಾಗೆ ಬೆಳೆಸಿ ಬೆಳೆದ ದೈವಶ್ರದ್ಧೆ, ಧರ್ಮ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳು, ಆಚಾರ ವಿಚಾರ ಗಳು ಈಗ ಹೇಗೆ ಮರೆತುಹೋಗಿವೆ, ಮೂಲಗೊಂಪಾಗಿವೆ, ಕಳಾ ಹೀ ನವಾಗಿ

ಅಧಃಪಾತಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥ ಬಹುಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೇಶಸ್ಥಿತಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ವಿಷಯದ ಗೀತೆ ಕರ್ತೃ 'ಕಲಿಸದ' ಎಂದರೆ ವಿನೋದ ಕೆಳಕಂಡ ಹಲವು ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸಂಭವ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಒಪ್ಪುವುದು ಎಂದರೆ, "ಕಲಿಯುಗದ ಪದಗಳು" ಎಂಬುದೇ ಆಗಿವೆ ಕಲಿಯುಗದ ಚರಿತ್ರೆ, ಎಂದರೆ ನಡೆವಳಿಕೆ, ಎಂದೂ ಸಿದ್ಧವೆಂದೇ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಮಾತು.

ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಣ ಸಮಾಜ ತನ್ನ ಒಳತನ್ನ ತಾನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಮೊದಲು ಯಾವ ನಂಬುಗೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಿತೋ ಯಾವ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತೋ, ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಅದೃಶ್ಯ ಸಮಾಜ ಹೇಗೆ ನಿರ್ಮಮವಾಗಿ ಕಳೆದು ಕೊಂಡು ಅನಾಥವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಚಿತ್ರಗಳು ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ಆ ನಂಬುಗೆಗಳು, ದೈವಭಕ್ತಿ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಗಳು ಮೂಲವಾದವು, ಸಮುಚಿತ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳ ರೂಪದವು ದೇವರ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಶಕ್ತಿ ಯಲ್ಲಿ ನಂಬುಗೆ, ಗುರು ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಗೌರವ, ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳು, ಚಿಕ್ಕವರ ದೂರದವರ ನಡುವೆ ತಾರತಮ್ಯ, ಲೋಕ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಸಂಧತೆ ನ್ಯಾಯಪರತೆಗಳು, ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಪರತೆ, ತಾಳ್ಮೆ, ಆದ್ರ್ಯತೆ, ಸಮಾಧಾನ ಗುಣ, ಬುಣಬಾಧಾ ಭೀತಿ ಮುಂತಾದ ಗುಣ ವಿಶೇಷ ಗಳು ನಮ್ಮ ಹಳೆಯ ತಲೆಮಾರಿನ ಜನರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದು, ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದು ನಿಶ್ಚಿತಗೊಂಡಿವೆ, ಅಳಿಸಿದಾಗುತ್ತಿವೆ ಎನ್ನುವುದು ಈ ಪದ್ಯ ಕಾವ್ಯದ ಕರ್ತೃಗಳನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಕಾಡಿದೆ. ಆ ತಲೆಮಾರಿನ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಕಾರಣ ಅವರಿಗೆ ಈ ಕೊರಗು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ ಆಗಿವೆ ಕೊರಗು ಅತಂಕಕ್ಕೆ, ಅತಂಕವು ಅಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿ, ತತ್ಪಲವಾಗಿ ಈ ಭೀತಿ ಗ್ರಂಥ ಹುಟ್ಟುವಂತಾಗಿದೆ

ಹಳೆಯ ಪೀಳಿಗೆಯ ಜನರು ರೂಢಿಸಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಉಚ್ಛ್ರಾಂತ ವೃತ್ತಿ, ಭೋಗಾಸಕ್ತಿ, ಅನಿರೀತ ಅನಾಚಾರಗಳು, ಮರೆ ಮೋಸಗಳು, ಹುದ್ದೆ ಮನೋರಂಜನೆಯ ಮೋಹ, ಸುಲಭ ಷಡಂಶ ಆಸೆ, ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕ್ಲೇಶ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳು, ವೃತ್ತಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಸದ್ವಿ ಮುಂತಾದವು ಹಿಡುಹಿಡುಹಾಗಿ ದಾಳಿಯುಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ರಾಯರು ಕಂಡು ಕೊರಗಿದ್ದಾರೆ,

ಮರುಗಿದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಅಂಥಕಾರಮಯವೆಂಬ ಆಸಕ್ತಾಯಕತೆಯನ್ನು ಅವರು ಮುಂದೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಈಗಲೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಜಘರಿದ್ದಾರೆ, ಮೌಲ್ಯಗಳ ಅನುಸಂಧಾನವಿದೆ ಎಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಎಂದೂ ಯಾರೂ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ ನಿರಾಶಾವಾದದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿ ಮುಂಗಾಣದೆ ಹೋಗುವುದು ಯಾರಿಗೂ ಪದ್ಯವಾಗುವ ಮನಸ್ಸಿತ್ತಿರುತ್ತದೆ ಆದುದರಿಂದ ರಾಯರಂತೆ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ದಳಕಿನ ಕಿರಣಗಳಿಗೆ ಹಂಬಲಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿದೆ

ಪದ್ಯ ಪಂಕ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ನೀತಿ ಬೋಧೆ ಮಾಡುವುದು ಸಮ್ಮ ಭಾಸೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ನಡೆವಾಳಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಪದ್ಧತಿ ಆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲ ರಾಯರು ತಮಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಒಂದು ಭಂದವ್ಯನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು, ಅದರಲ್ಲಿ ನೀತಿಯ ನಿಲುವೆಯನ್ನು ತಮಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವ ಹಾಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ ನಾಡಿನ ಜನರ ಏಳಿಗೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸುಕರಾದ ಕಲಾವಿದರೂ ಸಾಹಿತಿಗಳೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯವೇ ಇದು "ಹಿತನ ಬೋಧಿಸುವ ಹಿರಿಯ, ಪಥನ ತೋರಿಸುವ ಗುರು | ಮತಿಯನೇಚ್ಚರಿತ ಕಟ್ಟಿ ||" ಇವರು ಲೋಕಪದ್ಯ ರೆಂದು ಅವರೇ ನೆನೆದಿದ್ದಾರೆ (೧೨-೧) ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಬಾಲ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿರುತ್ತಿದ್ದ ನೀತಿವಾರ ಎನ್ನುವುದು ಈಗ ಸ್ಪಷ್ಟಪ್ರಾಯವಾಗಿರುವಾಗ, ಈ ಬಗೆಯ ನೀತಿ ಕಾವ್ಯಗಳು ಆ ಸ್ಪಷ್ಟವನ್ನು ತುಂಬಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ರಾಯರ ಕೆಲಸ ಅಂತಹ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ

ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಏನೇನು ವಿಷಯಗಳು ಬಂದಿವೆ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯ ಬದುಕಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯು ಮಾತುಗಳೂ ಇಲ್ಲಿವೆ, ಹಳೆಯ ಧರ್ಮಪಂಥಗಳ ಹಾಗೂ ಆಚಾರ್ಯರ ವಿಚಾರ ಸಾರವಿದೆ; ಸದಸದ್ವಿವೇಕದ ಎಚ್ಚರದ ನುಡುಕವೆ, ಮೌಲ್ಯಗಳ ವಿಚಾರವಿದೆ, ಸ್ವಾಸ್ಥಭವದ ಸೂಕ್ತಿಗಳಿವೆ, ಆತ್ಮಾವಲೋಕನವೂ ಪರೋಪದೇಶ ವಾಂಡಿತ್ಯವೂ ಒಗ್ಗೂಡಿವೆ ಇವುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ತುಂಬ ಸರಳ, ಸರಸ ಎನ್ನುವಂತಿರುವುದರಿಂದ, ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಮುತ್ತಮುಂದುಕರವರೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ "ಗೀಡುಕಿರುವೆನೆನ್ನ ಮನಃ ತೋಡಿದಂತೆ ವಿಷಯಗಳ "

ಎಂದು ರಾಯರು ತಿಳಿಸಿದ್ದರೂ, ಇವು ವಿಚಾರಪರ ಬೇತನವೊಂದರ ಹಿಂಸೆನಿಂದ ಗಳಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಣೆದಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು

ಇವುಗಳ ಭಾಷೆ ಶೈಲಿ ಭಂದಸ್ಸುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಗುಣ ಹೊಳೆಯುವ ರಚನೆಗಳಿವೆ, ಕಾವ್ಯ ಸತ್ತ್ವ ಹೊಮ್ಮಿ ದಿರುವ ರಚನೆಗಳೂ ಇವೆ. ನೋಗಸಾದ ಸೂಕ್ತಿಗಳ ಹಾಗೆಯೇ ತೀರ ಸಾವನಾಶ್ಯ ವೆಂಬ ಸೂಕ್ತಿಗಳೂ ಇವೆ, ಪುನರುಕ್ತಿಗಳು ಸಹ ಇವೆ ಇವನ್ನು ಅನ್ಯ ಸೂಕ್ತಿಕಾರ ಸಾಹಿತಿಗಳ ರಚನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಸತ್ಕರಿಯ ಗೋಲಿಗಳಂತಹ ಸವಿ ಮಾತುಗಳಿವೆ, ಉಪ್ಪು ಹುಳಿ ಕಾಳಾದ ಸವೈ ಮಾತುಗಳೂ ಇವೆ ಬಂಧಗುಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭಾಷೆ ಶೈಲಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ಹಿಫಿಲ ಎಂದು ತೋರಿದರೂ, ಉದಾತ್ತ ಅಶಯಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಸೂಕ್ತಿಗಳು ಸಂಗ್ರಹ ಯೋಗ್ಯವೇ ಆಗಿವೆ

ಕೃತಿ ಯಾಲಪದವೆಂಬ ಭಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೆಂಬ ಕೃತಿಕರ್ತರು ಮೊದಲೇ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಅದರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು 'ಕನ್ನಡ ಶೈಲಿ'ಯನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ ಅವರು ಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ ಹಾಡಿಕೆಗೆ ಪ್ರಪದಿ ಸಾಂಗತ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಇದು ಚೆನ್ನಾದುದೆಂದು ಅವರ ಗ್ರಹಣೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸೊಗಸಿದ ಈ ಒಳಪದದ ಮಟ್ಟು ನೀತಿಬೋಧೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದುದೆಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಯಾಲಪದವನ್ನು ಹಾಡಿದರೆ, ಅದು ಉಯ್ಯಾಲೆ ತೊಗಿದಂತೆ ಇರುವುದೂ ಬಾಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಇರುವುದೆಂದೂ ಅವರು ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ಮಾತನ್ನು ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯರು ಗಮನಿಗಳಾದುದರಿಂದ ಅವರು ಹೇಳಿರುವ ಮನ್ನಣೆಯ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಬಿಡುವಂತೆ ಹೇಳುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರು ಸ್ವತಃ ಸರಸವಾಗಿ, ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಇವನ್ನು ಹಾಡಿ ತೋರಿಸಬಲ್ಲರು ಪ್ರಾಚೀನ ಯಕ್ಷಗಾಥ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿರಳವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಈ ಬ್ರಹ್ಮ-ರುದ್ರ ಗಣ ಪರ್ಯಾಯಗಳ ಜೊತೆ ಮಟ್ಟು ಯಾವ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಹಾಡ ಬಹುದಾದುದು ಎಂದು ಬಲ್ಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಸ್ವಿಗ್ಧ ಲೋಲ ಲಕ್ಷಣದ ಈ ಬಂಧವನ್ನು ಗಣನೀಯಮಾನಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾರಿಸಿದರೆ ಹೇಗಿರಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿಯಲು ರಾಯರು ಹಮ್ಮು ನೀವೇದನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡದಿಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದಿತು ಮಾತ್ರಾಫಯ ಗತಿಗೆ ಒಗ್ಗಿರುವ ಅಭಿನವ ವಾಚನ

ಪದ್ಧತಿಯ ಸತ್ಯರಹಸ್ಯದಿಗೆ ಇಂತಹ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಅತ್ಯವಶ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ

ಆದಿಗಳಾಗಿ, ಗಮನಗಳಾಗಿ ಖ್ಯಾತರಾಗಿರುವ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯರು ಈಗ ಪ್ರಚುರವಾಗುತ್ತಿರುವ ಪದ್ಯ ಗ್ರಂಥದ ಮೂಲಕ ಒಬ್ಬ ಸೂಕ್ತಿಕಾರರಾಗಿಯೂ— ಸುಭಾಷಿತಕಾರರಾಗಿಯೂ—ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದು ಮೆಚ್ಚತಕ್ಕ ಸಂಗತಿ. ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಅಭಿನಂದನೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವಂತಾಗಲಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ

ಬೆಂಗಳೂರು
೨೦-೬-೧೯೯೧

ಪಿ. ಬಿ. ವೆಂಕಟಾಚಲ ಶಾಸ್ತ್ರಿ

ರಾಘವಾಣ್ಣನ ಕಲಿಸದ

ಭಿವೇದನೆ

ಗಂಗಾವತಿಯಲ್ಲಿರುವ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ಜಯರಾಮಾಚಾರ್ ಸರ ಜೋಷಿ ಅವರು ಒಮ್ಮೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ೧೯೬೬ ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಶ್ರೀ ಪ್ಯಾಸ ರಾಯರ ಪುಣ್ಯ ದಿನಕ್ಕೆ ನನಗೆ ನವ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಬರಲು ಆಹ್ವಾನವಿತ್ತರು. ಇದಕ್ಕೆ ನಾನು ಒಪ್ಪಿ ನನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಿತ್ರರೂ ಕವಿಗಳೂ ಕವಿಗಾರರೂ ಆಗಿದ್ದ ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣರಾರವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ "ನವ ವೃಂದಾವನ"ಕ್ಕೆ (ಹೊಸವೆಣೆ-ಪುವೆ-ಆನೆಗೊಂದಿ-ನವ ವೃಂದಾವನ) ಹೋಗಿ ಗುರುಗಳ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿ ಬಂದೆನು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ನುಂದೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿ ಈ ಆಶಂಕೆಯನ್ನು ಬರೆದೆನು. ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಶಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಂಗರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಈಗ ಕಾಣುವ ರೂಪವನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥವು ತಾಳಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಬೇಕ, ಜನ, ಸಮಾಜ ಜಿನ್ನಾಗಿ ಬದಲಿ ಬಾಳಿ ಕೀರ್ತಿ ಪಡೆಯು ವಂತಾಗಲೆಂಬ ಸದ್ಭಾವನೆಯಿಂದ ಬರೆದ ಆಶಂಕೆಯಿದಾಗಿದೆ. ಇದು ಯಾಲ ಪದದ ಭಂವಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದೆ.

"ಯಾಲವದ"ವು ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜನಪ್ರಿಯ ಹಾಡುಗಟ್ಟ ಗಳೆನಿಸಿದ ತ್ರಿಪದಿ-ಸಾಂಗತ್ಯಗಳೊತೆಯೇ ಒಂದು ಮನೋಹರವಾದ ಓಟದಿಂದ ಕೂಡಿ, ಕೇಳಲೂ, ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಮತ್ತು ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ಪಾಡಲೂ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ರಚನೆಯ ಬಗೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಕೈಪಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ —ಹಳೆಯ "ಯಕ್ಷಗಾನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ 'ಯಾಲಪದ'ವೆಂಬುದೊಂದು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ (ಮಾತಾ, ದೃಷ್ಟಿಯೂ ನೇರಿ) ಆರು ರುದ್ರ ಗಣಗಳೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೀರ್ಘವೂ ಇದ್ದಂತಿದೆ. ಅನೇಕ ಪಾಡ ಹೆಜ್ಜೆ, ಒಂದು ಗಣ ಕೊನೆಯ ಪಾಡಕ್ಕೆ ನೇರಿ, ಕೊನೆಯ ಪಾಡ ಪುನರಾವರ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು 'ಎಳೆ'ಯ ರೂಪಾಂತರವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ-ಎಳೆಗೆ ಆರು ರುದ್ರ ಗಣ+ಒಂದು ಗುರು ಎಂದು ಲಕ್ಷಣ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ರುದ್ರಕ್ಕೆ ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮ ಗಣಗಳು ಪರಾ ಯವಾಗಿ ಬರಬಹುದು!"

ಖಾದ್ಯ ನರಹರಿ ಕವಿ ವಿರಚಿತ ಹನುಮದ್ವಿಲಾಸ, ಕುಟೀಲೋಪಾಖ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಕಾಳಿಂಗಮರ್ಧನ ಎಂಬ ಈ ಮೂರು ಯಕ್ಷಗಾನ ಹಂಪೂ ಕಾವ್ಯಗಳ ವೈಕಿ ಕುಟೀಲೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಬಳಸಿರುವ "ಯಾಲಪದ" ಭಂದಸ್ಥಿತಿ ಹಲವು ಪದ್ಯಗಳು ಅವುಗಳ ಶೈಲಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಹಿಡಿಸಿತು, ಮತ್ತು ಈ ಭಂದಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪದ್ಯ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯೂ ಬೆಳೆಯಿತು. ಕಾಲ ಕರ್ಮ ಸಂಯೋಗದ ಫಲವಾಗಿ ಈ ನನ್ನ ಅವೇಕ್ಷೆಯು ಆ ಜಗತ್ಪ್ರಭುವಿನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಪೂರೈಸಿತು ಎಲ್ಲವೂ ಅವನ ಇಚ್ಛೆ !

ಭಾರತ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತಲೆತಲಾಂತರವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತ ರಾಮಾಯಣ ಮುಂತಾದ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಶ್ರವಣ ಮಾಡಿ, ಅದರ ಸತ್ಪರಿಣಾಮವೇ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಇದುವರೆಗೆ ಕಾಳಿಸಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಗಿಂತಲೂ ನಮ್ಮ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಸತ್ಪದಯರಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ದೈವಭಕ್ತಿ, ಬೇವಕಾರುಣ್ಯ, ಪಾಪ ಭೀತಿ, ಧರ್ಮ ಬುದ್ಧಿ, ನಯ, ನೀತಿ ಮುಂತಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳು ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದುದು ಇಂದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ, ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಸದ್ಗುಣಗಳೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದವು ಮತ್ತು ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ತರುವುವು.

ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ವಾಚಕರು ಈ ಪದ್ಯ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸ ಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಇದು ಕಾವ್ಯವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿ-
ತುಡಿ ಮತ್ತು ಜನರ ಚಿತ್ತಗಳನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣುವ ಹಲವು ಗುಣಗಳು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ ಇದೊಂದು ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ. ಯಾಲಪದ ಭಂದಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಹಿಂದೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಯಾವ ಕಾವ್ಯ ರಚಿತವಾಗಿದೆಯೋ ನನಗೆ ತಿಳಿದುಮಾ ! ಆದರೆ ಇದರ ಶೈಲಿಯು ನಮ್ಮ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಒಂದು ಪದ್ಯ ಜಾತಿ ವಿಮರ್ಶಕರು ಈ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ

ಗಮಕಿ ಎಂ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್
ಕಾವ್ಯಗಾಯನ ಕಲಾಮಂದಿರ
ಸಂ 198, "ಕೀಶವ ಶ್ರದ್ಧಾ"
ಬ್ಲಾಂಡಿನ್ ಸ್ಟ್ರೀಟ್ ರಸ್ತೆ
ಹ್ಯಾಗರಾಜನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-28

ಕೃತಜ್ಞತೆ

(1) "ಕಲಿತದ"ವನ್ನು ಅಚ್ಚು ಮಾಡಿಸುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪರಮ ಮಿತ್ರರಾದ ವಿದ್ವಾನ್ ಶ್ರೀ ಅದ್ಯ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ನಾಳು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿವೆ. ಅವರು ನನ್ನ ಈ ಆರೋಚನೆಗೆ ಒಪ್ಪಿ, ಈ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ ನೀಡುವಂತೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡಿ, ಇದನ್ನು "ತಿರುಮಲ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಪಾದಕ"ರಿಗೆ ಕಳಿಸುವಂತೆ ನನಗೆ ಸೂಚಿಸಿದರು. ನಾಳು ದಿನಾಂಕ 23-4-1990 ರಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ನಿಗದಿತ ಅರ್ಜಿಯೊಡನೆ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟೆ. ಅವರಿಂದ ದಿನಾಂಕ 25-3-1991 ರಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದೆಂಬ ಆದೇಶ ಪತ್ರ ಬಂದಿತು. "ತಿರುಪತಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನ ದಯ" (ಟಿ.ಟಿ.ಡಿ.) ಭವ್ಯಮೆಲಿದೆ ಯೆಂಬುದು ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಈ ಪದ್ಯ ಗ್ರಂಥವು ಈಗ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಮೇರೆ ತಿಳಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲ ಮಹನೀಯರಿಗೂ ನಾಳು ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞ ನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಅದ್ಯ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ (ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ) ಪತ್ರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

(2) ಯಾಲಹದ ಭಂಡಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿರುವ ಈ ಪದ್ಯ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಿ ಇದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ನೀಡಿರುವ ನನ್ನ ಪರಮ ಮಿತ್ರರೂ ಕನ್ನಡದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆದ ಡಾ|| ಟಿ ವಿ ವೆಂಕಟಾಚಲ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಜ್ಞಾತೃವರ್ತವಾದ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

[ಇನರ ಮುನ್ನುಡಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, "ಮಾತ್ರಾಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಿ ಒಗ್ಗಿರುವ ಆಧುನಿಕ ವಾಹನ ಪದ್ಧತಿಯ ಸಹೃದಯರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವಾಗಿ, ಈ ಬಂಧ ವನ್ನು ಗಣನೀಯಮಾಳುಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾರಿಸಿದರೆ ಹೇಗಿರಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿಯಲು, ರಾಯರು ತಮ್ಮ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಉಪಾಪಿಸಿದ್ದರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು."

ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ ! ಇನ್ನೂ ಕಾಲ ಮಿಂಚಿರಲಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ, ನಾನು ಅವರ ಸೂಚನೆಗೆ ತಲೆಬಾಗಿ, ಈ ಯಾಲಪದ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಡಬಹುದಾದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ]

(3) ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಪ್ರಭಾ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ಒಡೆಯರೂ ನನ್ನ ಅತ್ಯ ಬಂಧುಗಳೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಡಿ ಎಸ್ ಕೃಷ್ಣಚಾರ್ಯ ಅವರಿಗೂ ನಾನು ಆಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ

ಗ್ರಂಥಕರ್ತ

To
 THE EDITOR,
 T T Devasthanams
 TIRUPATHI-517 501

Sir,

Sub Recommendation of 'KALIPADA' a folk-lore
 in Kannada, for financial assistance from T T
 Devasthanams under the Scheme—"Aid for
 Publication of Religious Books

OPINION

'Kalipada' is a poetical work written in a form of Kannada Janapada Music called "Yala Pada" which can be rendered to music. It is written in a style which is easily understandable. It is religiously meaningful, emotional and consists of laya vinyasa also. It tries to propagate morality and righteousness based on Bhakti or devotion of a high order. The work comprises of 54 cantos including the introductory canto (Purthuka Sandhi). It contains 910 stanzas. Each stanza in this work is a unit and may be called a Mukta, as in the case of the poems of Sarvagna of Kannada Literature and Vemana of Telugu Literature. It establishes the high values of Indian human life. Here and there we come across satirical expressions, and humorous phrases which have a didactic purpose—to enable the reader to rectify his mistakes, purify his heart and live a noble life.

The name of the work itself is peculiarly wonderful

1. KALIPADA—means, learn and sing the great moral ideas that it contains

2. It also means, that in this Kaliyuga the man is surrounded by many kinds of vices which he has to overcome and find out the way of upliftment.
3. It may also mean that it is a Pada for the Kalis i.e., men of valour.

The author of this work is Ganiaki Sri M. Raghavendra Rao. He has written and published many works based on Dharma—viz. Sri Satya Deva Chhaite, Sri Vasudeva Vijaya, Sri Venkatesha Vijaya and many more. He is a staunch devotee of Lord Venkateshwara. He is the Kulaguru of famous gamakins of Karnataka, an Anubhavi of a ripe old age of 75 years.

It is quite in keeping with the present times that his work namely KALIPADA should be printed for the benefit of the people.

Hence I have great pleasure to recommend this case for needful financial assistance.

— — —

(Copy of the letter dated 22-4-1990 signed by Sri Adya Ramacharya and sent to the Editor, T.T.D., Tirupathi!)

ಯಾಲಸದ ಭಂವಸ್ಸಿನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿಡುವ ಅಥವಾ ಹಾಡುವ ಶ್ರಮ
(ಒಂದು ಮಾರ್ಗವರ್ತನ)

(1) 1 ಮಾತ್ರೆಯ 4 ಗಣಕ್ಕೂ ಕಂಠದಾಗಲಿ ಈ ಪದವನ್ನು ಹಾಡುವ
ರೀತಿಯನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆವು ! ಅದರ ಒಂದು ನುಡಿಯ ಉದಾಹರಣೆ
ಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ

ಈತ ನಿನ್ನ ಚರಣ ಭಜನೆ
ಆಶೆಯಿಂದ ಮಾಡುವೇನೊ
ದೋಷರಾಶಿ ಸಾಕಮಾಡೊ ತ್ರೀಶ ಕೇಶವ ||

(ಇದು ಭೋಗ ಪಟ್ಟದಿರು ಅರ್ಧವದ್ಯ, ಉತ್ಸಾಹ ರಗಳೆಯ ಧಾಟಿ)

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಪದ್ಯವನ್ನೇ " ಯಾಲಸದ "ವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದರೆ ಅದು
ಹೀಗೆ ಬರುವುದು.

ಈತ ನಿನ್ನ ಚರಣ ಭಜನೆ-ಆನೆ ಯಿಂದ ಮಾಡು ವೇನೊ
ದೋಷ ರಾಶಿ ಸಾಕ ಮಾಡೆ ಲೊ - ತ್ರೀಶ ಕೇಶವ
(ದಾಸ ಜನರ ನುಡ್ಯ ರಿಸೆ ಲೊ) ||

ಇಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಗಮನಿಸಿ ! " ಮಾಡೆಲೊ " ಎನ್ನುವಾಗ ಲೊ ಎಂಬುದರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೇರಿದೆ-ಇದು 2 ಮಾತ್ರಾ ಕಾಲದ ಒಂದು ಗುರು ಇಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬರುವ " ತ್ರೀಶ ಕೇಶವ " ಎಂಬುದನ್ನು 2ನೇ ಸಾಲು ಹಾಡುವಾಗ ಲಯಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಡಬೇಕು

ಈ ಎರಡನೇ ಸಾಲಿನ " ದೋಷರಾಶಿ ಸಾಕಮಾಡೆಲೊ " ಎಂಬಂತೆಯೇ ಮೂರನೆಯ ಸಾಲೂ ಬರುತ್ತದೆ (ತ್ರಿಪದಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವಂತೆ).

ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾಲಸದದ ಪದ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ, 3 ಮಾತ್ರೆಯ ಗಣಗಳುಳ್ಳ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ ಇದು ಒಂದು ಶ್ರಮ, ಅಥವಾ 3-4 ಮಾತ್ರಾ ಗಣಗಳ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಇದೇ ಪದ್ಯವನ್ನೇ 4 ಮಾತ್ರೆಯ 1 ಗಣವುಳ್ಳ ಪರಿವರ್ಧಿಸಿ ಪಟ್ಟಿಯು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ (ಮಂದಾಪುಲ ರಾಗಿ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ) 3 ಮಾತ್ರೆಗಳನ್ನು 4 ಮಾತ್ರೆಗಳಾಗಿ ಹಿಗ್ಗಿಸಿ, ವಾಚನವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು, ಇದು ಆದಿತಾಳದ ನಡಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಯಾಲಪದದ ಪದ್ಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹಾಡಿದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದು ಸಪ್ತ ಅಸುಭವ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಕ್ರಮವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಬಹುದೆಂಬುದೂ ನನ್ನ ಮತ ಇದು ಒಂದು ಕ್ರಮ

ಸೂಚನೆ :—(1) ಆಯಾ ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಭಿನ್ನವಿವಾಗಿರುವ ವಿಷಯ (ಸಾಹಿತ್ಯ)ಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಅವುಗಳ ಅರ್ಥ-ಭಾವಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪುವ ರಾಗಗಳಲ್ಲಿ (ನಾಂಗತ್ವದಂತೆ ಲಯವನ್ನನುಸರಿಸಿ) ಇದನ್ನು ಸೊಗಸಾಗಿ ಹಾಡಲೂ ಬರುವುದು

(ii) ವಾಚಕರು ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯಸಂಗತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಪದ-ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಡುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಹಸ್ಯವಿದೆ ! ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರಸ್ಯವೂ ಅಡಗಿದೆ ! ಹೇಗೆಂದರೆ :—

(ಅ) ತಾಳಗತಿ ಅನುಸರಿಸಿ ವಿಕುಲಶಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದರೆ ಅದು " ಪದ " ವಾಗುತ್ತದೆ

(ಆ) ಆ ಸಾಹಿತ್ಯವು ರಚನೆಯಾಗಿರುವ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಗತಿಯಲ್ಲೇ ಹಾಡಿದರೆ ಅದು " ಪದ್ಯ "ವಾಗುತ್ತದೆ !

ಅಂತೂ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿರುವ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ " ಯಾಲಪದ "ವನ್ನು ಗದ್ಯದಂತೆಯೋ, ಪದ್ಯದಂತೆಯೋ ಅಥವಾ ಪದ (ಕೀರ್ತನೆ) ದಂತೆಯೋ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಭಾಸವಾಗಿ ಹಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ

ಈ ಕಾವ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿರುವ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ನಿಯಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಮಾತು :—

ಯಕ್ಷಗಾನ ಚಂಪೂ ಕಾವ್ಯಗಳಾದ ಹನುಮದ್ವಿಲಾಸ, ಕುಣೀಲೋವಾಖ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಕಾಳಿಂಗಮಂಡನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಯಾಲಪದ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಕ್ರಮವಾಗಿ 3, 36 ಮತ್ತು 8 (ಎಂದರೆ ಒಟ್ಟು 47) ಆಗಿದೆ

ಇವುಗಳ ಪೈಕಿ ಕೇವಲ 6 ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ 2ನೇ ಸಾಲಿನ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದ ಮತ್ತು 3ನೇ ಸಾಲಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸವಿದೆ (ಉಳಿದ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ !)

ಆದರೆ ನಾನು ಈ ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸವಿರುವ ಪದ್ಯಗಳ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, "ಕಲಿಪದ"ದಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯಜಾತಿಯ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದು ಮುಖ್ಯಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಈ ನಿಯಮವನ್ನು ತಾರ್ಕಗತಮಾಡಿ ದ್ದೇನೆ

ಗೆಮಕಿ ಎಂ. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್

ಇದೇ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಇತರ ಕೃತಿಗಳು

	ರೂ
(1) ಕರೆಯ ಕಾಣಿಕೆ (ಅತ್ಮಕಥೆ)	50-00
(2) ಅನಂದಗೀತೆ (ಕನ್ನಡ ದ್ವಾದಶ ಸ್ತೋತ್ರ)	4-50
(3) ಮಧ್ವಗೀತೆ (ಪಾಡು)	0-50
(4) ಶ್ರೀ ಪಾಸುಂದೇವ ವಿಜಯ	ಪ್ರತಿ ಮುಗಿದಿದೆ
(5) ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ ವಿಜಯ	"
(6) ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರಗುರು ಕೀರ್ತನಮಾಲೆ	"
(7) ಮೈಸೂರು ಕೋಗಿಲೆ (ಕವನ, ಪಾಡು, ಹರಟೆ)	3-50
(8) ಗಮಕ ಗೀತೆಗಳು (ಕವನ-ಪಾಡು)	1-75
(9) ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯ ಮಹಾತ್ಮೆ	ಪ್ರತಿ ಮುಗಿದಿದೆ
(10) ಗಮಕಿ (ಪದ್ಯ ಕವನ)	1-50

ರಾಘವಾಣ್ಣನ ಕಲಿಸಿದ

“ರಾಘವಾಣನ ಕಲಿಪದ”

“ ಪೀಠಿಕಾ ಸಂಧಿ ”

ಯಾಲಪದ ಛಂದಸ್ಸು

ಪ್ರೀರಮಣ ರಘುವರ ಕಾರುಣ್ಯಪಾರಿಧಿ ನಿನ್ನ
ಸಾರಸಾಂಕ್ರ ಭಜಿಸಿ ಮನದೊಳು-ಸಾ ಬೇಡಿಕೊಂಬೆ
ತೋರೋ ಕರುಣ ದೀನ ಜನರೊಳು

|| ೧ ||

ಸ್ವಾಮಿ ರಾಮ ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯ ಸಾಮಪ್ತರಣಿ ಮಾಡುವಂತೆ
ನೇಮವಿತ್ತು ಜಗವ ರಕ್ಷಿಸೊ-ಕರುಣಾಸಮುದ್ರ
ಪಾಮರ ಪತಿತರ ಪಾಲಿಸೊ

|| ೨ ||

ಅರಿಯದ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮೆರೆಯುವ ತಾಮಸಿಗಳ
ಮರೆ ಮೋಸ ಮಾಡುವ ದುಷ್ಟರ-ಅವಗುಣಗಳ
ಪರಿಹರಿಸಿ ಪ್ರೀತಿಯೊ ಸರ್ವರ

|| ೩ ||

ನಿನ್ನಾಧೀನ ಸಕಲ ಜಗ ನಿನ್ನಾಧೀನ ಸಕಲ ಜನ
ನಿನ್ನಾಧೀನವಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವು-ನಿನ್ನನು ಬಿಟ್ಟು
ಅನ್ಯವಿಲ್ಲವಿದು ಸತ್ಯವು

|| ೪ ||

ನೀನೇ ಸಕಲ ಪ್ರೀತಕನು ನೀನೇ ಸಕಲ ತಾರಕನು
ನೀನೇ ಸರ್ವಜೀವ ರಕ್ಷಕ ಸಾಗರಬಾಗಿ
ನೀನೇಕಾದೆಯೊ ಉದೇಕ್ಷಕ

|| ೫ ||

ತಾಯೆ ಜಗಪ್ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮಾಯೆ ಕಮಲಜಾದಿ ಸುರ
ಗೇಯೆ ಸಕಲ ಭಾಗ್ಯದಾಯಿನಿ-ದಯಮಾಡೆ ದೇವಿ
ಪ್ರೀಯರಸನ ಹೃದಯವಾಸಿನಿ

|| ೬ ||

ಜನಕನಾಣ್ಣಿಯಂತೆ ಜಗದ ಸೃಷ್ಟಿ ಕಾರ್ಯಾಗೈದು ಸದಾ
ವನಜಸಾಧನನ್ನು ಪ್ರಣಮಿಸು-ಸಾಯೋಗನೆ ನಮಿಸೆ
ವಿಘನ ಸತ್ಯ ಲೋಕದಧಿಪ

|| ೭ ||

ಸರಸತಿಯೆ ವಿಧಿಸತಿಯೆ ಸರಸವಚನ ಪಾಲಿಸಮ್ಮ
ನಿರುತ ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯೊಳೆನಗೆ—ಪ್ರೀತಿಯ ಸ್ಮರಣೆ
ಬೊರಕಿಸೆಂದು ಬೇಡುವೆ ನಿನ್ನಗೆ

|| ೮ ||

ಮೂರು ಯುಗದಲಿ ರಾಮ ಶೌರಿ ವೇದವ್ಯಾಸರನ್ನು
ಆರಾಧಿಸಿದ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣನ—ಜೀವೋತ್ತಮನ
ಭಾರತಿಯರ ನೆನೆವೆನಿಸುವಿನ

|| ೯ ||

ಸಾಸಿರ ಣಾಲಗೆಯಿಂದ ವಾಸುದೇವನನು ನುತಿಸಿ
ಶೇಷನ ಮೇಣ್ ಗರುಡದೇವನ—ತತ್ಪ್ರಿಯರ
ಸೇನೆಯ ಬೇಡುವೆ ಪ್ರತಿದಿನ

|| ೧೦ ||

ಗಂಗಾಧರ ಹರ ಶಿವರಿಂಗ ಭಕ್ತರುತರಂಗ
ರಂಗನೊಲಿಸಲು ಮನದಲಿ—ಪ್ರೇರಿಸೊ ಶಿವೆಯ
ಧಾರ್ಢ್ಯಂಗೆ ಚಂದ್ರಚೂಡ ಪ್ರಕೂಲಿ

|| ೧೧ ||

ಸರ್ವಮಂಗಳಾಂಗಿ ಶಿವೆ ಮುಕ್ತಾಂಗನಧಾರ್ಢ್ಯಂಗೆ ಗೌರಿ
ಪಾರ್ವತಿಯೆ ನಾರಾಯಣಿಯೆ—ಪಾಲಿಸು ನಮ್ಮ
ಗರ್ವಮುಂದು ಸನ್ಮತಿಯೊಲೆಯೆ

|| ೧೨ ||

ಮುದ್ದುಗಣಪತಿಯೆ ನೀನೆದ್ದು ಬಾರೊ ದಯವ ತೋರೊ
ತಿಮ್ಮತೆನ್ನ ತಪ್ಪುಣ್ಣೆಯೆ—ಈ ಕೃತಿಯ ರಚನೆ
ಶುದ್ಧವಿರ್ವವೊಲು ಮಾಯೈಯ್ಯ

|| ೧೩ ||

ತಾರಕನಥಿಗೆ ನಿನ್ನು ಪಳಾರವ ಮರೆವುಬೆಂಪೊ
ಮಾರಮಣಸುತ ಮನ್ಮಥ—ನಿನ್ನಯ ಪಾಂಗ
ವೀರಳು ಲೋಕಕ್ಕೆ ವಿಪ್ರಾತ

|| ೧೪ ||

ನೀನು ಕಾಣದಿದ್ದರೇನು ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆ ಬಲ್ಲರೊ
ಜಾಣನದೆ ಮೂಲೋಕದೊಳು—ಮಾರನೆ ನಮ್ಮ
ಮಾಣವ ರಕ್ಷಿಸೊ ದಯಾಳು

|| ೧೫ ||

ಎಂಟು ದಿಶ್ಚಿನಧಿಪರು ಎಂಟೊಂದು ಗ್ರಹಗಳಾದಿ
ಯುಂಟಾದ ಮುಕ್ತೋಟ ದೇವರೆ-ನಮ್ಮನುದಿನದ
ಕಂಟಕ ಹರಿಸಿ ಪೊರೆಯರೆ || ೧೬ ||

ಮೂರು ಲೋಕದೊಡೆಯನ ಮೂರು ವ್ಯಾಪಾರಗಳೆ
ಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡ ಕಾಣುತಿರುವ-ಗುರುಭಕ್ತರೊಲುಮೆ
ಲೋರಿ ನಾವು ಧನ್ಯರಾಗುವ || ೧೭ ||

ಮಧ್ಯಯುತಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧ ಯತಿವರರ ಹರಿ
ಸದ್ಭಕ್ತಿಪಂಥವ ಸಾರಿದ-ದಾಸಶ್ರೇಷ್ಠರ
ಪದ್ಮವಾದ ಸ್ಮರಿವೆ ಸರ್ವದ || ೧೮ ||

ವಿಶ್ವದೊಡೆಯ ನಿಶ್ವಾಸೋಯ ವಿಶ್ವಾಸದಿ ತಿರದಿ ಪೊತ್ತು
ನಪ್ಪರ ಶರೀರವಿದರೊಳು-ಭಜಿಸಲು ನಿನ್ನ
ಅಶ್ವಾಸನೆ ಮುಖ್ಯ ಕೃಪಾಳು || ೧೯ ||

ಕರ್ತ ನೀನು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಮಾಡಿಸುವೆ
ಕೃತ್ಯಾಕೃತ್ಯವೇನನಿವೆವೊ-ಗೋವಿಂದ ನಿನ್ನ
ಭಕ್ತರಾವು ನಿನ್ನಾಧೀನವೊ || ೨೦ ||

ಜ್ಞಾನವೊ ಅಜ್ಞಾನವೊ ನಾವೇನ ಬಲ್ಲೆವಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ
ನೀನು ನಮ್ಮನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಂತೆ-ನಾವ್ ತಿಳಿಯಲಕವೆ
ನೀನೆ ಬಲ್ಲೆ ನಮ್ಮಯ ಚಿಂತೆ || ೨೧ ||

ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಧಿ

ಕಲಿಪದ-ಯಾಲಪದ

ಭರತ ಭೂಮಿ ಪುಣ್ಯ ಭೂಮಿ ಭರತ ಭೂಮಿ ಕರ್ಮ ಭೂಮಿ
ಭರತ ಭೂಮಿ ದೇವ ಭೂಮಿಯು-ಎಂದೆಂಬುದೆಲ್ಲ
ಮರೆತ ಮಾತಾಯ್ತೆಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಯು || ೧ ||

ಘೋರಕ್ಕಾ ಮವಾವರಿಸಿ ನೀರು ನೆರಳು ಇಲ್ಲದಾಯ್ತು
ಮಾರಿ ಮಸಣಿ ಪೂಣೆ ಮುಂದಾಯ್ತು-ಮಾಥನ ನಿಶ್ಚ
ಆರಾಧನೆಯಪರೂಪವಾಯ್ತು || ೨ ||

ಕರಗಿ ಕೊರಗಿ ನರಳುತಿಹೆ ಧರಣಿಯ ಜೀವರ ಕಂಡು
ಮರುಗಿ ಕರಗುತಿಹೆ ಹೃದಯ-ಈ ಪದಗಳನು
ಬರೆಯಲೆಳಸಿ ಗುರು ಪ್ರೇರಣೆಯ || ೩ ||

ಬಲವು ಬರಲು ಹರಿಯ ಕೃಪೆಯೊಡೂವಿನಿಂದ ರಚನೆಗೈದ
ಅಲಪದೆ ಈ ಯಾಲಪದವ-ಸುಗೃಹಿಯಾದರೆ
"ಕಲಿಪದ"ವೆಂದಿಟ್ಟು ನಾಮವ || ೪ ||

"ಕಲಿಪದ"ವೆಂದನರಿದು ಕಲಿಯುಗದ ಪದಗಳೆಂದು
ಕಲಿತು ಪಾಡುವ ಪದ್ಯಗಳೆಂದು-ತಿಳುವುದು ನೀತಿ
ಕಲಿತು ಜನರು ಶ್ಲೇಷವಿರಲೆಂದು || ೫ ||

ಯಾಲಪದವ ಪಾಡಿದರುಯ್ಯಾಲೆ ತೂಗಿದಂತೆ ಮನ
ವಾಲಸ್ಯವು ಕಳೆದು ಮೋದವ-ನೀವುದು ನಿತ್ಯ
ವಾಲಿಸಿರೀ ಸೋಗಲು ಪದ್ಯವ || ೬ ||

"ಕಲಿಪದ" ಖಯಾಲಿ ಪದವು ! "ಕಲಿಪದ" ಕಲಿತವರ ಪದವು
"ಕಲಿಪದ" ಕಲಿಗಳ ಪದ್ಯವು-ಕಲಿಯದ ಜನಕೆ
"ಕಲಿಪದ" ಸುಖೋದ್ಧ ಪ್ರದವು || ೭ ||

ಯೂಲಪದವೆಂಬ ಮಟ್ಟು ಲಾಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಕಿವಿಗೆ
ಬೀಳಲಾಕ್ಷಣದಿ ಹೃದಯವೆ-ಸೇರುತ ಸೌಖ್ಯ
ಮೇಳದಿ ತಣೆಪುದು ಮನವ

|| ೮ ||

ಚೆಂಪು ಯಶ್ವಗಾಢಮೊಳು ಕಂಪನು ಬೀರುವ ಪದ
ಸೊಂಪಿನ ಸಾಂಗತ್ಯ ಶಿಂತಲು-ತ್ರಿಪದಿಗೂ ಮಿಗಿಲು
ಇಂಪು ತಂಪು ಹಾಡಿನಲಿಯಲಾ

|| ೯ ||

ಕನ್ನಡದ ಜನಪದದಿ ಮನ್ನಣೆಗಳಿಸರ್ಪಮಟ್ಟು
ಪನ್ನತಿಗೆ ಗರ್ವವ ಬಿಟ್ಟು-ಸರಳತೆ ತೊಟ್ಟು
ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸೊಗುತೀ ಹುಟ್ಟು

|| ೧೦ ||

ತತ್ವನೀತಿಬೋಧೆಗಳ ನಿಕೃ ಬಾಳಿನ ರೀತಿಗಳ
ಉತ್ತಮ ನಡೆ ನುಡಿಯ ಪರಿಯ-ಸುಲಭದಿ ಜೇಳ
ಲುತ್ತಮವೀ ಕೈಲಿ ಸಹಾಯ

|| ೧೧ ||

ಪಂಡಿತರು ಪಾಮರರು ಮಂಡಿ ತೂಗಿ ಕೇಳುವರು
ಖಂಡಿತವೀ ಮಾತು ಮೇಳುವೆ-ಕೇಳಿದ ಜನರು
ಕಂಡ ಗುಣವ ಮುಚ್ಚಲಳವೆ

|| ೧೨ ||

ಗುಣವನೇನಿಸುತಲಿದರ ಮನವನರಿತು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ
ಜನುಮವ ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಪುದು-ಏಸ್ವಾರ್ಥರಾಗಿ
ದಿನದ ಬಾಳ ಸೊಗದಿ ಕಳಿಪುದು

|| ೧೩ ||

ಪ್ರೀತಾಂತನ ಸ್ಮರಿಸಿದೆಂದು ಬೋಕೆಗೆ ಸಾರುವ ಕೃತಿ
ವ್ಯಾಕರಣ ತರ್ಕಗಳಿಲ್ಲವು-ಮಾಘವ ಕುಲದ
ವ್ಯಾಕುಲ ಕಳಿಪುದಿ ಧೈಯವು

|| ೧೪ ||

ತೋರಿದೆದಡು ಪದಗಳನು ಬಾರಿ ಗುರುವು ತೋರಿದಂತೆ
ಸಾರಸಾಕ್ಷ ರಘುವರನ-ಪದ ಪದುಮಗಳಲಿ
ಪಾರವಗೈದಿಹೊಸೆತೆ ನಾ

|| ೧೫ ||

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ

ಬಾಳು-ಬದುಕಿನ ಗುರಿ

ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೊಲಿಸಲೆಂದು ಸಾರುತಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು
ನಾರಿಜಲೋಚನ ನಿನ್ನಯ-ಭಕ್ತಿಯನ್ನೊಂದೆ
ಕೋರುವೆನೊ ಕವಲಾಲಯ

|| ೧ ||

ಜೀವನದ ಗುರಿಯ ಸೇರುತ್ತೀವನುಮತಿಯಲಿ ನಿತ್ಯ
ಭಾವಿಸುತ ಲೋಕ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆ-ಜೀವಿತರಿಗೆ
ದೇವ ದೇವ ಮೆಚ್ಚಿಸಲತುವ

|| ೨ ||

ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ಬೇಕು ಶ್ರೀಪತಿಯು ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ
ತಾಪ ಬಡಿಸದೆ ಪ್ರಣೀತ-ಧರ್ಮದ ಬಾಧ
ಲೋಪಗೊಳ್ಳದಂತೆ ದೇಹಿಗಳೆ

|| ೩ ||

ವೃತ್ತಿ ಯಾವುದಾದರೇನು ಸತ್ಯ ನಿಜೈಯೆರಲು ಸಾಕು
ಕೃತ್ಯನಾಗಬೇಕು ನಿತ್ಯದ-ಜೀವನದೊಳು
ಅಪ್ಪನಿಸಬೇಕು ಲೋಕದ

|| ೪ ||

ಅಂಗಡಿ ಮುಂಗಟ್ಟಿಮನೆ ಶೃಂಗಾರ ಬಂಗಾರ ವಸ್ತ್ರ
ಸಂಗಡವಿದ್ದಾಗ ಬಹುವರ-ಸಹಾಯಗೈಯೆ
ಮಂಗಳವೆಲ್ಲವು ಕೊಡುವರೆ

|| ೫ ||

ನಿಷ್ಕಲ್ಪಪ್ರಪ್ತ ಹೃದಯದಿಂದ ನಿಷ್ಕಾಮಭಾವನೆಯಿಂದ
ಪ್ರತ್ಯರಾಕ್ಷಣಾರ್ಥನೆಯೆಂದು-ಸೇವಿಪುದು ಜನರ
ನಿಷ್ಕಾಮಪ್ರತಿಮತಿಯೊಳೊಂದೆದು

|| ೬ ||

ಬಾಳಿನಲಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ತಾಳಿಕೆಯೊಂದಿರಬೇಕು
ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಕಷ್ಟ ಸಹಿಸಲು-ಇದಲೆ ಸತ್ಯ
ಶೀಲತೆ ಸೌಜನ್ಯ ಗುಣಗಳು

|| ೭ ||

ಬೆದಾರ್ಯ ಗಾಂಧೀಯ ಸ್ವೈಯ ಮೇದಿಧೀ ಜನರೊಳ್ಳಿ
ಸೋದರ ಪ್ರೀತಿಯ ದೀಪರ-ವಾತ್ಸಲ್ಯವು
ಸಾಧಕವು ಜಯಿಸಲಾಸರ

|| ೮ ||

ಈಸುಗುಣಗಳುಂಟಾಗಲು ದೇಶಕ್ಕೆ ಸುಖಿಜ್ಞವಹುದು
ಲೇಸನೀಹ ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದಲಿ-ಸರ್ವತ್ರ ಸೌಖ್ಯ
ತಾ ಸಮನಿಸುವುದು ಭರಿಯಲಿ

|| ೯ ||

ಜೀವನವು ಇಷ್ಟವೆಂದು ನೋವನನುಭವಿಸಲಾರ
ದಾವುದೋ ಕುಮಾರ್ಗದಿಂದಲಿ-ಬಾಳನು ಕಳೆಯೆ
ಜೀವನ ಇಷ್ಟವು ನಿಜದಲಿ

|| ೧೦ ||

ವಿಷಯಸುಖಕಾಶೆ ಬಿದ್ದು ವಿಷಮ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ
ವಿಷವ ಸೇವಿಸುತ ಪಾಪವ-ಕಳೆದುಕೊಂಬು
ವಿಷಯ ತೋರಿಸುವುದು ನರಕವ

|| ೧೧ ||

ತನ್ನೊಳು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರದೆ ತನ್ನ ನಂಬಿ ಬದುಕುವರನು
ಗನ್ನ ಗತಕದಿ ಕೊಲ್ಲುವ-ಪಾತಕ ಬುದ್ಧಿ
ಯನ್ನು ಗೈಯೆ ನಾಶವಾಗುವ

|| ೧೨ ||

ಸೆಲ್ಲದಿಂಥ ನಡತೆಗಳು ಬಲ್ಲ ಮಾನವರು ಜೋಶೆ
ಯಲ್ಲಿ ಬದುಕ ಸಾಗಿಸುವುದು-ದುರ್ಮಾರ್ಗ ಬಿಟ್ಟು
ಗೆಲ್ಲುವ ಸತ್ಕಾರ್ಗ ಹಿಡುವುದು

|| ೧೩ ||

ಮನವೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವು ಮನುಜರುನ್ನತಿಗೆ ಸದಾ
ಮನವೆ ಮೂಲ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ-ಇದನು ತಿಳಿದು
ಮನವ ತಡೆದು ತನ್ನಾಧೀನಕ್ಕೆ

|| ೧೪ ||

ಬೇಳದ ಸಂಗತಿ ಮತ್ತೆ ಬೇಳದಂತೆ ಕೆಲವೆಡೆ
ಕೇಳಿಸಿ ಮನಕ್ಕೆ ಬೇಸರ-ತರಲುಬಹುದು
ತಾಳಿಕೆಯಿರಲಿ ಕೇಳಿದರ

|| ೧೫ ||

ಮಾಸವ ಸ್ವಭಾವದಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಬರುವ
 ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಪೋರಿಸಿ-ಅ ದೋಷಯುಕ್ತ
 ಹೀನ ನಡತೆಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸಿ

|| ೧೬ ||

ಭೂತದಯೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ನೀತಿನಂತ ನಡತೆ ವಿಸರ್ಜ
 ಜಾತಿ ಮತ ಸೌಹಾರ್ದದಲ್ಲಿ-ಬಾಳಿರಿಯೆಂಬ
 ಮಾತ ಕೇಳಿ "ಕಲಿಪದ"ದಲ್ಲಿ

|| ೧೭ ||

ಯಾಲಪದ ಸುಲಿದ ರಸಬಾಳಿಕೆಯ್ಗೆ ಸಂತೆ ಮದೂರ
 ಕೇಳುವ ಮಾಸವರಿಗಾಲಿಸಿ-ಮನಃಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿ
 ಶೀಲವ ತಿದ್ದುವುದು ಬೋಧಿಸಿ

|| ೧೮ ||

ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ

ಎಲ್ಲರೂ ಭಗವಂತನ ಮಕ್ಕಳು

ಜಾತಿ ಯಾವುದಾದರೇನು ನೀತಿವಂತರಿಗೆ ಲೋಕ
ರೀತಿಯಿಡತು ನಡೆಯುವರಿಗೆ-ಇಹಪರ ಸೌಖ್ಯ
ಖ್ಯಾತಿ ಗೌರವಗಳವರಿಗೆ || ೧ ||

ತನ್ನ ತಾನು ತಿಳಿಯಬಲ್ಲ ತನ್ನ ಯೋಚೆಯನ್ನರಿಯಬಲ್ಲ
ತನ್ನಂತೆ ಪರರನು ಕಾಣುವ-ಮಾನವನವ
ಧನ್ಯ ಜೀವನವ ನಡೆಸುವ || ೨ ||

ಸಕಲ ಸೃಷ್ಟಿಗೊಡೆಯನಾದ ಸಕಲ ಲೋಕನಾಥನಾದ
ಸಕಲರ ಸಲಹುವ ದೇವನು-ಒಬ್ಬನೆಯೆಂದು
ಅಕಳಂಕ ಮಾನವ ತಿಳಿವನು || ೩ ||

ಯಾವುದೆಲ್ಲ ಸಂಘಟಿಸಿ ದೇವನ ಸಂಕಲ್ಪವೆಂದು
ಜೀವನು ಕಾರಣ ಮಾತ್ರನು-ಎಂಬುದನ್ನರಿವ
ನಾವನಾತ ಕೃತಕೃತ್ಯನು || ೪ ||

ಸಾವು ನೋವು ದುಃಖ ಕಷ್ಟ ಜೀವನವಾಲಸ್ಯ ದಾಸ್ಯ
ಭಾವ ಪರರ ಪೀಡೆಗಳನು-ಸಹಿಸುವಾತ
ಲೋಕವಿದನು ಸಮಚಿತ್ತನು || ೫ ||

ಭೋಗ ಭಾಗ್ಯಗಳು ಬರಲಾಗಲೂ ಎಚ್ಚರವಿದ್ದು
ಬೀಗಿ ನಡೆಯದಂತೆಯಿರ್ಪವ-ದರ್ಪಾದಿಗಳ
ನೀಗಿದಾತ ಯೋಗಿಯೆನಿಸುವ || ೬ ||

ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯದಿಂದಲನ್ನರಿಗಪಚಾರ ಮೋಸ
ಅನ್ಯಾಯಗಳಾಗದಂದದ್ದು-ನಿರ್ವಹಿಸುವ
ಮನ್ನತ ಜೀವಿಯು ಸತ್ಯದಿ || ೭ ||

ದೇವರಿಲ್ಲವೆಂಬ ಜನರು ದೇವರಿಂದ ಬದುಕಿಹರು
 ದೇವರ ಹಂಗಿಸುವ ಜನರು—ಇವರೂ ಸಹ
 ದೈವ ಕೃಪೆಯಿಂ ಬಾಳುತಿಪ್ಪರು

|| ೮ ||

ದೇವರ ನಂಬಿದವರು ದೇವರಿಂದ ಜೀವಿಸಿಹರು
 ದೇವರ ಸ್ಮರಿಸುವ ಜನರು—ಎಂದೆಂದಿಗೂ
 ದೇವರ ದಯೆಗೆ ಪಾತ್ರರು

|| ೯ ||

ಎಲ್ಲ ನಾನು ನನಗೆ ಮತ್ತೆ ಎಲ್ಲವೂ ನನ್ನಿಂದಲೆಂದು
 ಕ್ಷುಲ್ಲಕವಾಡುವ ಮನುಷರು—ಇವರೂ ನಮ್ಮ
 ಬಲ್ಲಿದ ದೇವಗೆ ಪ್ರಿಯರು

|| ೧೦ ||

ಏನೊಂದರಿಯದ ನರ ತಾನೇ ಎಲ್ಲಾ ಬಲ್ಲನೆಂದು
 ಹೀನಮತಿಯೊಳಾಡುವಿ ನುಡಿ—ಎಷ್ಟು ಅಚ್ಚರಿ !
 ಜ್ಞಾನಿ ಪೇಳುವನೆ ಈ ನುಡಿ ?

|| ೧೧ ||

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ

ಆತ್ಮವಂಚಕರು

ಆತ್ಮವಂಚಕಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಚಿಂತನೆಯುಂಟೆ
ಆತ್ಮತತ್ವ ತಿಳಿಯದವಗೆ—ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಣನದ
ಪಾಶ್ವತ್ಯವಿವು ಬಹುದೆ ಮೂರ್ಖನಿಗೆ

|| ೧ ||

ಕೆಟ್ಟ ಯೋಚನೆಗಳ ಮಧ್ಯೋಳಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ತಾಳು
ಇಷ್ಟವಾತ್ಮ್ಯಗಳನು ನುಡಿಯುತು—ಬದ್ಧಕುಪ ಪರ
ಭ್ರಷ್ಟನೆನಿಸಿ ಕೆಡುವ ಖಂಡಿತ

|| ೨ ||

ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಜಗದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಣಬಂಧನು ತಿಳಿದು
ಸಲ್ಲದವತ್ಯತ್ಯವೆನುಗುತು—ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾದವಗೆ
ಹೆಲ್ಲುಮುರಿವುದು ಶಿಕ್ಷಿತ

|| ೩ ||

ಜಾಯಲಿ ಬೋಳಲಿದರೇನು ನಾಯಿಯಂತೆ ಮಂತ್ರಗಳ
ಸಾಯುವವರೆಗು ಮನುಷ್ಯ—ತಪ್ಪದು ಕಷ್ಟ
ಆಯವರಿತು ಭವಿಯದಾತಗೆ

|| ೪ ||

ಏನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ನಡೆದ ಕಾರ್ಯವನ್ನೀಗಲೇ ಮರೆಯುವಂಥ
ಕುಪ್ಪಿ ಪರನು ತನ್ನ ತಿಳಿದನು—ತಿಳಿದು ತಾಳು
ಧನ್ಯನೆನಿಸಿ ಬಾಳಬಲ್ಲನೆ

|| ೫ ||

ಕೂಪಕೂರ್ಮದಂತೆ ಮದಿಸಿ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳನೆ ಮಾಡಿ
ತಾಪಬಡಿಸಿ ಪರರ ಸೌಖ್ಯವು—ಪಾಪಿಗೈವದ
ಲೋಪಪ್ರಿಯನಾಗಿ ಭವಿಸುವ

|| ೬ ||

ಅಶೇಯಂಬ ಸಂಸಾರದ ಪಾಪದಲಿ ಬದ್ಧನಾಗಿ
ದೋಷ ಕೃತ್ಯಗಳನೆ ಗೈಯುವ—ಶಿಕ್ಷೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ
ಮೋಸದೋಗಿ ತಾಳು ಕೆಡುವ

|| ೭ ||

ಕಂಡ ಕಂಡ ಕಡೆಗೆ ಮನವು—ಗುಂಡಿಗೆ ತಿರುಗಿಸುವವ
ಪುಂಡ್ರನಾಗದಿಹನೆ ರೋಗದಿ—ಅವನ ಬಾಳು
ಕುಂಡಾಗದಿರ್ಪುದೆ ಮಧ್ಯದಿ

|| ೮ ||

ಮಾಸ.ತ ಜನುಮದಿವ ಶಾಸ್ತ್ರಗೋಳಸಬಾರದೊಂದು
ಜ್ಞಾನಿಗಳು ವೇಳ್ವ ಬೋಧೆಯು—ನಮ್ಮಯ ಬಾಳೆ
ಜ್ಞಾನದ ನಂದಾದೀವಿಗಿಯು

|| ೯ ||

ಹಿಂದೆಗೈದ ವಾಪಕರ್ಮದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕೈಯ ಕಾಲು
ಒಂದಿದ್ದ ರೊಂದಿಲ್ಲದಂತೆಯೆ—ಹುಟ್ಟಿತ ನರ
ಮಂದುಗೆ ಪಡುವುದು ಹುಸಿಯೆ

|| ೧೦ ||

ಹಿಂಬಳಾದದ್ದಾ ಯಿಹೆಂದು ಮುಂದಕೆಚ್ಚೆರವಿರಬೇಕೆಂದು
ಮಂದ ಬುದ್ಧಿಯನು ಹೈಬಿಸು—ಮತಿವಂತರಾಗಿ
ನಂದದಿ ಬಾಳಲು ಯೋಚಿಸು

|| ೧೧ ||

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿ

ನರನೊಬ್ಬನೇ ಬಾಹಿರ

ಯಾವ ಪರಿ ನೋಡಿದರು ದೇವ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಸಕಲ
ಜೀವಿಗಳು ಮನುಷ್ಯನುಳಿಯೆ—ತಮ್ಮಯ ನಿರುತ
ಸೇವಾಕರ್ಮ ನಿರತರು ತಿಳಿಯೆ

|| ೧ ||

ಕಾಲ ಮೀರದಂತೆ ಕಾಲ ಕಾಲ ಕ್ಷುಪ್ತವಾಗಿ ಜೀವ
ಜಾಲ ಜಗದ ಚಕ್ರಗತಿಗೆ—ಸಹಕರಿಸುತರೆ
ಮೂಳನೀನರನೊಬ್ಬ ಜೊರಗೆ

|| ೨ ||

ಪಕ್ಷಿ ಮೃಗ ಸಂಕುಲವು ಕುಕ್ಷಿ ತುಂಬಿ ಬಾಲ್ಯ ಜೊತೆಗೆ
ಪಕ್ಷಿವಾಹನನ ಸ್ಮರಿಸವೆ—ತುಂತಮ್ಮ ಸರದಿ
ರಕ್ಷಿಸೆಂದು ಸ್ಮರವ ವಾಡವೆ

|| ೩ ||

ದಿನ ದಿನ ಸೂರೋದಯಾಸ್ತ ದಿನ ದಿನ ಚಂದ್ರೋದಯಾಸ್ತ
ದಿನ ದಿನ ನಕ್ಷತ್ರಗಮನವು—ಗ್ರಹಚಲನೆ ನರಗೆ
ದಿನದ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿನ್ನುವವು

|| ೪ ||

ಬೆಟ್ಟ ಗುಡ್ಡ ಬಟ್ಟೆಬಯಲು ದಿಟ್ಟತನದಿ ಹರಿದ ನದಿ
ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡು ಕಣ್ಣಿಗೆ—ಕಂಡು ಸಾರವೆ
ಸೃಷ್ಟಿ ಸಂದೇಶವನು ಮನುಷ್ಯಗೆ

|| ೫ ||

ಎಳೆಯ ಬಳ್ಳಿ ವೈರು ಮೊದಲು ಬೆಳೆವ ಗಿಡ ಮರ ವೃಕ್ಷ
ತಳಿರಲೆ ಹೂ ಕಾಯಿ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ—ನಿಸ್ಸಾರ್ಥ ಸೇವೆ
ಸರಿಸಿರೆಂದು ಬೇಳ್ತಮಿಗಳು

|| ೬ ||

ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಗೆ ಜಗಲೆ ಸೂಸುವ ಮಳೆಗೆ ಸಹಿತ
ಆ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರ ಕಾಂತಿಗೆ—ಕಾದೂ ನಮ್ಮ
ವಾಸುದೇವನಾಚ್ಛೆಯವರಿಗೆ

|| ೭ ||

ದಿನದ ನಿತ್ಯ ರೋಗರುಜಿನ ದಿನದ ನಿತ್ಯ ಸಾವು ಹುಟ್ಟು
ದಿನದ ನಿತ್ಯ ಸುಖವು ದುಃಖವು—ಮಾನವ ಕುಲಕೆ
ದಿನ ದಿನ ಸದ್ಬೋಧೆಗೈವವು

|| ೮ ||

ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿ ಮೊದಲಾಗಿ ಮಾನವನು ಜೊರತಾಗಿ
ಶ್ವಾನವಾದರೂ ಏತಸ್ವಾರ್ಥದಿ-ನಡೆದು ದಿವ್ಯ
ಜ್ಞಾನ ಬೋಧಿವುದು ಲೋಕದಿ

|| ೯ ||

ಈತ ಕರುಣವೇನನೆಂಬೆ ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಮನುಷ
ಲೇಸಾಗಿ ಬದುಕಲೆನ್ನು ತ-ಬೇಕಾದುದನ್ನು
ತಾ ಸೃಷ್ಟಿಗೈದಿಹನು ಸನ್ನತ

|| ೧೦ ||

ನರರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯನಿರತರಾಗಿ ಪುಣ್ಯಗಳಿಸಿ
ಪರಮೇಶನ ಮರೆಯದಿರಲೆಂದು-ಸೌಲಭ್ಯವಿತ್ತು
ವೊರೆಯುತ್ತಿಹ ಕೃಪಾಳುವೆಂದೆಂದ

|| ೧೧ ||

ಪ್ರೀತಿಯು ಮಾನವರನೀವರಿ ಧರೆಯೊಳು ನೀರಿಸಿ
ತಾ ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಲೀಕ್ಷಿಸ-ತನ್ನನು ನರರು
ಜ್ಞಾನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಚಿತ

|| ೧೨ ||

ಅನುಸರಣೆ ತತ್ವನಿಜೆಯನುಸಂಧಾನಾಚಾರದಿಂದ
ಮನುಷ ತನ್ನ ಸುಖದ ಬಾಳನ -ರೂಪಿಸಬಹುದು
ಮನುಕಾರವಿಲ್ಲದವನು

|| ೧೩ ||

ಗುಣವನೇ ಗ್ರಹಿಸುವ ಬುದ್ಧಿ ಮನವಚನ ಕಾಯಶುದ್ಧಿ
ದಿನದ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳ ಸಿದ್ಧಿಯು-ಏತಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆ
ಮನುಷ ಕುಲದ ಯಶಕೆ ಪಾದಿಯು

|| ೧೪ ||

ಘೋರ ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಯು ಬಾಲಿಕಪ್ಪಿ ನಡೆವರಿಗೆ
ಸಾರಬೋಧೆ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ-ಸಮಾಜದಲ್ಲಾ
ನೂರಾರು ಕೋಟಿಯ ಜನರಿಗೆ

|| ೧೫ ||

ಭಗವಂತನ ಕರುಣ ಪಡೆವ ದುಗುಣ ಬೇಕು ಮನುಷಗಿಂಬ
ಸೋಗಿಸು ಮಾತನ್ನಿಲ್ಲಿ ನೋಳ್ಪುದು-ಈ ಪದಗಳಲ್ಲಿ
ಸುಗುಣವ ಸುಖಭರು ಗ್ರಹಿವುದು

|| ೧೬ ||

ಆರನೆಯ ಸಂಧಿ

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಂತರಿದ್ದಾರೆ

ದಾಸಧರ್ಮಗೈವರುಂಟು ದೀನರಿಗುಪಕಾರವುಂಟು
ಜ್ಞಾನ ನೀತಿ ಬೋಧಿಸರುಂಟು—ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
ಮಾಸವಂತ ಸುಗುಣಿಗಳುಂಟು

|| ೧ ||

ಕಾಲ ನೇಮಸತ್ಯವಿಧಿ ವೇಳೆಯರಿತು ಮಾಳ್ವರುಂಟು
ಶೀಲವಂತ ಮಾಸವರುಂಟು—ಭಾರತದೊಳು
ಬಾಳುತೀಡ ಸುಜನ ಕುಲವುಂಟು

|| ೨ ||

ಪರಮ ಭಾಗವತರುಂಟು ಕರಣರ ಸಂದೋಹವುಂಟು
ಪರಿಪರಿ ಮತಗಳ ಜನರುಂಟು—ಜನ ಬುದ್ಧ ಕ್ರಿಸ್ತ
ಪರಮಹಂಸರ ಪೂಜಿತರುಂಟು

|| ೩ ||

ಸತ್ಯಕಾಗಿ ಬಾಳ್ವರುಂಟು ಸತ್ಯ ನೇಮಗೈವರುಂಟು
ಸತ್ಯದರ್ಶನಗೈದವರುಂಟು—ಸತ್ಸಂಗವುಂಟು
ಸತ್ಯತೋಧಿನಿ ಮಾಳ್ವವರುಂಟು

|| ೪ ||

ನೀತಿವಂತ ಜನಗಳುಂಟು ಖ್ಯಾತಿಪಡೆದ ಗಣ್ಯರುಂಟು
ಜಾತಿ ವೈರವಿಲ್ಲದವರುಂಟು—ಸರ್ವಲ ಮನದ
ಪ್ರೀತಿಯಿಂವ ಬಾಳ್ವ ಜನರುಂಟು

|| ೫ ||

ಕರುಣೆ ಪ್ರೀತಿದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವ ಸರುವ ಜೀವರೊಳಗೆ ತೋರ್ಪ
ಪರಮ ದಯಾಮೂರ್ತಿಗಳುಂಟು—ನಮ್ಮಯ ನಾಡೆ
ಚಿರಕಾಲ ಹರಸುವ ಜನರುಂಟು

|| ೬ ||

ತಪ್ಪು ತಿದ್ದಿ ಜನರ ಮನದ ಕಪ್ಪುನು ತೊಡೆದು ಸುಖ
ವಿರ್ಜಪರಿಯು ತಿಳಿಸುವರುಂಟು—ಗುರು ಹಿರಿಯರುಂಟು
ಒಪ್ಪ ಬಾಳ್ವ ನಡೆಸುವರುಂಟು

|| ೭ ||

ದೇವತಾರಾಧನೆಯಂಟು ಭಾವಭರಿತ ಭಕ್ತಿಯಂಟು
ಗೋವಿಪ್ರರಿಗೆ ಮನ್ಮಥೆಯಂಟು—ಮೊಟ್ಟೆ ಪರಭೆನ್ನ
ಸೇವಿಸುವ ರೂಢಿಯಂಟುಂಟು

|| ೮ ||

ವ್ಯವಸಾಯವ್ಯವ್ಯೋಗ ಸಕಲ ವ್ಯವಹಾರ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ
ವಿವಿಧ ಕುಶಲ ವಿದ್ಯೆ ಕಲೆಯಲಿ—ತಿಳವವರುಂಟು
ಅವಧಿಯೋಳಿ ಭಾರತದಲಿ

|| ೯ ||

ಅಪರೇಸು ಇವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಶೋಧಿಸಿ ತಿಳಿಯಲು ಬೇಕು
ಈ ಧರಣಿಯೊಳಗೆ ಮುಪ್ಪರೇ—ಹೆಚ್ಚುತ ಬಂದ
ಈ ದರಿಪ್ರಗತಿಯ ನೋಡಿರೆ

|| ೧೦ ||

ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಳೆಯು ಬೆಳೆಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಧರ್ಮವಿಡುವರಿಂದ
ಅಲ್ಪವ್ಯತಿಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಿಲಲು—ಮುಂದೇನು ಗತಿ
ಕಲ್ಪಾಂತದವರಿಗೆ ಬಾಳಲು ?

|| ೧೧ ||

ಇವರ ಮುಖ್ಯ ಬಾಳಿ ಬದುಕಿ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ದಿವಸ ನೂಕಿ
ಬನಣಿ ಮರತು ಸಹ ಧರ್ಮದಿ—ನಡೆವಂಥ ಸುಖಸ
ವಿವಿಧವುಂಟು ತಿವಸ ಪಯದಿ

|| ೧೨ ||

ಏಳನೆಯ ಸಂಧಿ

ಕಲಿಯ ಮಹಿಮೆ

ಕಲುಷ ಮನದ ವೃತ್ತಿ ಬೆರೈ ಕಲಿತು ಸರರ ಬಾಳು ಕೆಡಲು
ಕಲಿರಾಯನ ಮಹಿಮೆಯೇನಿದು—ಪರಿಹಾರವೇನು
ಕಲಿಯು ಜನರು ಸುಖಪಡೆತಿದು ?

|| ೧ ||

ಮೂರು ದಿನದ ಕಾಯ ಸುಖಕೆ ನೂರು ತಪ್ಪೈಗೈಯೆ ಸಾವಿ
ರಾರು ಜನುಮದಲ್ಲು ಸನೆಯದು—ಪಾಪವು ಬೆಳೆದು
ಘೋರ ಕಷ್ಟಪಡುವ ಪಾಡಿದು

|| ೨ ||

ಸುಖದ ಬಾಳ ಬದುಕಲೆಂದು ಸಕಲ ಮನುಷ್ಯ ಕುಲದ ಬಯಕೆ
ಸುಖದಿ ಬಾಳ್ವೆ ಮಾರ್ಗ ತಿಳಿಯದು—ವಿಷ್ಣುವು ಕರ್ಮ
ಸುಖಕೆ ಹಾದಿಯೆಂಬುದರಿಯದು

|| ೩ ||

ಚಂಚಲಗತಿಯುಳ್ಳ ಜಗದಿ ಚಂಚಲಮನರಾಗಿ ಜನ
ಚಂಚಲ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಸಗುತ—ಪಾಪವ ಗಳಿಸಿ
ವಂಚಿತರಾಗಿಹರು ಸಂತತ

|| ೪ ||

ವಿಶ್ವಮಾನವತೆಯರಿತು ವಿಶ್ವಾಸದಿ ಪರಸ್ಪರ
ವಿಶ್ವಮಾನವರು ಬಾಳ್ವುದು—ಎನ್ನುವ ತಪ್ಪು
ವಿಶ್ವಾಸಗಳೆಸದೇ ಹೋದುದು

|| ೫ ||

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ತಾನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗುತ ಪರ
ಹಿತಕೆ ದುಡಿದು ತಾನು ಸುಖಿಸದೆ—ಬಾಳುವ ದಿನದಿ
ಮತಿಗೆಟ್ಟು ಮರ್ಜ್ಜಾಗಬಹುದೆ ?

|| ೬ ||

ಏಕೈ ದಿನದ ಜೀವನದಿ ಸತ್ಯವಾಗಿ ನಡೆದು ಸುಜನ
ಸ್ತುತ್ಯನೆನಿಸಿ ಬದುಕ ನೋಕದೆ—ಸರ್ವಜ್ಞನೆಂದು
ನೈತನಾಗಿ ಬೇಳ್ವದೇನಿದೆ ?

|| ೭ ||

ಕನಸಿನ ಜೀವನವಿಲ್ಲ ದಿನಗಳ ನೂಕಲು ಸಲ್ಲ
ಅನುಭವ ಸುವಿನೇಕವೇಕಿಲ್ಲ—ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲು
ಕೊನೆಗೆ ಬಾಳು ಹಾಳಾಗುವುದಲ್ಲ !

|| ೮ ||

ನಂಬಿಕೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಬಾಳ ತುಂಬ ನಡೆಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಮನದಿ
ಅಂಬುಜಾಕ್ಷನಂಥ ಕಮಲವನ್ನೂರಿಸುವ ಮನುಷ್ಯ
ರುಂಬರು ಸಂಸಾರ ಸುಫಲವ

|| ೯ ||

ತನ್ನವ ವ್ಯಂಜನಗಳು ಭಿನ್ನರುಚಿಯಿಂದಿದ್ದರು
ಅನ್ನವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರ್ಪಂತೆ—ಬೋಧೆಗಳಿವು
ಜನ್ಮ ಸಾಫಲಕ ದೀವಿಗೆಯಂತೆ

|| ೧೦ ||

ಭಾವಿಸುತ ಮಾನವರು ದೇವ ಯೋಗ್ಯ ನಡತೆಯಿಂದ
ಜೀವನವ ಸಾಗಿಸುತ್ತಲಿ—ಸಂತೃಪ್ತಿಯಿಂದ
ಜೀವಿಸಲಿ ಮೇದಿನಿಯಲಿ

|| ೧೧ ||

ದಾಸರ ಭಕ್ತರ ಶರಣರಾ ಸಾಧು ಸಂತರ ಸರ್ವ
ದೇಶ ಭಾಷಾ ಪ್ರೇಮಿ ಕಲಿಗಳ—ಕವಿಗಳ ಹರಕೆ
ವೋಷಿಸಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಕುಲಗಳ

|| ೧೨ ||

ದೇವ ರಘುವರ ನಮ್ಮ ಕಾನ ವೀರನಾರಾಯಣ
ನಾನ ಕಾಲದೊಳು ಸಕಲ—ಅನಂತ ಜನರ
ನೋವಿ ರಕ್ಷಿಸಲಿ ಚಿರಕಾಲ

|| ೧೩ ||

ಪರಸ್ಪರ ವೈಷಮ್ಯ ಏಕೆ ?

ಕುಲದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪರರ ಕುಲಗಳ ಧಿಕ್ಕರಿಸಬಹುದೆ
ಕುಲಗಳೆಲ್ಲವೋದೆ ದೈವನ-ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರೆ
ಫಲವೆ ? ಹೆಸರೋಳನು ಏನಲ್ಲವೆ ?

|| ೧ ||

ಜಾತಿ ಬೇರೆಯಾಯಿತೆಂದು ಖ್ಯಾತಿಯಿಂದ ತೆಗಳಬಹುದೆ
ನೀತಿ ನಡತೆ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲವೆ ?-ಉದ್ಯೋಗಗಳ
ರಿತಿ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳಲ್ಲವೆ ?

|| ೨ ||

ದೇಶ ಬೇರೆಯಾಯಿತೆಂದು ದ್ವೇಷವ ಮಾಡಲಬಹುದೆ
ದೇಶ ದೇಶಗಳ ಮನುಷರು-ಸುಖಿಸಲಿ ಸದಾ
ದೋಷ ನೀಗಿ ಶಾಂತಿಪ್ರಿಯರು

|| ೩ ||

ಭಾಷೆ ಬೇರೆಯಾಯಿತೆಂದು ದೂಷಣೆ ಮಾಡುವು ಸರಿಯೆ
ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಭಾವ ಮುಖ್ಯವು-ವಾಗ್ದೀವಿಗಿದು
ಭೂಷಣವು ಭಾಷೆ ಸಕಲವು

|| ೪ ||

ಕೋಟಿ ಜನಕೆ ಕೋಟಿ ನಾಮ ಕೋಟಿ ರೂಪದಿಂದ ದೈವ
ನಾಟಕವಾಡಿಸಿ ಬೀವರ-ಗಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರಲು
ಕೋಟಿಲೆ ಫನುಗೀಕೆಯದರ ?

|| ೫ ||

ನಮ್ಮ ಪಾತ್ರವೆಷ್ಟು ಜಗದಿ ಸುಮ್ಮನೆಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ
ನಿರ್ಮಮಭಾವದಿ ವಹಿಸುತ-ಧನ್ಯತೆಯ ತಾಳಿ
ಗಮ್ಮನಿರ್ದು ಪ್ರೋಫುಡುಣಿತ

|| ೬ ||

ಪಾತ್ರದ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೂತ್ರಧಾರನಾಚ್ಛೇಯಂತೆ
ಮಾತ್ರನೇ ನಡೆದು ನಡೆದಿ-ನಮ್ಮನು ಮೆಚ್ಚಿ
ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವರ್ಗ ಹರಸುವುದೈಸೆ

|| ೭ ||

ಗುರುನಿ ಸೂಕ್ತಧಾರಣಲ್ಲಿ ನದರೇ ಪಾತ್ರ ಶ್ರೋತೃವ್ಯಂದ
 ಹಿರಿಯ ಬಣಿಯೆ ಜಗದೀಶ್ವರನು—ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಥೆ
 ಹೊರೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಜಗದ ಕಾವನು

|| ೮ ||

ಬೇವನೊಲಿಯುವನು ಗುರುಬೇವನೊಂದ ರೀತಿ ನಡೆಯೆ
 ಬೇವನೊಲಿದನೊಂದಮಾತ್ರಕೆ—ಸಮಸ್ತ ಸೌಖ್ಯ
 ತೀವಿಬಹುದು ಮನುಷ್ಯ ಕುಲಕೆ

|| ೯ ||

ಒಂಭತ್ತನೆಯ ವಂಧಿ

ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಎಲ್ಲ ಜಗದ ಕಂಡವರು ಎಲ್ಲ ವಿಷಯ ತಿಳಿದವರು
ಬಲ್ಲವನರು ಅಲ್ಲ ವಿದ್ಯಯ-ಮಾಧನರಿಗೆ
ಎಲ್ಲವೂ ಕಂಡು ಕಂಡೆಯ

|| ೧ ||

ಲೋಕನಾಯಕನ ವಂದಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಣೆಯುಂಟು
ಲೋಕಮುಖರೇನಗೈವರು-ಬಂದೆ ಗರ್ವ
ಸೋಕಿ ತಮ್ಮದಾಯಿ-ಹಿಂಬರು

|| ೨ ||

ಜ್ಞಾನಯ ಕ್ರಿಯೆ ಭವಿಷ್ಯ ತನ್ನ ಮನದಿವಾಸಿಯಂತೆ ಮೆರೆದು
ಹಿಂದಿಗೆ ಮರಣವೆನುರು ಕಿಲ್ಲಲು-ಭಯ ಬೀಳುವಲಿ
ಮುದುರಿಳೊಲ್ಲ ರೀ ಕುಚನಗಳು

|| ೩ ||

ಹಿಂದೂಗಳು ನಾವುಯೆಂದು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಪಾಲಿಸದೆ
ಹಿಂದು ಮುಂದು ಹಿಂದು ಸೋತದೆ-ತಮ್ಮಿಷ್ಟವಂತೆ
ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗಿ ಮುಗ್ಗುರಿಸುವುದೆ ?

|| ೪ ||

ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರ್ತವೆಂದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು
ಹಿಂದುಮುಂದಾಗುತ್ತ ಬಾಳಲಿ-ಮುಖವದೆ ಬಲು
ತೊಂದರಿಗೇಡಾದರಿಯಲಿ

|| ೫ ||

ಭಾರತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ
ಭಾರತದಿವಾಸ ತಾನೆಲ್ಲಿ-ಭಾಗವತ ಗೀತೆ
ಭಾರತ ರಾಮಾಯಣವೆಲ್ಲಿ ?

|| ೬ ||

ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಬೋಧೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಶಾಸ್ತ್ರ
ಸಾಧನ ಜ್ಞಾನವು ತಾನೆಲ್ಲಿ-ಸುಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿ
ಸಾಧಕರ ಸಾಹಸ್ಯವೆಲ್ಲಿ ?

|| ೭ ||

ತಿಪ್ಪಿತ ಸಮಾಜನೆಲ್ಲಿ ತಿಲ್ಲಣ ಸಮಾಜಲೆಲ್ಲಿ
ರಕ್ಷಣೆ ಪ್ರಣಿಗಳಿಗೆ ತಾನೆಲ್ಲಿ—ದರಿದ್ರ ದೀನ
ಪಕ್ಷಗಳೆಂಬವರಿಗಳೆಲ್ಲಿ

|| ೮ ||

ಹಿಂದಿನೆನ್ನು ಭಾರತದ ಸಂದ ಕೀರ್ತಿಧ್ವಜವೆಲ್ಲಿ
ಸುಂದರ ಜೀವನ ನಡೆಸಿದ—ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜ
ರೆಂದ ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲಿ ಹಿಂದದ

|| ೯ ||

ಹೇಗೆ ಭರರು ಬಾಳ ಬದುಕಿ ಸಾಗಿಸಬೇಕೇ ಜೀವನ
ಹೇಗೆ ತಾಂತಿ ಸತ್ಯಪಾಲನೆ—ಹೇಗೆ ಸುಭಿಕ್ಷ
ಹೇಗೋ ಹೇಳಬೇಕಾ ದೇವನೇ

|| ೧೦ ||

ದಾರಿ ತೋರಿಸುವರೆಲ್ಲ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿ ಬದಿವರೆಲ್ಲ
ಸಾರಸೌಖ್ಯ ಸಾಧನೆಯೆಲ್ಲ—ಭಾರತದ ಪ್ಲೇಮ
ಭಾರವನಾ ದೇವನೇ ಬಲ್ಲ

|| ೧೧ ||

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ

(೧) ಜಗದ್ವ್ಯಾಪಾರ ವೈಭವ

ಶ್ರೀರಮಣ ಸೃಷ್ಟಿಸಹ ಸೀರಜಭವಾಂಡದೊಳಗೆ
ಮಾದವೈರಿ ಮುಖ್ಯ ದೇವರು-ಹೊಣೆಗಳ ಹೊತ್ತು
ಕಾರ್ಯಗಳ ಮಾಡುತ್ತಿಹರು || ೧ ||

ಕಾದುಕೊಳ್ಳುವನು ದೇವ ಸಾಧು ಸಂತ ಶರಣರನ್ನು
ಮೇದಿಸಿ ಭಕ್ತರ ಸಂತತ-ಮಾಧವ ಬೇಗ
ಭೂದೇವಿ ಮೊರೆಗಳನು ಕೇಳುತ || ೨ ||

ಒಬ್ಬರಿಗೊಂದೊಂದು ಕೆಲಸ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಿಗವಕಾಶವಿಲ್ಲ
ಅಬ್ಬರದಧಿಕಾರವೇನಿಲ್ಲ-ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ
ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಪ್ರಿಯರೆಲ್ಲ || ೩ ||

ಎಲ್ಲ ದೇವರೆಂದಿಗೂ ಭುಲ್ಲಲೋಪನನಧೀನ
ರೆಲ್ಲರನನಿಗೆ ಪ್ರಿಯರು-ವಿಭೇಯರು ತಾ
ವೆಲ್ಲರಾತನಾಣ್ಣೆ ಮೀರರು || ೪ ||

ಅತಿಶಯದ ಮಾತಿದಲ್ಲ ರತಿಪತಿ ಜನಕನೆ ಜಗ
ತ್ಪತಿಯಾತನ ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ-ಲೋಕದ ಚಕ್ರ
ಗತಿಯು ನಡೆಯುತ್ತಿಹುದೆಂದಿನಂತೆ || ೫ ||

ಪಕ್ಷಿ ಮೃಗ ಜೀವಜಂತು ವೃಕ್ಷವಾದಿಯಾದ ಲಕ್ಷ
ಲಕ್ಷ ಲಕ್ಷ ಜೀವಕೋಟಿಯ-ಕಾರುಣ್ಯದಿಂದ
ಪಕ್ಷಿತರಗ ರಕ್ಷಿಪನ್ನೆಯ || ೬ ||

ಲಕ್ಷಿಸನು ಕೇಳು ನಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣ ದುಷ್ಟರನು
ಪೇಕ್ಷೆಗೈದು ಸಜ್ಜನರನು-ಎಂದೆಂದು ತಾನು
ಕುಸ್ತಿಯೊಳಗಿಟ್ಟು ಪ್ರೀತನನು || ೭ ||

ಕೆಟ್ಟ ಜನರನು ತಾನು ಮೆಟ್ಟಿ ಸೀಳುವಣತನ
 ಸಿಟ್ಟಿಗಿಳಿ ಸುಟ್ಟಿವೋಪುರು—ಮಾಣವ ಕುರಿಗೆ
 ಕಟ್ಟಿರಾಸವೆಂತು ನಡೆವುದು

|| ೮ ||

ಪರಮಾತ್ಮನುಂದೆ ನಮ್ಮ ಪರಣೀಜ್ಞೆಗಳು ನಡೆಯುವಯ್ಯ
 ಪರಮೇಸ್ಥಿ ಜನಕನ ಸಂಬವ—ಮಾಣವರಿಗಿಲ್ಲ
 ಸರುವ ಸೌಖ್ಯವಿತ್ತು ಪೊರೆಯುವ

|| ೯ ||

ಮರೆಯಲೆಂತು ಮನವುಬಿಡದು ಹರಿಯನೊಳಹೊರಗೆ ಜಗದ
 ಸರುವ ಸ್ವಳದೊಳಿದ್ದು ಕಾವನ—ನಮ್ಮ ನೋಳ್ವನ
 ಪರಮ ಕರುಣೆ ದಾಸರೊಡೆಯನ

|| ೧೦ ||

(೨) ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮನೋಭಾವ

• ನೀಡ ಬುದ್ಧಿಗಳನು ಬಿಟ್ಟು ಕಾಣಿಕೆ ಪಡೆದ ನಿತ್ಯ
 ಯಾಚಿಸು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಭಕ್ತಿಯ—ಸದ್ಗುರುವು ನಿನಗೆ
 ಸೂಚಿಸಿ ಬೋಧಿಸಿದ ಪರಿಯ

|| ೧೧ ||

ಕೋಪನೀಯ ನಿನ್ನ ಪರಿ ಯೋಚನೆ ಸಾಗದೊ ನಿನ್ನ
 ಈ ಚರಾಚರದ ರಕ್ಷಕ—ಶ್ರೀಪತಿ ಭವ
 ಮೋಹಕನೊಂದಿಯುವನಕ

|| ೧೨ ||

ಒಳಗೆ ಇರುವ ವಿಷ್ಣು ತಾನು ಗಳಿಗೆ ಗಳಿಗೆಗೆ ವಿವೇಕ
 ತಿಳಿಸಿ ಗುರುವ ನಿನ್ನ ಸೌಖ್ಯಕ್ಕೆ—ಸೂಚಿಸಿದರು
 ಭಲದ ನೀನು ಕೆಡುವೆಯೋತಕೆ

|| ೧೩ ||

ದಾರಿದ್ರ್ಯವಿಟ್ಟು ನಮಗೆ ಕೋರಿ ಗುರಿಯ ಹಿರಿಯರೊಬ್ಬ
 ಸಾರಿಹರು ಮುಂದು ಮುಂದೆ—ಪುಣ್ಯದ ಭೂಮಿ
 ಭಾರತದ ಯುಗ ಯುಗಕ್ಕೆ

|| ೧೪ ||

ಎನಿತು ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಜನರು ಎನಿತು ಜನುಮು ಜನುಮಗಳಲಿ
ಎನಿತು ಕರ್ಮವೆನಗೆ ಫಲಗಳ-ಪಾಪ ಪುಣ್ಯವ
ನನುಭವಿಸಿದರು ತಿಳಿಯಲು

|| ೧೫ ||

ಬೊಡ್ಡವರು ನಡೆದು ತೋರ್ಪ ಬೊಡ್ಡವಾರಿ ತಪ್ಪಬೇಡ
ಬೊಡ್ಡವರ ನಿಂದಿಸಬೇಡ-ಬೀವನವನು
ಬೆಡ್ಡನಂತೆ ಸಾಗಿಸಬೇಡ

|| ೧೬ ||

ಗುರುಗಳಿಲ್ಲವೆನಬೇಡ ಹಿರಿಯರಿಲ್ಲವೆನಬೇಡ
ಪರಮಾತ್ಮನೆ ನಾನೆನ್ನಬೇಡ-ಕೃತಘ್ನನೆನಿಸಿ
ಧರಣಿಯೊಳು ಮೆರೆದು ಕೆಡಬೇಡ

|| ೧೭ ||

ವಕ್ರ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನಾನು ಅಕ್ರಮವಾಗಿಯೆ ನಿಜ
ವಕ್ರಮವ ತೋರಬಯಸಲು-ತಪ್ಪದು ಕಷ್ಟ
ಬೆಕ್ರಧರನ ಮರೆತು ಸುಖಿಸಲು

|| ೧೮ ||

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ

ವಿಧಿಯ ನಿತ್ಯ ಪರಿಣಿ

ಓದು ಮಾತು ಬಂದ ಮಾತ್ರಕಾದ್ದಿಲ್ಲ ಜನ್ಮ ಧನ್ಯ
ಸಾದರದಿ ನಡೆದು ಪೇಳ್ವುದು—ಜನರಿಗೆ ತಾನು
ಮಾದರಿ ಮಾರ್ಗವ ತೋರ್ಪುದು

|| ೧ ||

ಹಲವು ಓದನೋದಿದಾಗ್ಯೂ ಫಲವೇನಯ್ಯ ಬಹುದು ಸುಕೃತ
ಗಳೂ ಪರಂ ಸುಖಲೆ ಸ್ವಾರ್ಥವು—ತೃಪ್ತಿದವನು
ಖಳನಲ್ಲದೆ ಗಣ್ಯನೇನವ ?

|| ೨ ||

ನಿತ್ಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ನಡಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ಪರಿಣಿಯವಗೆ
ನಿತ್ಯದನುಭವದ ಮಾಲೆಯು—ಸುಖದ.ಖಗಳ
ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿಯೆ

|| ೩ ||

ತಿಳಿದು ನೋಡೆ ಬಾಳಗುಟ್ಟು ತಿಳಿದವಗೆ ತಿಳಿಯ.ಪನಗೆ
ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿಯದವರಿಲ್ಲರಿಗೆ—ಪರಿಪರಿಯಲಿ
ಬಲು ಪರಿಣಿ ಕ್ಷಣಲೆ ಗಳಿಗೆಗೆ

|| ೪ ||

ಓದಿಗೆ ಪರಿಣಿಯೆಂಬ ವಾದದೊಳು ಸತ್ಯವುಂಟೆ
ಓದಿದವಗೋದವನಿಗೆ—ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಿಧಿ
ತೋರಿಸೆ ಪರಿಣಿಯವರಿಗೆ

|| ೫ ||

ಕಾಲಮೂಕಿ ಬದುಕುವುದು ಬಾಳಿಗೆ ತದವಲ್ಲವೆಂದು
ಕೂಲದಿಂದ ನೀನೇ ನಿನ್ನನು—ಇರಿದುಕೊಂಡಂತೆ
ಕೇಳು ಹಿರಿಯರ ಬುದ್ಧಿ ಮಾತನು

|| ೬ ||

ಏನ ಕಳೆವದೆ ಕಾಲಮಾನದಿ ತನ್ನಾಯುವನ್ನು
ಮಾನವನು ವೈದ್ಯ ಕಳೆವುದು—ಅಪರಾಧವೆಂದು
ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮತವು ಪೇಳ್ವುದು

|| ೭ ||

ಶಿರದಿ ಮಾನ್ಯ ಮಾತುಮಂಥ ಪರಮ ಬಸವಾಡೆ ಕೇಳು
ಪರಮ ಭರ್ಮವಹೊನ್ನೆಯೊಡು-ಸಾರಿರಲಾಗಿ
ಪರಮಪದ ವೈರವೇಕೊಡು

|| ೮ ||

ಆಶೆಯೇ ದುಃಖಕೆ ಮೂಲವಾಶೆಯಿಂದ ಜನನ ಮರಣ
ಆಶೆ ಬಿಡಲು ಬುದ್ಧನಹನೊಡು-ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನುಪ
ದೇಶಿಸಿದುದ ಮರಿವರೆ ಇಂದು

|| ೯ ||

ಶಿವನ ಭಕ್ತ ಕೋಟಿಯು ಕೇಶವನ ಭಕ್ತ ಕೋಟಿಯು ನ
ಮ್ನವನಿಯಲಿ ನಡೆದ ರೀತಿಯು-ಅವರ ಚರಿತ್ರೆ
ಯವಲೋಕನವೆಮಗೆ ಮಾದರಿಯು

|| ೧೦ ||

ತನು ಸೌಖ್ಯವ ಬಯಸುವಂತೆ ಮನ ಸೌಖ್ಯವ ಬಯಸಿರೊ
ಜನಮಸ್ತೆಗೆ ಗಳಿಸಿ ಸತ್ಯದಿ-ಪಾಳರಿಯೊಬ
ವಿನಯ ಘಡಿಗಳೊಂಟೀ ಪದದಲಿ

|| ೧೧ ||

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ

ಲೋಕ ಪೂಜ್ಯರು

ಹಿಡುವ ಬೋಧಿಸುವ ಹಿರಿಯ ಪಥವ ಕೋರಿಸುವ ಗುರು
ಮತಿಯನೆಚ್ಚರಿಸ ಕಟ್ಟಿಗಲೋಕಕೆ ಇವರು
ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಕು ವಂದ್ಯರಾವಗ

|| ೧ ||

ದೇಶಕಾಗಿ ದುಡಿನ ಮಡಿನ ಭಾಷೆಗಾಗಿ ದುಡಿನ ಮಡಿನ
ದೇಶ ಜನರ ಕ್ಷೇಮ ಸಾಧನೆಗೈಯ್ಯದೆ ಸಾಕ್ಷಾ
ದೀತಗೆ ನೀ ಮಾಳ್ವಾರಾಧನೆ

|| ೨ ||

ನಿರ್ಮಲದ ಜೈದಯದ ಧರ್ಮವರಿತು ನಡೆಯುವವ
ಕರ್ಮಯೋಗಿಯೆನಿಸಿ ಮನುಜನು-ನಿಷ್ಕಾಮ ಸೇವೆ
ಮರ್ಮವನರಿತ ಸುಜನನು

|| ೩ ||

ಕನಸು ಮನುಷ್ಯನು ನಾಡ ಜನರ ಮೇಲ್ಮೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸ
ಜನುನುವಿತ್ತ ತಾಯಿನಾಡಿನ-ಕೀರ್ತಿಯ ಮೆರೆವ
ಮನುಜನವನೆ ತಿಳಿಯೊ ಪಾವನ

|| ೪ ||

ಜಂಗಮಸ್ಥಾವರ ಜಗದಿ ಲಿಂಗವನೊಲಿಸುವ ಪರಿ
ಜಂಗಮರ ಸೇವೆಯಿಂದಲಿ-ಎಂಬುವ ತತ್ವ
ಲಿಂಗಾಂಗಗಳೆಲ್ಲ ತಿಳಿಯಲಿ

|| ೫ ||

‘ಅಲ್ಲಾ’ನ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳವನಿಗೆಲ್ಲ ಜನರು ಮಕ್ಕಳೆಂದು
ಎಲ್ಲ ಜೀವರೊಳು ನೋದರ-ಸ್ವೇತದ ದೃಷ್ಟಿ
ಜೆಲ್ಲಲಿಂದು ಮಹಮದೀಯರ

|| ೬ ||

ಶಿಸ್ತು ತುಣಿ ಸತ್ಯ ನಿಜೆ ವಸ್ತು ವಿಷಯ ವಿವೇಚನೆ
ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿ ಬೋಧನೆ-ಹೆಚ್ಚುತ ಬರಲಿ
ಕ್ರಿಸ್ತನೊರೆದ ಶಾಂತಿ ಪಾಲನೆ

|| ೭ ||

ಆ ಶಿವನ ಸೃಷ್ಟಿ ಬೇರೆ ಕೇಶವನ ಸೃಷ್ಟಿ ಬೇರೆ
 ಏಕಮನ ಸೃಷ್ಟಿ ಬೇರೊಂದು-ಹರ ಮಹಗಳ
 ಮೂಹುರ್ದು ಸರಿಯೆ ಣವೆಂದು ?

|| ೮ ||

ಹಲವು ಹತ್ತು ಸೂರು ಜಾತಿ ಹಲವು ಜನರ ಮಹದ ರೀತಿ
 ಹಲವು ಮಹಿಮರಭಿಪ್ರಾಯವು-ಅನುಭವ ನೀತಿ
 ಹಲವು ದರ್ಶನಗಳ ಸಾರವು

|| ೯ ||

ಹಮ್ಮ ಹಮ್ಮ ಮಹದ ಬೋಧೆ ಧರ್ಮ ಕರ್ಮ ಮರ್ಮವರಿತು
 ಹಮ್ಮ ಗುರುವು ತೋರ್ದ ಹಾದಿಯ-ಹಿಡಿದು ನಡೆಯೆ
 ಹಮ್ಮ ! ನಿನ್ನಗೆ ಏನು ಅಜಾಯ ?

|| ೧೦ ||

ಈ ಮಹವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಆ ಮಹ ಕಪಿಷ್ಠವೆಂದು
 ಭೀಮಾರಿಗೈಯುತಲನ್ನರ-ಮಹಗಳ ಇರಿವ
 ಪಾಮನಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಬಹುದೂರ

|| ೧೧ ||

ಜನರಿಗಾಗಿ ಮಾಳ್ವ ಸೇವೆ ಜನತಾ ಜನಾರ್ಥನನ ಸೇವೆ
 ಜನ ಮೆಚ್ಚಿ ಜನಾರ್ಥನನೊಲಿವ-ನೊಲುವ ಮಾತು
 ಜನಜನಿತವೆಲ್ಲ ಮಾನವ !

|| ೧೨ ||

ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ

ಬೇವು-ಬೆಲ್ಲದ ಬಾಕು

ಆವ ಭಳಿಗೆಗೇನೊ ಎಂತೊ ಆವನು ಬಲ್ಲನು ಲೋಕ
ಬೇವನ ನಾಟಕರಂಗದಿ-ಪಾತ್ರವು ಮುಗಿಯೆ
ಬೇವರೀಕ್ಷಿತರು ಜಗದಿ ?

|| ೧ ||

ಸಾವು ನೋವು ತಪ್ಪಲೆಂತು ಸಾವು ಏವಾರಿಸಲಳವೆ
ದೇವದೇವನಧೀನವಿದು-ಟೀಕೆಯ ಮಾಡಿ
ಸಾವಾರು ? ನಮಗೇನು ತಿಳಿವುದು ?

|| ೨ ||

ಕಾಲವತರಾದ ಸಾವು ಕಾಲವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವೆಂದು
ಕಾಲವೆಮ್ಮಾಧೀನವೆನ್ನುತ-ಬಿಡುವೆವು ತನುವ
ಕಾಲಾಧೀನರಾಗಿ ಪೋಗುತ

|| ೩ ||

ಸಂಕಟವು ಬರಲಾಗ ಮೆಂಕಟರಮೂಲನ ಧ್ಯಾನ
ಮಂಕು ಕವಿದು ಮತಿವಿಧ್ವಂಸಿತು-ಮುಖವನು ಕಾಂಬಾ
ತಂಕ ತವಕ ದೇವತಾರ್ಚನೆ !

|| ೪ ||

ಬೇವಮಾನದವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೇವು-ಬೆಲ್ಲದನುಭವಗಳು
ತಿಳಿವಿ ಬಂದು ನರರ ತಿದ್ದುತ-ಲಿರ್ದರೂ ಕೆಟ್ಟ
ಭಾವನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ

|| ೫ ||

ತನ್ನದೇ ಎಲ್ಲವು ಎಂದು ತನ್ನದೇ ಹಿತವ ಮಾಡಿ
ಮುನ್ನುಗ್ಗು ತಲುವಿವೇಕದಿ-ಮಾನವ ತನ್ನ
ಜನ್ಮ ವ್ಯರ್ಥಗೊಳಪಡುತ್ತದಿ

|| ೬ ||

ದೇವರ ಮಾಯೆಯು ಜಗದ ಬೇವರಸಾವರಿಸುತ
ಯಾವ ಸಂಯಲಿ ನಮ್ಮನು-ಪರಿಕೆವುದೆಂದು
ಸಾವು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೇರಿನ್ನು ?

|| ೭ ||

ಅವುದು ವಿವೇಕ ಮಾರ್ಗ ಅವುದವಿವೇಕ ಮಾರ್ಗ
ಭಾವವಿದು ಸ್ವಪ್ನ ತೋರದೆ-ಜೀವನದನು
ಭಾವಗಳ ನಾವು ಮರೆವುದೆ ?

|| ೮ ||

ಹೇಯ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಹೇಸಿ ನ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗ ದಲ್ಲೇ ನಡೆವು
ಪಾಯವರಿತು ನಿರ್ನುತ್ನರದಿ-ಬದುಕುವರಿಗ
ಪಾಯವೆಲ್ಲಂಟಿವರ ಜೀವನದಿ ?

|| ೯ ||

ಓದು ಬಹಳವಿಲ್ಲದಾಗ್ಯೂ ಭೇದ ಬುದ್ಧಿಗೈಯದೆ ವಿ
ನೋದದಿಂದ ಸರಸಭಾವದಿ-ಜೀವನಗೈವ
ಮೋದಿಯು ತಾ ಧನ್ಯ ಜಗದಿ

|| ೧೦ ||

ಇದ್ದು ದರಲಿ ಉಂಡು ಉಟ್ಟು ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಹೃದಯದಲಿ
ಮುದ್ದು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೆನೆವನು-ತಾನೆಂದೆಂದಿಗೂ
ವರ್ಧಿಸುವ ಶರಿಯಂತವನು

|| ೧೧ ||

ಪರಿಭವಂಗಳಿಲ್ಲವವಗೆ ಪರಿತುಡ್ಡಾಂತಃಕರಣಾನವಗೆ
ಪರಿಪರಿಯಭಿಷ್ಠವೆಲ್ಲವು-ನೆರವೇರುತಿಹವು
ಹರಿಯ ದಯದಿ ಸಖೆಯಿಲ್ಲವು

|| ೧೨ ||

ಜೀವಮಾನದಲಿ ನಿಮ್ಮ ಜೀವನಾನುಭವಗಳ
ದೇವದೇವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ-ಅನುದಿನದಲಿ
ಜೀವನ ರಥವ ನಡೆಸಿ

|| ೧೩ ||

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ

ಮಾನವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜೀವಿ

ಹಸಿವು ನಿಜೈ ನೀರಡಿಕೆ ಪತು ಪಕ್ಷಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ
ವಶವಲ್ಲ ತಪ್ಪಿವಲಾರಿಗೂ-ಸಾವನು ಗೆದ್ದ
ಅಸಮನೀರನಿಲ್ಲವಿದಿಗೂ

|| ೧ ||

ಆಲಸ್ಯ ರುಜಿನ ರೋಗ ತಾಳಲಾರದಂಥ ನರ
ಕಾಲ ಮರ್ಮವೆಂತು ತಿಳಿದನು ?-ಇಂತಿದುರ್ ತಾನು
ಕಾಲ ದೇಶ ಗೆಲ್ಲೆನೆಯನು !

|| ೨ ||

ಬಿರುಬಿಬಿಲು ಮಳೆ ಚಳಿ ಬರಲು ತತ್ತರಿಸುವವ
ಧರಣಿಯಾಳ್ವೆನೆಂಬ ದರ್ಶನ-ನೋಡಿರಿತನ
ಪರಿ ವಿಚಿತ್ರತರದ ಭಾವನ !

|| ೩ ||

ಆಕರ್ಷಣೆ ಬಹಳವುಂಟೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜೀವರಿಗೆ
ನೇಳ ಪರಿ ಮನವ ನೆಳೆದು-ಪಾಪ ಕರ್ಮಳೆ
ನೂಕಿ ಮಾಯೆ ನಕ್ಕುನರಿವುದು

|| ೪ ||

ಹೆಣ್ಣಿನಾಸೆ ಹೊನ್ನಿನಾಸೆ ಮಣ್ಣಿನಾಸೆಯೆಂಬ ಮೂರು
ಹೆಣ್ಣುಗಳಾಸೆಗೆ ಸುಲುಕಿಸಿ-ಪರಿಕಿಸುವುದು
ಕಣ್ಣು ಬಾಯಿಗಳನು ಬಿಡಿಸಿ

|| ೫ ||

ಪ್ರಕೃತಿ ನೀತಿ ನಿಯಮಬದ್ಧ ಪ್ರಕೃತಿ ದೈವಾಧೀನ ಸಿದ್ಧ
ಪ್ರಕೃತಿ ಯಾಕೆ ಮಡಿಲೊಳು ಬಿದ್ದ-ನರ ಹುಳುವಿನನು
ಪ್ರಕೃತಿ ಮೀರೆ ಮೃತ್ಯುವೇ ಸಿದ್ಧ !

|| ೬ ||

ಧರ್ಮ ಕರ್ಮ ಸಂಯೋಗದ ಮರ್ಮವತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿದ
ನಿರ್ಮಲಾಂತಃಕರಣದಿಂದಲಿ-ವಿವೇಚಿಸುತ್ತ
ನಿರ್ಮಮತೆ ಮಾರ್ಗವ ತುಳಿ

|| ೭ ||

ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನೊಂದೇದಿನ ಹುಣ್ಣಿ ಮೆಯಲಿ ನಗುವನಲ್ಲೆ
 ಸ್ನೇಹಿಸುತ್ತ ಬರನೆ ದಿನ ದಿನ ? ಅಂತೆಯೆ ಬಾಳ
 ಹಣ್ಣು ಸವಿಯು ನರನಿಗೊಂದಿನ

|| ೮ ||

ಹ್ರಾಸವೃದ್ಧಿಯೇನೇ ಬರಲಿ ಹಾಸವದನನಾಗಿ ಕಾಂತಿ
 ಸೂಸಿ ಸದಾ ಶಾಂತನಿಶ್ಚಿಂತೆ-ಇಂದುವಿನಂತೆ
 ತೋಷ ಮನದಿ ಬದುಕಬೇಕಲ್ಲೆ !

|| ೯ ||

ಮಾನವನ ಜನ್ಮವೆ ನವೀನತೆಯ ತಾಳಿಹುದು
 ಮಾನವನೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜೀವಿಯು-ವ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ
 ಜಾಣ ಬುದ್ಧಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯು

|| ೧೦ ||

ಕಂಚ ಭೂತಾತ್ಮಕದ ದೇಹ ವಂಚಿಸುತ ನರನ ಮತಿಯ
 ಚಂಚಲಗೊಳಿಸಿ ಕೆಡಿಪುದು-ವಿಷಯ ಸುಖಕೆ
 ಸಂಚುಮಾಡಿ ಕಷ್ಟ ಕೊಡುವುದು

|| ೧೧ ||

ಹೆದರದೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವವಿಷ ಮುಖ ತೆರೆಯ
 ಪದರಗಳೊಂದೊಂದ ಭೈರ್ಯದಿ-ದಾಟಲು ಬೇಕು
 ಪದುಮಿನೀವಲ್ಲಭನ ದಯದಿ

|| ೧೨ ||

ಯಾವ ಕುಲ ಯಾವ ಜಾತಿ ಯಾವ ಕರ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯ
 ದೇವನಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಬಾರದು-ಆತನ ಸದಾ
 ಭಾವಿಸುತ ಣಾವು ಭಜಿಪುದು

|| ೧೩ ||

ಹದಿನೈದನೆಯ ಸಂಧಿ

ಕಲಿಕಲ್ಮಷ ಚಿತ್ತರು

ಲೋಕತರ್ಕಿ ಜನರೊಳನೇಕವರಿ ಕಲಿಯುಗದಿ
ಐಕಮತ್ಯವೆಂಬುದಿಲ್ಲವು—ಸತ್ಯಮಾಸಕ್ತಿ
ಕಾಕುನರರಿಗಿಂತು ಬರ್ಹವು

|| ೧ ||

ಜೋಕೆಯಿಂದ ಬದುಕ ನಡೆಸಿ ನೂಕಬೇಕು ದಿವಸನೆಂಬ
ಶ್ಲೋಕ ಪುಣ್ಯರೊರೆದ ಸಂಗತಿ—ವಿಚಾರವೆಲ್ಲ
ಸೋಕದಾಯ್ತು ನರರಿಗೀತಿ

|| ೨ ||

ನೀತಿ ನಿಯಮ ಬಿಟ್ಟು ಜನರು ಕೋತಿಯಂತೆ ಕುಣಿದು ಪಾಪ
ಭೀತಿ ತೊರೆದು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವರು—ಪಾವಾಡಿದುದೆ
ಸೂಕ್ಷ್ಮವೆಂದು ಗಳಿತುತಿರುವರು

|| ೩ ||

ಕಲಿಯುಧರ್ಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕುಲವ ಬಿಟ್ಟು ಬಹಳ ಜನರು
ಕಲ್ಮಷ ಮನದಿ ಕೊಳೆಯುತ್ತಿರ್ಪರು—ಗುರು ಹಿರಿಯರ
ಒಲುವಿಗೆ ಬಾಹಿರರಾದರು

|| ೪ ||

ದೇವ ದೇವನ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳು ಜೀವನ ಸಮನ್ವಯಗಳ
ಜೀವನ ಜೋಣಗಳೆನವರು—ತಿಳಿಯದೆ ಪಮ್ಮ
ಜೀವನನ ವ್ಯರ್ಥಗೊಳವರು

|| ೫ ||

ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆ ಗರ್ವಮೂಲ ಬಲಿತಮೇಲೆ ಬಿಡುವುದಂತು
ಮಲಿನ ಮನರು ಕುಜನ ಸಂಗಡಿ—ತೆರೆದಾಡುವರು
ತಿಳಿದ ಜನರ ಕಂಡಲ್ಪಟ್ಟದಿ

|| ೬ ||

ಮಾಡಿದುವಕಾರಗಳನಾಡಿ ಸ್ಮರಿಸಬೆಂಬದಿಗು
ಕೇಡನೇ ಬಯಸುತಲವರಿಗೆ—ಕೃತ್ಯಕ್ಷಮಂಕು
ರೂಢಿಸಿವರು ಭರಣಿಯೊಳಗೆ

|| ೭ ||

ಕಟುಕ ಮನದ ಜನರು ಬಹಳ ಕಟಿರೀಗಲು ಮನದೊಳಗೆ
ವಿಟರವೊಲು ದಿನವಕಳೆವರು—ಕಂಡಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ
ಸಟಿಯನಾಡಿ ಹೋಗಲೊಂಬರು

|| ೮ ||

ಶಿಷ್ಯ ಜನರ ಸಂಗವಿಲ್ಲ ಶ್ರೀಷ್ಠವಾದ ನಡತೆಯಿಲ್ಲ
ಇಷ್ಟ ಮಿತ್ರ ಸುಹೃದರನ್ನಿಲ್ಲ—ಈ ಪರಿ ಜನಕೆ
ಭ್ರಷ್ಟಮಾರ್ಗ ಗತಿಯಾಯಿತಲ್ಲ

|| ೯ ||

ಕ್ರೂರ ಮಾನಸರು ದುರಾಚಾರಿಗಳು ದುರ್ಮವಾಂಛೆ
ರಾರಾರನು ಗಣಿಸದವರು—ಮುಂದಿನ ತಮ್ಮ
ಘೋರ ದುರ್ಗತಿಯನು ಎಣಿಸರು

|| ೧೦ ||

ಜೆತ್ತ ಸುತರ ಮಾರುವರು ಹೊತ್ತ ಹೊಣೆಯ ಲೆಕ್ಕಿಸರು
ಜೆತ್ತವರ ದೂರ ಮಾಳ್ವರು—ಇಂದಿನ ದಿನದಿ
ಜೆತ್ತವರೊಳು ಹಗೆಯನಾಂಬರು

|| ೧೧ ||

ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳು ಬೆಳೆದು ನೆಟ್ಟಿಗಿರದಂತೆ ಹರಿಯು
ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ದಾರಿಯೊಳಗೆ—ಹಿಗ್ಗುವರಿಹರು
ಕೆಟ್ಟ ನುಡಿ ನಡತೆಯೊಳಗೆ

|| ೧೨ ||

ಒಡಲೊಳೊಂದು ನುಡಿಯೊಳೊಂದು ನಡೆಯೊಳೊಂದು ತೋರಿಸುತ
ನುಡದಿ ಸುತರನೊಡಹುಟ್ಟಿದರ—ಬಿಡುವರು ತಮ್ಮ
ಹಡೆದವರ ಗುರುಹಿರಿಯರ

|| ೧೩ ||

ಮಾನವ ಜನುಮದ ಮೌಲ್ಯವೇನೆಂಬುದ ಗಣಿಸದಿಂತು
ಶ್ವಾನದಂತೆ ಪ್ರಾಣಿ ಜೀವನ—ಸಾಗುತೆಹರು
ಜ್ಞಾನಹೀನರಾಗುತೀ ಇವ

|| ೧೪ ||

ಹದಿನಾರನೆಯ ಸಂಧಿ

ಮೂರ್ಖರು ಹಿರಿಯರೇ ?

ಸಾರಾಯಣನವತರಿಸಿ ಕ್ಷೂರ ಜನರ ಸಾಕಪಡಿಸಿ
ಸಾರಸದ್ಧ ಮರ್ವ ನಿಲಿಸಿದ-ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ
ಆರುಂಟೆಗೆ ಪಾಲಿಸಲಿದ ?

|| ೧ ||

ತಾಳಗದ ಯೋಗದ ಭೂಮಿ ಭೋಗದ ಯಾಗದ ಭೂಮಿ
ಕೂಗಿದು ಭಾರತ ವರ್ಷಕೆ-ಒಪ್ಪಿತು ಹಿಂದೆ
ಈಗಾರು ಕೇಳುವರಿದಳೆ ?

|| ೨ ||

ಭಕ್ತ ಜನ ಸಾಧು ಜನ ಶಕ್ತ ಜನ ಸಂತ ಜನ
ಮುಕ್ತ ಜನರೆಲ್ಲ ಸಾರಿದ-ಕೃತ್ಯಗಳನು
ರಕ್ತಿಯಿಂದ ತಿಳುವರಾರಿದ ?

|| ೩ ||

ಅಸ್ತಿ ಕರೆಂಬೆಂಬರೆಲ್ಲ ಸಾಸ್ತಿ ಕರೆ ಆಗಿಹರು
ಅಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾರ್ಥಕೋಸುಗ-ಹೇಸದ ಕೃತ್ಯ
ವಾಸ್ತೆಯಿಂದ ಗೈಯುವರೀಗ

|| ೪ ||

"ಬೇಹಿ" ಎಂಬ ದೀನ ಜನಕೆ ಬೇಹುದನು ಕೊಡುವರೆಲ್ಲ
"ಸ್ವಾಹಾ" ಎಂಬುದೊಂದೆ ಬಲ್ಲರು-ಸರ್ವೇಶನ ದಾ
ಸೋಹ ಭಾವ ಮೊಪ್ಪುವರು

|| ೫ ||

ಹೇಳುವ ಮಾತೊಂದು ತಾಳುವ ಕೇಳುವ ಮಾತೊಂದು ಬೇರೆ
ಹೇಳುವ ಕೇಳುವ ಹಿರಿಯರು-ಇಲ್ಲದೆ ಇವರು
ಹಾಳಾಗಿ ಭೂಳಾಗುತಿಹರು

|| ೬ ||

ಯೋಲಸು ಸನ್ನಿವೇಶದಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೀನ ಜನರ ಸಂಗ
ಮೊಳಗೆ ತಾವು ಕೆಟ್ಟು ಪರದನು-ಕೆಡಿಸುತಲಿಹರು
ಬಳಿಯ ಸಾಧು ಸಜ್ಜನನನು

|| ೭ ||

ಕಾಡು ಶರಣೆ ಕೊಟ್ಟ ದುಣು ತೋಡಿಕೊಂಡು ಪರರ ಮುಂದೆ
 ಬೇಡಿಯಂತೆ ವರ್ತಿಸುವರು—ಈ ಪರಿಯ ಜನರೆ
 ನಾಡೊಳಿಂದು ಬೆಚ್ಚುತಿರುವರು

|| ೮ ||

ಅನ್ಯರನು ದೂರಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ತಾನೇ ಬೊಗಳಿಕೊಂಡು
 ಮನ್ನಣೆಗೈಯದೆ ಪರರ—ಸದ್ಗುಣಗಳ
 ಮನ್ನಿಸದೆ ಜರಿವರವರ

|| ೯ ||

ಮತ್ಸರವನೊಳಗಿಟ್ಟು ವಾತ್ಸಲ್ಯವ ತೋರಿ ಹೊರಗೆ
 ಉತ್ಸಾಹಗೊಡಿಸುತ ಜರಿದು—ಕಿರಿಯರ ಕಾಡಿ
 ಸತ್ಸಂಗ ಹಳಿವರು ಮುಳಿದು

|| ೧೦ ||

ಮೂರ್ಖನರು ಹಿರಿಯರೆ ? ತಾವ್ ನೂರ್ತಾಲ ಬಾಳಿದರೇನು
 ಅರ್ಕಪತ್ರ ರಸವು ಕಣ್ಣಿಗೆ—ಬಿದ್ದಂತೆ ಇವರ
 ವಕ್ರ ಬೋಧೆ ಬಾಳು ಮಡ್ಡಿಗೆ

|| ೧೧ ||

ಕರುಣವೆನಿಸು ತೋರದಂತೆ ಕರುಣೆ ಕೆಟ್ಟ ಮೂತಿನಿಂದ
 ಮರೆಮುಚ್ಚಿಬಿಡಂತೆ ತಮ್ಮಯ—ದುರ್ಗುಣವ ತಾವೇ
 ಧರಗೆ ಮರೆವರಿದಲೆ ವಿಸ್ಮಯ !

|| ೧೨ ||

ವಿಧಿ ವಿಲಾಸ ಬೀವನದ ಪದರದೊಂದೊಂದಂಗಳೆ
 ತುಡಿ ಮೊಡಲನರಿಯದವರು—ಮೂಢ ಮೂರ್ಖರು
 ಮದದಿ ನುಗ್ಗಿ ಮುಗ್ಗರಿಸುವರು

|| ೧೩ ||

ಹದಿನೇಳನೆಯ ಸಂಧಿ

ಪಾನು ಯಾರು ? ನನ್ನ ಕೆಲಸವೇನು ?

ಏಕಕಾಗಿ ಬಂದೆವಿಲ್ಲಿ ಏಕಕಾಗಿ ನಿಂದೆವಿಲ್ಲಿ
ಏಕಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಜನ್ಮವು—ಎಂಬುದ ತಿಳಿಯು
ವಾತನ ಬಾಳದು ಸಭೆಲವು || ೧ ||

ಆವುದೋ ಜಙ್ಗಾಂತರದಿ ಆವುದೋ ಕರ್ನಾಂತರದಿ
ಈ ನಿಧದಿ ಋಣವ ತೀರಿನೆ—ಬಂದಿತೆನೆಂದು
ಸಾವ ಮೊದಲೆ ಯೋಚಿಪುದೈನೆ || ೨ ||

ಋಣದ ಬಾಧೆ ಬಂಧನವೆ ಜನುಮಗಳೆತ್ತಲು ಮೂಲ
ಋಣದ ರೂಪವೇ ಸಂಸಾರವು—ಸರ್ವರಾಚರದ
ಅಣುಮಹತ್ತುಗಳ ಸಂಯೋಗವು || ೩ ||

ಯಾರ ಹಂಗು ದಯೆ ವಾಕ್ಪಿಣ್ಯ ಕಾರಣದಿ ಜಗದಿ ಭರಣು
ಏರಿ ಪದವಿ ಪಡೆದು ಮೆರೆವನೋ—ಅವರ ಋಣವ
ತೀರಿಸಬೇಕೆತನು ಕಾಣೋ || ೪ ||

ತಾಯಿ ತಂದೆ ಗುರುವು ಜೈನ ಜಾಯೆ ಪುತ್ರ ಬಂಧು ಸಖರ
ತಾಯಿನಾತನ ಘಡಿಯ ಮಘಜರ—ಋಣ ತೀರಿಸದು
ಪಾಯವಿಲ್ಲ ಜಾರಲೀ ಭರ || ೫ ||

ಸಾಕೆ ಒಂದು ಜನ್ಮವಿದಕೆ ? ನೂಕುವುದು ಜಙ್ಗಾಂತರಕೆ
ಏಕ ಪ್ರಕಾರದಿ ಪುಣವ—ತೀರಿಸಲಿಕ
ನೇಕ ಹಿಂಸೆ ತಿಳಿಯೊ ಮಾನವ ! || ೬ ||

ಋಣಗಳ ತೀರಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಣ ಹೊನ್ನಿನ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ
ಹೇಗಾಗಿ ಪಾಪಕಾರ್ಯವಾದರು—ಹೇಸದೆ ಮಾಡಿ
ಹಣವ ಗಳಿಸಿ ಋಣವ ಸರಿಪರು || ೭ ||

ಈ ಪರಿ ತೀರಿತ ಬುಣ ಪಾಪರೂಪ ತಾಳಿ ನಿತ್ಯ
ತಾಪವ ಭವ ಭವದೊಳಗೆ-ನೀಡುವುದು ನಾಣಾ
ರೂಪವ ತಾಳುತ್ತಲಿವರಿಗೆ

|| ೮ ||

ಬುಣ ಕರ್ಮದ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಮನುಷ್ಯನಿಗೊಡ್ಡಿದ ಚಿಂತೆ
ಬುಣವು ಹರಿಯೆ ಗೊಣವೆ ಮುಖ್ಯವು-ನಮ್ಮನು ಕಾವ
ದಣಿಯ ಕೃಪೆಯದಕಗತ್ಯವು

|| ೯ ||

ಮೋಚಕನಾವನೊ ಭವದ ಮೋಚಕನವನೆ ಬುಣದ
ಸೊಚನೆಯಿದನು ತಿಳಿದು-ಈಗಿನಿಂದವನ
ಶ್ರೀಚರಣಂಗಳ ಭಜಿಪುದು

|| ೧೦ ||

ಮಾಡು ಭಜನೆ ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನೀಡು ದಾನ ಭರ್ಮ ಹರುಷ
ಗೊಡು ಬೇಡು ಜ್ಞೇಮ ಪರರಿಗೆ-ಭೂಷಣ ನಿನಗೆ
ನೋಡು ಸೌಜನ್ಯತೆಯ ಬಾಳಿಗೆ

|| ೧೧ ||

ಪರರ ಸುಖಕೆ ನೀನು ಮಾಳ್ವ ಪರಿಪರಿ ಉಪಕಾರ ಮುಂದೆ
ತರುವುವು ಸೌಭಾಗ್ಯ ನಿನಗೆ-ಈ ಸತ್ಯ ತತ್ತ್ವ
ಮರೆಯದಿರು ಕೊನೆಯವರೆಗೆ

|| ೧೨ ||

ಬುಣವ ಕಳೆದು ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಜನುಮ ನೀಗಿ ಸುಖಿತ ನರರು
ವನಜನಾಭನ ಭಕ್ತರು-ಇವರಲ್ಲದನ್ಯ
ಮನುಷ್ಯರೆಂತೀ ಗುಟ್ಟಿನವರು ?

|| ೧೩ ||

ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸಾಧನ ಸಂಚಯ

ಗಳಿಗೆ ಗಳಿಗೆಗೊದಗಿ ಬರ್ಪ ಹಲವು ಘಟನೆ ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮ
ಜಲಜನಾಭನಾಕ್ಷೇಯಿಂದರಿ-ಅವನಿಚ್ಛೆ ವಿಗ್ರಿ
ಹುಲುಕರ್ದಿಯು ಚಲಿಸದೊಂದರಿ

|| ೧ ||

ಎಷ್ಟು ಹಲವು ಹಂಬಲಿಸ ಕಷ್ಟ ನೀಗಲಾರೆ ನೀನು
ಕೃತ್ಯನ ಬೋಧೆಯ ಕೇಳಿಲೊ-ಕೃತ್ಯನ ತಿಳಿದು
ನಷ್ಟ ದುಃಖನಾಗಿ ಬಾಳಿಲೊ

|| ೨ ||

ಈ ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಗಳು ಶ್ರೀಶನಿಗಧೀನವೆಂದು
ಈಶನ ದಾಸರು ಣಾವೆಂದು-ಸಾರಿದ ಹರಿ
ದಾಸರ ವಾಣಿಯ ಕೇಳಿದು

|| ೩ ||

ಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆ ಕೇಳು ಉತ್ತಮರ ಕಥೆ ಕೇಳು
ನಿತ್ಯ ರಾಮಾಯಣ ಭಾರತ-ಧಾರಾವತ ಗೀತೆ
ಸೂಕ್ತಿ ಕೇಳಿ ಸುಖಿಸು ಸತತ

|| ೪ ||

ಗೀತೆಯನೋದಿಲೊ ಮೂಢ ಮಾತ ಬರಿದೆ ಗಳಹ ಬೇಡ
ನೀತಿ ತಪ್ಪಿ ನಡೆದರೆನುಂಟು ? ಭವದ ತಾಪ
ಭೀತಿ ಬಿಡಲುಪಾಯವೆಲ್ಲುಂಟು ?

|| ೫ ||

ಅನುಭವದಿ ತಿಳಿದುನೋಡು ಅನುಭವದಡುಗೆಯ ಮಾಡು
ಅನುಭವಿಗಳ ಸಂಗದೊಳಾಡು-ಸತ್ಯನರ ಸತ್ಯ
ದನುಭವ ದರ್ಶನ ನೀ ಮಾಡು

|| ೬ ||

ಹನುಮನೊಬ್ಬ ಸಾಲದೊನೊ ಮನುಷ್ಯಗೆ ಸಣ್ಣಗ್ಗ ತೋರೆ
ಹನಕಜಾಕಾಂತನ ಭಜಿಸಿಲೊ-ಪ್ರಣ್ಯವ ಗಳು
ಹನುಮ ಮರಣ ಬಂಧ ನೀಗಿಲೊ

|| ೭ ||

ಸೀತಾಪತಿಯ ದಿವ್ಯನಾಮ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೆನೆವ ಭಕ್ತ
ಪ್ರಾಶಂಕೆಯ ಅಗುಣವಿಲ್ಲವೋ—ಇದನು ತಿಳಿಯ
ವಿಕರಿಸ್ತು ಅನುಮಾನವೋ

|| ೮ ||

ಎಲ್ಲಿ ಸುಖ ಸಂತೋಷಕಿಂಚ ಭಲ್ಲನಾರ್ಥನ ಸ್ವರಣೆ ಮಿಗಿ
ಲಲ್ಲವೇನೋ ಶಾಶ್ವತಾನಂದ—ದಾಯಕವೋ ವೇದೀಯ
ಗೈಯುವುದೋ ಭವಬಂಧದಿಂದ

|| ೯ ||

ಭಕ್ತಿ ಪಾತದಿಂದ ಸರ್ವಶತ್ರು ನಿನ್ನ ಮಲೆ ಬಡನು
ಯುಕ್ತಿಯರಿತು ಪೂಣೈಗೈವುದೋ—ಆಗವನ ಕರುಣ
ಶಕ್ತಿ ನಿನ್ನನನಿತ ಬೋಧವುದೋ

|| ೧೦ ||

ಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸಣ್ಣವರು-ಬೊಡ್ಡವರು !

ಬೊಡ್ಡವರ ತೆಗಳಿಕೆಯು ಅಷ್ಟು ಹಿಡಿದು ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ
ಗೊಡ್ಡ ಮಾರ್ಗದಾಚಾರಗಳು-ಇವುಗಳು ಮೂರು
ಅಡ್ಡದಾರಿ ಸಾಧನಗಳು

|| ೧ ||

ಬಡ್ಡರು ಬೊಡ್ಡವರಲ್ಲ ಬೊಡ್ಡವರು ಬಡ್ಡರಲ್ಲ
ಬೊಡ್ಡವರು ಬಡ್ಡರಾರಿಂದು-ತಿಳಿವುದೇ ನಮ್ಮ
ಬೊಡ್ಡತನ ಜಾಣತನವೆಂದು

|| ೨ ||

ಸಣ್ಣವರು ಬೊಡ್ಡವರು ಕಡ್ಡಗೆ ಕಾಣುವಂತಲ್ಲ !
ಸಣ್ಣ ಬೊಡ್ಡತನಕ್ಕೆ ನಡೆ ಘಡಿ-ಮುಖ್ಯವಲ್ಲದೆ
ಸಣ್ಣ ಬೊಡ್ಡದೇನುಂಟು ನುಡಿ

|| ೩ ||

ಬಂದುದೇಕೋ ಏಂದುದೇಕೋ ಇಂದಿಗೇನೋ ಮುಂದೆಕೇನೋ
ಒಂದೂ ಯೋಚನೆಯು ಮಾತದೆ-ಮಾನುಷ ಜನುಮ
ದಂದಗಿಡಿಸಿ ವ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸುವೆ ?

|| ೪ ||

ನಡೆಯು ಮುಖ್ಯ ಮಾನವಗೆ ನಡೆಯು ಸೌಖ್ಯವಿವೃದ್ಧವಗೆ
ನಡೆಯು ಬೊಡ್ಡ ಮಾರ್ಗದೊಳಗೆ-ಜೀವನದಲಿ
ಎಡರು ತೊಡರು ಬಾರದವನಿಗೆ

|| ೫ ||

ನಡೆದು ತೋರಿಸಲು ಬೇಕು ಹಿಡಿದು ದಾರಿಯನ್ನು ಜಗದಿ
ನುಡಿದರೇನು ಬಂತು ಫಲವು-ನುಡಿದ ರೀತಿ
ನಡೆದು ತೋರಲಾಗ ಸಫಲವು

|| ೬ ||

ಬಡದೆ ಹಲವ ತೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪೊರೆವ
ಸಡಗರದಿ ಸತ್ಯವಂತರ-ಮಾರ್ಗವ ಹಿಡಿದು
ನಡೆವಾತನೆ ಧನ್ಯನಾಥರ

|| ೭ ||

ಮಾತವನ ಸೌಖ್ಯಕೆಂದೇ ಏನೆಲ್ಲವೇ ಭರಣಿಯೆಲಿ
ಸಾಸುತೊಲವಾಗಿ ಸಿಂತಿರೆ...ಬುರ್ಬುಡಿಯಲಿ
ತಾನೊಬ್ಬನೆ ಸಮಯಲೆನಿಸರೆ ?

|| ೮ ||

ತನ್ನ ಬಾಳು ಪರರಿಗಾಗಿಯೆನ್ನುವ ಭೈರವನ ಮರಿತು
ಅನ್ಯ ಜನರ ಸಿಂಹವ ತಪ್ಪಿಸಿ-ಬಾಳುವುದು ಸರಿ
ಯೆನ್ನುವುದು ತರಬೇ ಯೋಚಿಸಿ !

|| ೯ ||

ಯಾವುದಾದರೊಂದು ರೀತಿ ಸೇವೆ ಪರರಿಗಾಗುವಂತೆ
ನೋವು ಸಾವುಗಳಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವ-ನೀಯದ ನೆರ
ಜೀವನ ಸಾಧ್ಯವೆ ಪಡೆಯುವ

|| ೧೦ ||

ಆಯು ಮುಗಿಯೆ ಸಾಯಬೇಕು ನೋಯಲೇಕೆ ತಿಳಿದು ತಿಳಿದು
ಶ್ರೀಯೋವಂತನಾಗಿ ಬಾಳಲು-ಯೋಚಿಸುವುದು
ಕಾಯವಿದ ಸದುಪಯೋಗಿಸಲು

|| ೧೧ ||

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ

ಯಾರು ಕುಲಜ ?

ಕುಲಗಳ ನಿಂದಿಸಲೇಕೆ ? ಕುಲವೆಂದು ಹಾರಾಡಲೇಕೆ ?
ಕುಲಹವನ್ನು ಮಾಡಲೇತಕೆ—ತನ್ನಯ ಕುಲ
ಹಳಿದು ಬೀದಪಡುವುದೇಕೆ ?

|| ೧ ||

ಜಲಜನಾಭನನ್ನು ನೆನೆವ ಕುಲಜನೇ ಸಹೃದಯ
ತಿಳಿದು ಭಜಿಸಲಾವ ರೂಪದಿ—ನೆನೆದರೂ ಭವ್ಯ
ಸುಲಭ ಮಾರ್ಗವಿದುವೆ ಲೋಕದಿ

|| ೨ ||

ಹುಟ್ಟಿಸಿದನು ಸೃಷ್ಟಿಗೊಡೆಯನಿಷ್ಟ ಜಗದ ಜೀವಿಗಳನು
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬದುಕೆ ಬಾಳಿ ಸುಖಸಲು—ಇವನೆಯದಲೆ
ಕೆಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯ ಮೆರೆವ ಮದದೊಳು |

|| ೩ ||

ಯಾವ ಕುಲಜಾದರೇನು ? ಯಾವ ಜಾತಿಯಾದರೇನು ?
ದೇವ ಜಗದೊಳೊಬ್ಬ ನಲ್ಲದೆ—ಕಲವರಿಯದೆ
ಭಾವ ಭಕ್ತಿಯಿರಲು ಸಾಲದೆ ?

|| ೪ ||

ಅವದೇವನಾದರೇನು ಕಾವದೇವನೊಬ್ಬ ಜಗಲೆ
ತೀರಿದ ಭಕ್ತಿಯೊಳಾಹನ—ಭಜಿಸಲು ಸಾಕು
ಜೀವನ ಸಾರ್ಥಕವನನ

|| ೫ ||

ನಿನ್ನ ನಿನ್ನ ನಿಯತಕರ್ಮ ನನ್ನಿಯಿಂದಲಾಚರಿಸು
ನಿನ್ನ ಬಾಳನನುಭವಗಳಿ—ಪರದಿಯನ್ನೊಪ್ಪಿ
ನಿನ್ನ ಮರೆಯದವನ ಪಡಗಳ

|| ೬ ||

ಜಾತಿನುತದ ಮಾತನೆತ್ತಿ ಮಾತು ಮನಬಂದಂತಾದಿ
ನೀತಿ ನ್ಯಾಯ ಬಿಟ್ಟು ಜನರು—ಪರರನು ಕೊಡಿ
ಕೊಡತಿಯಂತೆ ಹಾರುತಿದರು

|| ೭ ||

ಬದುಕಲೊಬ್ಬ ಕರುಬುವರು ಬದುಕುಗೆಡಲು ಹರುಸುವರು
ಮೃದುವಾಕ್ಯದಿ ಧೂಳಿಸುವರು—ತಿಳಿಯದ ಜ್ಞಾನ
ಹವಗೊಳಿಸಿ ಮೋಸಗೈವರು

|| ೮ ||

ಸಾಮವಿಲ್ಲ ದಾಸವಿಲ್ಲ ಭೀಮ ಭೇದ ದಂಡೋಪಾಯ
ಕಾಮನಿಗಳ ಸಾಧಿವುದಕೆ—ಪ್ರಯೋಗ ಮಾರ್ಗ
ನೇಮ ಮೀರಿ ಬದುಕುವುದಕೆ

|| ೯ ||

ಇಂದು ತಿಂದು ಸುಖಿಸಿದುದೆ ಬಂದ ಲಾಭ ಮುಂದಕೇನು ?
ಬಂದ ಭಾಗ್ಯವೆಂದು ಗರ್ವದೊಮ್ಮೆದಾಡುವರು
ಹಿಂದು ಮುಂದನ್ನೊಂದು ನೋಡದೆ

|| ೧೦ ||

ಇವ್ವತ್ತೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ

ಎಂತದ ಕೆಟ್ಟ ಕಾಲವಿದು ?

ಧರಣಿಯು ನಿಸ್ಸಾರವೆನಿಸಿ ಬೆಳೆವ ದವಸ ಧಾನ್ಯಕ್ಕೆಲ್ಲ
ನರರಿಗಿಂತ ಮಗಲು ರೋಗವು—ಆನರಿಸಿ ಅವಳೆ
ಪರಿಸರಿ ಬಿಡದಿ ಪ್ರಯೋಗವು

|| ೧ ||

ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಕೀಟಗಳ ಕಾಟ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ರಸಗೊಬ್ಬರದೂಟ
ಇಲ್ಲವೆಲ್ಲೂ ಬೆಳೆಯ ನಾಶವು—ನೀವಿಸುವಾಪಾರ
ದಲ್ಲೆಲ್ಲವು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶವು

|| ೨ ||

ನಾಗರೀಕ ಜನರ ತೆರದಿ ಸೋಗುಹಾಕಿ ಮಕ್ಕಳಾದಿ
ಯಾಗಿ ಯುವಕ ಯುವತಿಯರ—ಅಪಹರಿಸುವಂಥ
ರೋಗವಂಟಿಸಿಹುದು ಪೌರರ

|| ೩ ||

ದುಷ್ಟ ಸಂಘ ಬೆಳೆದು ಬಲಿತು ಕಷ್ಟವೇ ಹೆಚ್ಚಿತು ಪ್ರಜೆಗೆ
ಇಷ್ಟ ನಷ್ಟ ಕೇಳುವರಾರು ?—ರಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕಂ
ಗೆಟ್ಟು ಜನರು ಗೋಳಡುವರು

|| ೪ ||

ಜೀವನಕ್ಕೆ ನೀತಿ ನಿಯಮ ಜೀವಿಸಲುಪಾಯ ಕರ್ಮ
ಜೀವನದ ಮೌಲ್ಯವೆಲ್ಲವು—ಈ ಪರಿ ಜ್ಞಾನ
ಜೀವನಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವು

|| ೫ ||

ಬದುಕಿಗಾವ ಬೆಲೆಯೂ ಇಲ್ಲ ಬದುಕಿಗೇಕೆ ವಿಧಿ ನುಜೇಧ
ಬದುಕಿದರಾಯಿತು ಹೇಗೆಯೋ !—ಎನ್ನುವ ದರ್ಶ
ಬೆದಕಲೇನು ಲಾಭ ತಿಳಿಯೋ

|| ೬ ||

ಪ್ರಾಯ ತಲೆದೋರಿ ಕೆಲ್ಲಾ ಪಾಯುವವರೇ ಬಹಳವಾಯ್ತು
ಆಯುವ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಬೇಗದಿ—ಜೀವನ ತೆರುವ
ಜಾಯಮಾಫ ದುಃಖದಾ ವರದಿ

|| ೭ ||

ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಲಾತ್ಮಪತ್ಯೆ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಲಪಧಾತಗಳೆ
ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ರೋಗದುಜನವು-ದಾರಿದ್ರ್ಯವಿವು
ಚಿಲ್ಲಾಟವಾಡುತಲಿಹವು !

|| ೮ ||

ವೈದ್ಯರಿಂದ ಗುಣಕಂಡಿಲ್ಲ ವಾದಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಯವಿಲ್ಲ
ವಾದ್ಯರಿಂದ ವಿದ್ಯೆಯಿಲ್ಲವು-ಏವೈತ್ತಿನ ನೈ
ವೇದ್ಯಕಲ್ಲ ಬರುವಾದಾಯವು

|| ೯ ||

ತನ್ನವನ್ನ ಹಿಟ್ಟಿ ರೊಟ್ಟಿ ಕುಡಿದು ನೀರು ಕೊಡೆವ ಬಟ್ಟಿ
ತನ್ನ ಸುತರ ಸತಿಯ ರಕ್ಷೆಗೆ-ಬೀಕಾದ ಮನೆಯು
ಇನ್ನಿಲ್ಲವಾಗಿವ ಮನುಜಗೆ

|| ೧೦ ||

ಉಪವಾಸ ವಸವಾಸ ಮಾಡಿ ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಕಿ
ಉಪಜೀವಿಸಲಾರದಂತಿದೆ-ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ
ಉಪರಾಷ್ಟ್ರದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹೀಗಿದೆ !

|| ೧೧ ||

ಹೊಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿ ತಾನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಸತಿಯೂ ಸೇರಿ
ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗೆ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರೂ-ಸಾಲದು ನಿತ್ಯ
ಕಟ್ಟಲೆಗೆ ಸಾಲದೆನುವರು

|| ೧೨ ||

ಅವರ ಮಕ್ಕಳೋಡುಬರಹವವರ ರೋಗದಾಡ್ವಿಳಿಯು
ಯುವಕ ಯುವತಿಯರ ಮದುವೆಯು-ಏನೋ ಹೇಗೋ
ತವನೇ ಬಲ್ಲನಿದು ಸಮನ್ವಯ !

|| ೧೩ ||

ಹೆತ್ತು ಹೊತ್ತು ಸಾಕಿದವರ ಪುತ್ರರೇ ನೂಕುತಲಿಹರು
ಮತ್ತರಾಗಿ ಮೇಲೆ ಬೀಳ್ತರು-ನಿಜ ಸತಿಯರ
ಚಿತ್ತನಂತಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿರುವರು

|| ೧೪ ||

ಮಕ್ಕಳ ಹೆಜ್ಜೆಹ ತಾಯಿಯಕ್ಕರೆಗೆ ಬೆಲೆಯುಂಟೆ
ಚಿಕ್ಕವರ ಹೊತ್ತುವರ ಮಾಡಿದ-ತಂದೆಯ ಮೂ
ಮಕ್ಕಳು ತೀರಿಸರೀದಿನ !

|| ೧೫ ||

ಓದುಬರಹ ಉಡಿಗೆಸೊಡಿಗೆ ವೇಷಭೂಷಣವೆ ವಿಚಿತ್ರ
ಆದರವಾದಾರ್ಯಾವಸಯ-ವರ್ತನೆಗಳು
ಹೋದುವೆಲ್ಲೋ ಕೇಳೋ ಮಹರಾಯ

|| ೧೬ ||

ಸ್ವರ್ಗ ಸೌಖ್ಯವೆನುಪ ಸ್ವಸ್ಥ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ
ನರ್ಗ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ-ಪರಲಯ ಚಿತ್ರ
ಸ್ವರ್ಗವೆಂದೇ ಭ್ರಮಿಸುವಂತಿದೆ !

|| ೧೭ ||

ಮೂರು ಹೊತ್ತು ಕಾವನಗೀತೆ ಪ್ರೇಮಗೀತೆಯಂತೆ ಆದು !
ಯಾವ ಜಾಯಿಯಲ್ಲೂ ಗಾಯನ-ಭಾವನ ಸ್ಮರಣೆ
ದೂರವಿದಂತಿದೆ ಜನಮನ

|| ೧೮ ||

ಯಾವ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲ ಯಾವ ಪಯೋ ಭೇದವಿಲ್ಲ
ಯಾವನೋ ಯಾವಳೆ ಕಾಮಿನಿ-ಪಾಶುವ ಗೀತೆ
ನಾವು ಕೇಳುತ್ತಿರುವ ಭ್ರಮಿಸು !

|| ೧೯ ||

ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ

ಹಾಡಿನ ಜಾಡು

ಹಾಡು ಮಾತ್ರ ಕಿವಿಗಿಂಪು ಗಂಧವರ್ಣೋಕ್ತದ ಕಂಪು
ಹಾಡಿನೊಳಗೆ ತಿರುಳಿಲ್ಲವು !—ಕಲಿಯುವ ನೀತಿ
ಜಾಡೆಲ್ಲಿದೆ ಜೀಳುವಿರಾ ನೀವು ?

|| ೧ ||

ಹಲವು ಹತ್ತು ಹಾಡಿನೊಳಗೆ ಸುಳಿವುಡುಂಡೊಳ್ಳಿಯ ಹಾಡು
ಉಳಿದುಬಿಟ್ಟ ಕಾಮರಸಿಯರ—ಪ್ರತಾಪ ತಾಪ
ಬಿಳಿಯ ಪರದೆ ನಟಿ ನಟಿಯರ

|| ೨ ||

ಸುಳ್ಳು ಕಳ್ಳತನವು ಮೋಸ ಹುಟ್ಟುಕೆ ನಡೆ ನುಡಿ ತೋರ್ಪ
ಅಲ್ಲ ಸಲ್ಲದ ಕಟ್ಟುಕಡೆಗಳು—ಗೀತೆಗಳು ಜನರ
ತಲ್ಲಣಗೊಳಿಸುವವಿಗಳು

|| ೩ ||

ನಳೆಯದಿಂದ ಮೊದಲು ಮಾಡಿ ಬೆಳಗಿನಿಂದ ರಾತ್ರಿವರೆಗೆ
ನಲಿವರೆಲ್ಲರೀಗೀತೆಗಳ—ಕೇಳುತ ಮೆಚ್ಚಿ
ಕಳೆಯುತಹರು ದಿನ ದಿನಗಳ

|| ೪ ||

ಯಾವ ಹಾಡೋ ಯಾರ ಹಾಡೋ ಯಾವ ಜಾಡೋ ಯಾವ ಕೋಡೋ
ಜೀವನಕೆ ಸಾಫಲ್ಯತೆಯ—ಕಂದಿಯುವುದೆ ?
ಜೀವನದ ಸುಖವ ಶಾಂತಿಯ

|| ೫ ||

ತನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ಹೊದೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಮೈಯ ತುಂಬ
ವಿಣ್ಣಾದರೂ ಬುದ್ಧಿ ಬರಲಿಲ್ಲ—ಜುಟ್ಟಿಗೆ ಹೂವು !
ಮುನ್ನ ಮುಡಿಯದೆ ಬಿಡುವನೇ ಅಲ್ಲ !

|| ೬ ||

ಅನಸೂಯೆ ನೀತಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ದಮಯಂತಿ ದ್ರೌಪದಿಯರಾದಿ
ಘನ ಪತಿವ್ರತೆಯರಾದರ್ಪವು—ಬೇಡವಾಯ್ತೆಂದು
ಮನಬಂದಂತಿರ್ಪದೆ ಪಕ್ಕವು

|| ೭ ||

ಸದ್ವಿದ್ಯೆ ಸದ್ವಿದ್ಯೆಯು ಮೇಲಿಣ್ಣ ಸದ್ವಿವೇಕ ಸವಾಣಾರ
ಸದ್ವಿದ್ಯೆ ಸಾರ ಸದ್ವಿದ್ಯೆ—ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು ?
ಯದ್ವಿದ್ಯೆ ಸದ್ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತೆ

|| ೮ ||

ಪುಣ್ಯದ ಬಾಧೆ ಪಾಪ ಭೀತಿಯಿರುವ ಯಾರಿಗುಂಟೋ ಅವರು
ಗುಣಗಳಿಲ್ಲ ಸತ್ಯ ಮಾರ್ಗದಿ—ಬಾಳುವರು ಸುಖದಿ
ಪಾಪ ಮೋಹಿಸದೆ ಜ್ಞಾನದಿ

|| ೯ ||

ಚಿತ್ರಗೀತೆ ಕೇಳುತರ ಯೊತ್ತು ಗೊತ್ತಿಗಾಯಾಕೆಲಸ
ತುತ್ತು ಅನ್ಯ ಟಿಪ್ಪಿ ಮಾರ್ಗವು—ವಡೆಯುವುಮಂಟಿ ?
ಚಿತ್ರವು ಕೀಳೆಯಲ್ಲವು !

|| ೧೦ ||

ಇಪ್ಪತ್ತೂರನೆಯ ಸಂಧಿ

ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಚೋಕೆ

ಮುಂದುಳಿದವರೇ ಹೆಚ್ಚು ಬದುಕಿರಲು ಬಾರದೆಯ್ಯ
ಉದರ ಭರಣಕಾಗಿ ಪರರ-ಹಂಗಿನೊಳಿ
ಮುಡವಾಗದು ಕೇಳಲೊ ಸರ

|| ೧ ||

ಸಾಕಿದೆಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ಬಿಡಾಕಿ ಬಿಡುವರೊ ನಿನ್ನ
ಸೋಕು ಬೇಡನೆನ್ನಿದವರಿಗೆ-ಅವರ ಚಿಂತೆ
ಬೇರಾದಪ್ಪಿರುವವೊ ಬಗೆ ಬಗೆ

|| ೨ ||

ಏಕೆ ಹುಟ್ಟಿದೆ ನಮ್ಮ ಸಾಲಲಾರದೆನ್ನುವರು !
ನೂಕುವರು ನಿನ್ನ ಮೂಲಿಗೆ-ನಿನ್ನಯ ಪ್ರೇಮ
ಬೇಕೇತೆಯ್ಯ ಅವರಿಗೆ ?

|| ೩ ||

ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ಚಿಂತೆ ಹೆತ್ತವರಿಗುಂಟು ನಿಜವು
ಮಕ್ಕಳು ಬೇಡುವರಾಗಲು-ಆ ಮೋಹ ಬಿಡಲು
ತಕ್ಕದವರಿಗಾಲೋಚಿಸಲು

|| ೪ ||

ಇದ್ದರೇನು ಬಿಟ್ಟರೇನು ನಿನ್ನ ಪಾಡು ನಿನ್ನದೆಯ್ಯ
ಇದ್ದ ನಿಜವ ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆ-ಕಲಿಗಾಲವೆಯ್ಯ !
ಅದ್ದಲವರ ನಿನ್ನಗೆ ಸಾಧ್ಯವೆ ?

|| ೫ ||

ನಿನ್ನ ನೀನೇ ಅದ್ವಿತೀಯ ನಿನ್ನದ್ದಾರ ನಿನ್ನ ಶೈಲಿ !
ನಿನ್ನ ಶೈಲಿ ನಡೆಯದ ಕಾಲಕೆ-ಮರೆಯದೆ ನೆನೆಯೊ
ನಿನ್ನ ಗುರುವ ಕಾಲ ಕಾಲಕೆ

|| ೬ ||

ಯಾರನು ನಿಂದಿಸಬೇಡ ಯಾರನು ಯಾಚಿಸಬೇಡ
ಯಾರ್ಯಾರ ಚಿಂತೆಯೂ ಬೇಡೆಯ್ಯ-ನಿನ್ನಯ ಮನದಿ
ಧೀರನಾಗಿ ಸುಖಿಯು ನೀನೆಯ್ಯ

|| ೭ ||

ಅವರವರ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟ ಕರ್ಮಫಲವನುಸರಿ
ಅವರವರಾಫಲವನುಣುವರು-ತಪ್ಪಿಸಲಿದ
ಕವರೇನೂ ಮಾತಲಾರರು

|| ೮ ||

ಕಾಲ ದೇಶ ವರ್ತೋಧರ್ಮ ಶೀಲ ಸಂಗ ಸಂಬಂಧದಿ
ಬಾಲ್ಯ ಯೌವನ ವಾರ್ಧಿಕ್ಯದಲಿ-ರುಡಿಯುತ ಭವದ
ಜಾಲದಲಿ ಹೀಗುವೆರಿಲ್ಲ

|| ೯ ||

ಬಂದವ ನೀನೊಬ್ಬ ಮತ್ತೆ ಹೋಗುವ ನೀನೊಬ್ಬನಯ್ಯ
ಬಂಧು ಬಳಗವೆಲ್ಲ ಮಧ್ಯದಿ-ನಿನ್ನಾದಿಯಂತ್ಯ
ಕೆಂದೂ ಬಾರದರು ಜಗದಿ

|| ೧೦ ||

ಕಟ್ಟಿಟ್ಟಿ, ಬುತ್ತಿಯು ಕೇಳೊ ಹುಟ್ಟಿ ಸಾವು ಜೀವಿಗಳಿಗೆ
ಕಷ್ಟ ಸುಖ ಮಿಶ್ರದನುಭವ-ತಪ್ಪದು ಜಗದ
ಸೃಷ್ಟಿ ನಿಯಮವಿದುವೆ ಮಾನವ !

|| ೧೧ ||

ಕಂಡೊ ಕಾಣದೆಯೊ ನೀನು ಉಂಡುಟ್ಟಿದನೆಲ್ಲವ ಬ್ರ
ಹ್ಮಾಂಡದೊಡೆಯಗರ್ವಣ್ಯದೊ-ನಿನ್ನಂಗಿಯಾಗೆ
ಗಂಡುಗಲಿಯೆನಿವೆ ನೀನವರು

|| ೧೨ ||

ತನ್ನ ಸಮರಿಲ್ಲವೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆ ನರಗೆ ಸಹಜ ಗುಣ
ಅನ್ಯರ ಕಡೆಗಣವ ಸ್ವಭಾವ-ಈ ಗರ್ವ ಮುರಿಯೆ
ಜಿನ್ನಾದಿಯೆ ಬಾಳುವನವ

|| ೧೩ ||

ಇದಕೆ ಬೇಕು ಸದ್ಗುರುವು ಹೃದಯ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಮಾಡಿ
ಸದಮಲದ ತತ್ತ್ವ ಬೋಧಿಸಿ-ಇಷ್ಟಾದಮೇಲೆ
ಸದಮಲಾತ್ಮನನಪಹಣೈಸೆ

|| ೧೪ ||

ಗುರುವೇ ತಾಯಿ ಗುರುವೇ ತಂದೆ ಗುರುವೇ ಸಕಲ ಬಂಧು ಬಳಗ
ಗುರುವೇ ಮಿತ್ರ ಗುರುವೇ ರಕ್ಷಕ-ಭವ ಮೋಚಕನು
ಗುರುವೇ ಪರಮ ದೈವ ಸೂಚಕ

|| ೧೫ ||

ಗುರುವನಾರಾಧಿಸದ ಒಳ ನರಿ ನಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿ
ಸರುವ ಜಾತಿ ಮತದ ನರರಿಗೆ-ಗುರುವಿಂದ ಮುಕ್ತಿ
ಗುರುವಿನ ಗುಲಾನುವನವನಿಗೆ

|| ೧೬ ||

ಇಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಪನೆಯ ಸಂಧಿ

ಆಪೇಯ ಪಾಠ

ಮಾವಳ ಪಾಪೀಯವು ನಿವೇಧಮೆಂದು ತಿಳಿದು ತಾವು
ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿ ದುಷ್ಟ ಚಟಗಳೆ-ಹಾವಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ
ಹೋದುದೇ ಪಥವಾಯ್ತೇ ಅನಗಳ

|| ೧ ||

ವಾಣಮತ್ತರಾದ ಅನ ಜ್ಞಾನ ತಪ್ಪಿ ಮೆರೆದು ಅರಿದು
ಹೀನ ವಚನಗಳನಾಡುತ-ಸಮಾಜಗಳ
ಸ್ಥಾನಮಾಪನನ್ನೇ ಕೆಡಿಸುತ

|| ೨ ||

ಕುಡಿದು ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡಿ ಕುಡಿದು ಕೆಟ್ಟ ಅನರ ಕೂಡಿ
ಕುಡಿದು ಪರರ ಸತಿಯರ ಕೂಡಿ-ತಮ್ಮ ನಂಬಿದ
ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳ ಮರವುಬೇ ರೂಢಿ

|| ೩ ||

ಕುಡಿಯಬೇಡ ಮದ್ಯವನ್ನು ಹೊಡೆಯ ಬೇಡ ಸತಿಯ ಸುತರ
ಪಡೆದವರ ಕಡೆಗಾಣಬೇಡ-ಎನ್ನುವ ಬೋಧೆ
ಹುಡಿ ಮಹೋಳ್ಳು ಬೆರಿತವು ನೋಡ

|| ೪ ||

ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆ ತನ್ನ ಮಾರ್ಗಕನ್ಯರ ಪ್ರವೇಶವೇಕೆ ?
ತನ್ನದೇ ಕಿರಿಟುವೆನ್ನುವ-ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆದು
ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕುತಿಹನು ಮಾಘವ

|| ೫ ||

ಕಣ್ಣೆದ್ದರೂ ಕಾಣಲಾರ ಕಿವಿಯಿದ್ದೂ ತಾ ಕೇಳಲಾರ
ಹೊನ್ನ ಹೊನ್ನು ಮಣ್ಣೆ ನಾನಿಗೆ-ಮಾಡದುದ ಮಾಡಿ
ಪುಣ್ಯಾಗಿ ಕೊಳೆಯುವನು ಕಡೆಗೆ

|| ೬ ||

ಮಾಡಬಾರದುದನು ಮಾಡೆ ಆಗಬಾರದ್ದಾಗುವುದು
ರೂಢಿಯ ಗಾಬೆಯಿದ್ದೆಲ್ಲವು-ಮೀರಲು ಜಗವೇ
ಕಾಡಿಸುವ ಕೊಲ್ಲುದು ದಿಟವು !

|| ೭ ||

ಸಂಧ್ಯೆಯ ಮಾತ ಕೇಳಿದ ಪಿನ್ನ ಹೃದಯದಂಚರಾ ಮಯೊಪ್ಪೆ
ಬದುಕ ಸಾಗಿಸಯ್ಯ ಪರರಿಗೆ-ಕೇರೊಬೆಸದಂತೆ
ಮಂದವನೇ ಹಂಚಯ್ಯ ಜಫರಿಗೆ

|| ೮ ||

ಇದರೊಳುವ ಗಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲ ಇದರೊಳುವ ಕಪಟವಿಲ್ಲ
ಇದರೊಳುವ ಸುಳಿವು ಹೇಳಿಲ್ಲ ! ಇದ್ದ ಸತ್ಯಾಂಶ
ಇದರೊಳಿಲ್ಲ ರಹಸ್ಯವಿದೆಯಲ್ಲ !

|| ೯ ||

ಹೇಳಿದೀ ಸಂಗತಿಗಳೆಲ್ಲ ಕಾಲಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಇಹವು
ಪಾಲೆ ಗೆಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಹಾಡಲು-ಮಾತವರು ತಮ್ಮ
ಬಾಳೆ ಹಸನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು

|| ೧೦ ||

ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸಹನೇ-ಎಚ್ಚರಿಕೆ

ಸಹನೆಯೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಗುಣ-ಫಲ ಪುಷ್ಪ ತೆರುಗಳಿಗುಂಟು
ಸಹನೇ ಮಾತೆ ಭೂದೇವಿಗುಂಟು-ಬಾಳಿನ ದ್ವಂದ್ವ
ಸಹಿಸಿದವರಿಗಮಿತ ಸುಖವುಂಟು

|| ೧ ||

ಸಹನೆಯಿಂದ ಚಿತ್ತಸಮತೆ ಸಹನೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಣದಯೆ
ಸಹನೆಯಿಂದ ಲೋಕೋಪಶ್ಚುತಿಯು-ಸರ್ವೇಶ ಪೂಣೆ
ಸಹಿತಬಹುದು ಪರಮ ಸುಶ್ಚುತಿಯು

|| ೨ ||

ಸಂಸ್ಕಾರ ಸಹವಾಸವು ಮೇಣ್ ಸತ್ಯಂಗ ಸತ್ಯಂಪ್ರದಾಯ
ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವರ್ಧನೆಗೆ ಸಾಧನ-ಸದ್ವಂಶಜರ
ಸಂಸ್ಕಾರವೇ ಮೂಲಕಾರಣ

|| ೩ ||

ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮಗಳ ಕರ್ಮವಾಸನೆಯ ಬೀಜರೂಪ
ಮುಂದುವರಿಯುತೀಜನ್ಮದಲ್ಲಿ-ಸಂಸ್ಕಾರವೆನಿಸಿ
ಮುಂದೆ ವರ್ಧಿಸುವುದು ಬಾಳಿಲಿ

|| ೪ ||

ಉದ್ಯೋಗತೀಲಕೆ ಬೇಕು ಉದ್ಯೋಗ ಸ್ವದಿಂದೆಂದು
ಉದ್ಯೋಗಿಯೆ ಪುರುಷ ಶ್ರೇಷ್ಠನು-ಸತತ ಬಾಳಿ
ಫಲದ್ಯಾನದಲಿ ವಿಹರಿಸುವನು

|| ೫ ||

ಏನೇ ಕಷ್ಟ ಬಂದರೂ ತಾ ಮೌನವಾಗಿ ಸಹಿಸಿಕೊಂಬ
ಮಾನವನೇ ನಿಜ ಮಹಾತ್ಮನು-ಜನಕೋಪೇಕ್ಷಿ
ಜ್ಞಾನವಿರುವ ಪರಮಾಚಾರ್ಯನು

|| ೬ ||

ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮಿತಿಯು ತಾನೊಂದಿರಬೇಕು
ನೋಡುವ ನೋಟಿಕೂ ಅಂತೆಯೇ-ಹಿತವಿರಬೇಕು
ಆಡುವ ಮಾತಿಗೂ ಅಂತೆಯೇ

|| ೭ ||

ಮೇರೆ ತಪ್ಪಿ ಮಾಳ್ ಕೆಲಸ ಯಾರಿಗೂ ಫಲಿಸದು ಕೇಳು
ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದಂತೆ ವಾಹನ-ಅಪಧಾತದಿಂದ
ಚೂರು ಚೂರಾದಿಹು ತಿಳಿಯಣ್ಣ

|| ೮ ||

ಎಚ್ಚರ ನಿನ್ನಿಲ್ಲದಿರೆ ಮಚ್ಚರಿಪರೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ
ನುಚ್ಚನ್ನೂರು ಮಾಡಿ ಬಿಡುವರು-ನಿನ್ನಯ ಹ್ವಮ
ಹುಚ್ಚರ ಪಾಲಿಗೆ ಬಿಡದಿರು

|| ೯ ||

ಸಕ್ಕರೆ ತರುತ್ತಿದ್ದ ಬೇಲ ಅಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲಿಂದು !
ಮಕ್ಕಳು ಹೊಗದಿಲ್ಲರು-ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಡು
ಭಕ್ಷ ಬೇಡುವಂತೆ ಆದರು !

|| ೧೦ ||

ತಿನ್ನುವ ದವಸ ಧಾನ್ಯ ಚಿನ್ನಾಟವಾಡುತೆ ಮಾಯ
ಗನ್ನಗತಕದಿಂದ ಬಿರೆಗತ-ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಸುಲಿಗೆ
ಯನ್ನು ಮಾಡುತಿಹರು ಪ್ರಣೆಗಳ

|| ೧೧ ||

ಇಂದಿದ್ದವರು ಸಾಳೆಯಿಲ್ಲವೆಂದ ಪರಿ ಅಹಾರಕೆ
ಬಂದಿತೆನೆ ಹೋದ್ದವಲ್ಲವೆ ?-ವ್ಯಾಪಾರ ನೋಸ
ಕೆಂದಾದರೂ ಕೊನೆಯೆ ಇಲ್ಲವೆ ?

|| ೧೨ ||

ನೋಸ ಸಲ್ಲದೆನ್ನು ತುಪನ್ಯಾಸಗೈವ ಮಂದಿ ತಾವೇ
ನೋಸ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡರೂ-ಕಾಣದಂತಿಹರು
ಧಾಸಿಪಡುವ ಪ್ರಜೆಯ ನೋಡರು

|| ೧೩ ||

ಸಾಳೆ ಸಾಣು ನೀನು ಯಾರೂ ಗಾಳಿ ಬಂತು ತೂರಿದಿವು
ಬಾಳು ಬಾಳಿನ ಗೋಳು ತೀರದು-ಎನ್ನುವುವೇಶ್ವ
ಖೂಳ ಬುದ್ಧಿ ನರಗೆ ಬಂದುದು

|| ೧೪ ||

ಕೇಳಿ ತಾಳಿದವರಿದನ್ನು ಬಾಳುವರು ಸುಖದಿ ಮುಂದೆ
ಕಾಳುಮೂಳು ಮಾತಿದಿಲ್ಲವು-ಎವೇಕ ವೇಶ್ವ
ಶೀಲವಂತ ವಾಕ್ಯಗಳಿವು

|| ೧೫ ||

ಇವೃತ್ತಾರನೆಯ ಸಂಧಿ

ಆರೋಗ್ಯವೇ ಭಾಗ್ಯ

ಆರೋಗ್ಯವೇ ಭಾಗ್ಯವಯ್ಯ ಆರೋಗ್ಯವೇ ಆಯುರ್ಮೂಲ
ಆರೋಗ್ಯವೇ ಮುಖ್ಯ ಬದುಕಿಗೆ-ಬಾಳಿಗೆ ಸೌಖ್ಯ
ಸಾರವು ಸಕಲಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ

|| ೧ ||

ರೋಗಗರುಡಿನ ಕಾಡಿಸುವ ಬೇಹವನ್ನು ನಾವು ನಿತ್ಯ
ಜಾಗರೂಕರಾಗಿ ಕಾಯಲು-ಸಾಧಿಸಿ ಧರ್ಮ
ಭೋಗಿಸಲು ಬಹುವಾವಾಗಲು

|| ೨ ||

ಧರ್ಮ ಕರ್ಮವೆಸೆಗೆ ಬೇಹ ಧರ್ಮನೈಟ್ಟಿಗರಬೇಕು
ಮರ್ಮವಿದ ತಿಳಿಯದವರು-ದುರ್ಬಲರಾಗಿ
ದುರ್ಮೋಹಿಗಳಾಗಿ ಕೆಡುವರು

|| ೩ ||

ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಮೈಯವನು ರಟ್ಟಿ ಮುರಿಯೆ ದುಡಿಯಬಲ್ಲ
ಹಿಟ್ಟು ಸೊಪ್ಪು ರೊಟ್ಟಿ ಮೆದ್ದರೂ-ನಿರೋಗಿಯಾಗಿ
ಕುಟ್ಟಿಬಲ್ಲ ಕಲ್ಲನಾದರೂ

|| ೪ ||

ರೋಗಿಯಾದವನು ಬೇನೆ ರಾಗವ ಪಾಡುತ ನಿತ್ಯ
ಸಾಗಿಸಲಾರದೆ ಬಾಳನು-ಫರಳುವ ಗತಿ !
ಹೇಗೆ ಬಣ್ಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ

|| ೫ ||

ದೂರದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ನಾರುವ ಬೇಹವ ರೋಗ
ದೂರವಾಗಿಸಲು ಬೇಕಯ್ಯ-ತಪ್ಪಿದರೆ ಸೌಖ್ಯ
ದೂರನು ನೀನಾಗುವೆ ಅಯ್ಯ !

|| ೬ ||

ದುಡಿದು ಬದುಕ ಸಾಗಿಸುವಗೊಡಲು ತುಂಬಿ ಬೇಹ ತೆರೆ
ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ಬೆಳೆವುದು-ಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ
ಬಿಡದ ಮಾಡೆ ಸಾಧ್ಯವೆಷ್ಟೆದು

|| ೭ ||

ಈ ಶರೀರವನ್ನು ನಾವು ಪೋಷಿಸುವ ಭರದಿ ಪರರ
ಶೋಷಿಸದೆ ಪುಣ್ಯ ಕೆಲಸವ-ನಿರ್ವಹಿಸುವುದೆ
ಲೇಸು ಮಾರ್ಗ ಈಶೋ ಮಾನವ !

|| ೮ ||

ಜೀಹವು ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ ಕಾಲಚಕ್ರ ಸ್ಥಳೀಯವಾದುದು
ಸಾಹಸದಿ ಪುಣ್ಯ ಸಾಧನೆ-ಮಾಡಿದಲ್ಲದೆ
ಅಹೋಹಿ ನಿನ್ನಾತ್ಮಸಾಧನೆ ?

|| ೯ ||

ಜೀಹಶುದ್ಧಿಯಾತ್ಮಶುದ್ಧಿ ಪಡೆದವನೆ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿ
ಸ್ನೇಹವನಿಹದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿ-ಜೀಹವು ಪಡೆದ
ಬಾಹಿರರ ಸಂಗವರ್ತಿಸಿ

|| ೧೦ ||

ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡವರ ಬಾಳ ನೆಟ್ಟಿಗಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಗುರಿಯ
ಮುಟ್ಟಿ ಮುಂದೇರುವನು ಸಗ್ಗವ !-ಉತ್ತಮ ನಡೆ
ಗುಟ್ಟಿನರಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾನವ

|| ೧೧ ||

ವರ್ತದಿಂದ ನಡೆವರೆಲ್ಲ ಆಪೂರವುರಿಯುಂಡು ಬಯಲ
ನಪ್ಪುವಂತೆ ಮಾಯವಾಗಲಿ ?-ದೀಪರ ಸೇವೆ
ಗರ್ವನೆಯ ಮನವಿಲ್ಲದಿರೆ !

|| ೧೨ ||

ಇವೃತ್ತೇಳನೆಯ ಸಂಧಿ

ಹೊಗಳಿಕೆ-ಆಶಿ-ಅರ್ಪಣೆ

ಸುಗುಣವೊಂದಿಲ್ಲದ ನರರ ಹೊಗಳಬಹುದೆ ? ಹೆದರಿ ಅವರ
ದಗ ಮೋಸವಧಿಪಾರದರ್ಪಣೆ ?-ಛಾಯಿಗಳ ಬಳಗ
ಬೊಗಳಿದಂತಲ್ಲವೆ ನಿರರ್ಥಕೆ !

|| ೧ ||

ಬೊಗಳೆ ಮಾತನಾಡಿ ಪಾವ್ತು ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ ಕೊನೆಗೆ
ಉಗುಳುವರು ತಂಬುಲದಂತೆ-ನೆರೆಹೊರೆಯ ಪ್ಲೇಮ
ಬಗೆಯದವರಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಚಿಂತೆ

|| ೨ ||

ಕರಣಗಳು ತಂದ್ವಿಲ್ಲ ಕರುಣವೆಂಬುದಿಲ್ಲವಂತಃ
ಕರಣ ತೂನ್ಮದಮಮಃ ! ಕರಣರು-ಮೋದಿಸಿಯೊಳಗೆ
ಮೆರೆಯುತ್ತಿರೋಪರಿಯ ಚಪರು

|| ೩ ||

ಎಂದಿಗವರ ಕಾಟ ತಪ್ಪಿ ದಂದುಗಪಹುತಿಹ ದೀನ
ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಸುಖವು ಸಿಗುವುದೋ-ಆ ದೇವ ಬಲ್ಲ
ನೆಂದಿಗವರ ಹಮ್ಮು ಮುರಿವುದೋ

|| ೪ ||

ಕಾಟವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಭವದ ಕೋಟಿಲೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ
ಕೇಟಿ ಮೊದಲು ನರನ ಪದ್ಯಂತ-ಎಲ್ಲಾ ದುರಂತ !
ದಾಟಲು ಸಾಧ್ಯವೆ ಈ ಹಂತ ?

|| ೫ ||

ಏನು ಪಡೆಯುವಾಸೆ ನಿನ್ನಗೆ ? ಏನು ಕಾಣುವಾಸೆ ನಿನ್ನಗೆ ?
ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಸೆಯು ?-ಏನಭಿರುಚಿಯು !
ನೀನು ಸಾಧಿಸುವ ಗುರಿಯು ?

|| ೬ ||

ಅರ್ಪಣೆಯ ಪಡೆಯಬೇಕು ಯಾವುದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು
ಅರ್ಪಣೆ ಸನ್ನದತೆಯದ್ದರಿ-ಎಲ್ಲವೂ ಸಾಧ್ಯ
ಅರ್ಪಣೆನಿಸೋ ಸುಖದೇಕಾದರೆ

|| ೭ ||

ಯೋಗ್ಯತೆಯು ನಿನ್ನೊಳರೆ ಭೋಗ್ಯವಸ್ತು ನಿನ್ನ ವಶವು
ಯೋಗ ಭೋಗ ಸಮನ್ವಯದ-ದೃಷ್ಟಿಯೆ ಬೇಕು
ದ್ವೇಗ ಸಲ್ಲದಿವಳೆ ಸರ್ವದ

|| ೮ ||

ಕಾರಣ ನೀನಲ್ಲ ಸಕಲ ಕಾರ್ಯಗಳ ಗ್ರಿವುದರೆ
ಕಾರಣ ಬೇರೊಬ್ಬನಿರುವನೋ-ಅವನಿಚ್ಛೆಯಂತೆ
ಕಾರ್ಯಗಳ ಮಾಡಿಸುವನೋ

|| ೯ ||

ನಾನೇ ನಾನೆಂದೆನ್ನವಳಿಮಾನವಹಂಭಾವನಗಳು
ಜ್ಞಾನಿಯಾದವನಿಗಿಲ್ಲವೋ-ನಿರ್ಲಿಪ್ತನವನ
ಜ್ಞಾನಿಯಂತೆ ಮೆರೆವುದಿಲ್ಲವೋ

|| ೧೦ ||

ಬಂದ ಕಷ್ಟ ಸುಖವ ಸಹನೆಯಿಂಬಲನುಭವಿಸಿ ಮನದ
ಸಂದೇಹ ಭ್ರಮೆ ಭಯಗಳಿಲ್ಲದೆ-ಸಮಾಶ್ರಿತನಾಗಿ
ನಂದ ಪಡುವ ಯೋಗಿಯಂದದೆ

|| ೧೧ ||

ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲ ಎಲ್ಲರೂ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲ
ಎಲ್ಲರೂ ಹಿತಚಿಂತಕರಲ್ಲ-ಇದರನುಭವ
ವಿಲ್ಲದವನಿಗೊಂದೂ ಸುಖವಿಲ್ಲ !

|| ೧೨ ||

ಕೆಟ್ಟ ಚಾಳಿಗಳ ಬಿಟ್ಟು ದುಷ್ಟ ಯೋಚನೆಯ ಬಿಟ್ಟು
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾರ್ಗದಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟು-ನಡೆದರೆ ಜನರು
ಎನ್ನೋ ಸುಖಿಗಳಹಂದೇ ಗುಟ್ಟು

|| ೧೩ ||

ಇನ್ನತ್ತೆಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ

ನಮ್ಮ ಸಾಡು

ಕನ್ನಡ ಸಾಡಿನ ನೋಗಸು ಕನ್ನಡ ಸಾಡಿನ ಹಿರಿಮೆ
ಕನ್ನಡ ಸಾಡಿನ ವೈಭವ-ವರ್ಣಸಲಿನ್ನ
ಇನ್ನ ಸಫಲವೆಂಬೆ ಮಾನವ || ೧ ||

ತೊಡಲು ನುಡಿಯೊಳೆನ್ನ ತಾಯ ಮುದದಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಲಿರುವೆ
ಹೃದಯ ಮುಳುಗಿ ಭಕ್ತಿ ಭಾವದ-ಸಾಗರದಲಿ
ಪವನೊಂದೆರಡರಲಿ ಕನ್ನಡದ || ೨ ||

ಭಾರತಾಂಬೆ ಕನ್ನಡಾಂಬೆ ತಾಯ ಮಗಳ ರೀತಿ ಕೇಳೊ
ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಮುತ್ತಿನ ಮೂಗುತಿ-ಈ ಕನ್ನಡಾಂಬೆ
ಭಾರತ ಇನ್ನಾಗತಿಪ್ರೀತಿ | || ೩ ||

ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿಯು ನಮ್ಮ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡಾಂಬೆ ತಿಳಿಯೊ
ರಾಜಕೀಖರನ ರಾಣಿಯು-ಕರುಣಾಡಿನ್ನೊಡತಿ
ರಾಣಿಸುವ ಪರಮೇಶ್ವರಿಯು || ೪ ||

ಮಹಿಷಮರ್ದಿನಿಯು ಇವಳಿ ಜಾಮುಂಡೇಶ್ವರಿಯು ನಮ್ಮ
ಮಹಿಷೂರ ನಗರಾಧಿಪತಿನಿ-ಭುವನ ವಿಖ್ಯಾತಿ
ಮಹಿಷೂರ ನೃಪರತ್ನಬೀವತಿ || ೫ ||

ಮಹಿಮೆಯವಳ ಕೃಪೆಯ ಬಲದಿ ಮಹಿಯೊಳೆ ಕರುಣಾಡ ನೆಲದಿ
ಮಹರ್ನಾಯಕನೊಬ್ಬರೊಪ್ಪಿಟ್ಟುತ-ಬುಧ ಗುರು ಕವಿಗ
ಳಿಸಪರದ ಸುಖಕೆ ಸಂತತ || ೬ ||

ದಿವ್ಯ ಬೋಧೆಗೈದು ತಾವು ದಿವ್ಯ ಮಾರ್ಗ ತೋರಿ ತಮ್ಮ
ದಿವ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುತ-ಜೀವರ ಲೀಸ
ನವ್ಯಾಹತದಿ ಸೇವೆ ಸಲಿಸುತ || ೭ ||

ಲೋಕೋಪಕಾರವಗೈದು ಕಾಕು ಮನುಷರನ್ನು ತಿದ್ದಿ
ಭೂಕೈಲಾಸವೆನ್ನಿಸಿದರು—ಕನ್ನಡ ಜಾಣ
ರೇಕೋ ಭಾವದಿಂದ ವೆಂದಿದರು

|| ೮ ||

ಒಬ್ಬಬ್ಬರೆ ಹೆಸರಿಸಲು ? ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗುವುದು ಕೇಕೋ
ಅಬ್ಬಬ್ಬ ! ಆ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ—ಪಲೆಬಾಗಿ ಸ್ಮರಿಸೆ
ಮಬ್ಬ ಮತಿಯು ಮಾಯ ಮನುಷಿಗೆ !

|| ೯ ||

ಒಂದೊಂದು ಕಾಲದಿ ಜನಿಸುತೊಂದೊಂದು ರೂಪದಿ ಕಾಣು
ತೊಂದೊಂದು ವಿಧದಲಿ ನಾಡಿಗೆ—ಬೀದಿಗೆ ಜಗಕೆ
ಸಂದೇಶವಿತ್ತರು ಜನರಿಗೆ

|| ೧೦ ||

ಮನುಷನಾದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಜನನು ಸಾಧಲ್ಯವನು ಪಡೆಯೆ
ದಿನಚರಿಯೊತರಬೇಕೆನ್ನುತ—ಬೋಧಿಸಿದರು
ಮನ ಪೋಷೆಯಿರಬೇಕೆನ್ನುತ

|| ೧೧ ||

ಲಂಗುಲಗಾಮಿಲ್ಲ ದಿಶ ದಂಗೆಯೇಳ್ತ ಕುದುರೆಯಂತೆ
ಮಂಗೆ ಮನವು, ಕಟ್ಟಿರೊಂದರು—ಮಾನವರ ತಿದ್ದಿ
ಡಂಗುರ ಸಾರುತ ನಡೆದರು

|| ೧೨ ||

ಮಾನವನ ಸುಖದ ಬಾಳಿಗೆನು ಬೇಕವೆಲ್ಲವನು
ಸಾನುರಾಗದಲಿ ಬೋಧಿಸಿ—ನಡೆದು ತೋರಿಸಿ
ಮಾನವನಿಧಿಗಳೈದಿದರು ಹರಸಿ

|| ೧೩ ||

ಏನು ಬೋಧಿಸಿದರು ಮನುಷರಾಸೆಗೊಂದು ಮಿತಿಯೇ ಇಲ್ಲ
ಈಶ ಪೂಜೆ ದೇಶ ಸೇವೆಯು—ಎಂಬುದ ಮರೆತು
ನಾಶವೈದುಕೊಂದು ಜನತೆಯು

|| ೧೪ ||

ಇವ್ವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ

ಅತಿಥಿ-ಅಭ್ಯಾಗತರ ಸೇವೆ

ಅತಿಥಿ ಅಭ್ಯಾಗತರ ಸೇವೆ ಮತವಂತರ ಕರ್ಮ ಬೇವ
ಸ್ವತಿಯಾರಾಧನೆಗಳೆಲ್ಲವು—ಜೀದಿಯ ಪಾಲು
ಗತಿಗೆಟ್ಟಿತೆ ಬಾಳಂದೆಲ್ಲವು

|| ೧ ||

ಅರಿಯದವನರಿಜೆನೆಂಬ ಪರಿಯೊಂದು ವಿಚಿತ್ರ ನೋಡು
ಅರಿತವರ ತೆರದಿ ನಟಿಸುತ—ತಪ್ಪುವರೆಡವಿ
ಕುರಿಗಳಂತೆ ಹಳ್ಳಿಕೆಯುತ !

|| ೨ ||

ಗಾಳಿ ನೀರು ಬೆಂಕಿ ಮಣ್ಣು ಈ ಅಕಾಶ ಹಂದ್ರ ಸೂರ್ಯ
ರಾಳುತಿಹರು ಪ್ರಭುಗಳೆನಿಸಿ—ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು
ಮೋಲು ಕೀಳೆಂದೆನದೆ ವೋಹಿಸಿ !

|| ೩ ||

ಇವರ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಲು ಇವರಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕಲು ಮಾ
ನವಗೆ ಸಲಿಲ ಜೀವರಾಶಿಗೆ—ಅಗದು ಕೇಳು
ಇವರೆ ಕಾಂಬ ದೇವರೆಮಗೆ

|| ೪ ||

ಸಾಕ್ಷಿಯವರು ನಮ್ಮ ತಪ್ಪನ್ನೀಕ್ಷಿಸರು ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವು
ಕುಕ್ಷಿ ಹುಂಬಲಾವು ಮಾಡುವ—ಕಾಯಕಳೆ ತಾವ ಪ
ರೋಕ್ಷ ನೆರವೀವರೊ ಮಾನವ !

|| ೫ ||

ತಪ್ಪ ಮಾಳ್ವವರಿಗವರು ತಪ್ಪದೆ ಶಿಕ್ಷಗಳನೀವ
ರೊವೈ ಕ್ಷಮಿಸುವರು ನಮ್ಮನು—ಮರೆಯೊಗಳು ಕೇಳು
ಒಪ್ಪವಾಗಿ ನಡೆಸಿ ಬಾಳೆನು

|| ೬ ||

ಉಪ್ಪಿಟ್ಟವರ ಸಾವು ನಮ್ಮ ಮುಪ್ಪಿನೆಲ್ಲ ನೆನೆಯ ಬೇಕು
ಅಪ್ಪ ಆಮ್ಮನ ಮರೆಯದಿರಬೇಕು—ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು
ತಪ್ಪದ ನಡೆನುಡಿಯಿರಬೇಕು

|| ೭ ||

ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳ ಸಹಿಸಿ ಇಷ್ಟ ದೇವರ ನೆನೆಯಬೇಕು
ಶಿಷ್ಟರ ಸಂಗಮೋರಬೇಕು—ದುರ್ಮೋಘಗೈವ
ದುಷ್ಟರ ದೂರದಲ್ಲಿರಬೇಕು

|| ೮ ||

ಬೆಂಚಿ ಮಕ್ಕಳ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಿ ತಿರಬೇಕು
ಬಂಡುಬೆಯಂದದಿ ಗುರುಗಳ—ಪದ ಕಮಲಗಳ
ಬಂಡುಂಡು ಕಳೆವುದು ದಿವಗಳ

|| ೯ ||

ಸಾಗರ ಬಾಹಿನಿ ಸರಸೇಗಲಾರ ಭವದ ಕಡೆಯೊ
ಳಾಗಸ ಪಥದಿ ತೊರುವ—ಜಾಣ ತನ್ನೊರು
ಕೋಗುವುದ ತಪ್ಪಿಸುವ

|| ೧೦ ||

ನಿಜ್ಜೆ ಹೋದ ಮಾನವ ಮತ್ತೆ ದ್ವೀಕುವುದನಿರಯಪವ
ನಿಜ್ಜೆ ಬೆರಣಾಳೆಲ್ಲ ಭುವನ—ಕಡೆಗೊಂದು ದಿವ
ಬಿಜ್ಜು ಸಾವುದಿರಿದುಂಧವ I

|| ೧೧ ||

ಗದ್ದಲವ ಮಾತುಕೆ ಗೆಣುವದ್ದ ದೊಡಲ ಹೊರೆಯೆ ಪಣವ
ಕದ್ದು ಪರರ ಹಿಂಸೆ ಪಡಿಸುವ—ಕಷ್ಟವ ಸುಳಿಗೆ
ಬಿಜ್ಜು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತಿರುವವ

|| ೧೨ ||

ಇದ್ದ ಪಾಲ್ಕು ದಿವಗಳಲ್ಲಿ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಬಾಳ್ವೆ ಪಡೆ
ಮುದ್ದಾಗಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸತ್ಯದಿ—ಪಡೆವಾಪನಿಗೆ
ಹೊದ್ದುವುದೆ ದುಃಖ ದಿಟದಿ ?

|| ೧೩ ||

ಮೂವತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ

ಯಾರನ್ನು ಆಳಬಲ್ಲೆ ; ಗೆಲಬಲ್ಲೆ ?

ನೂರಾರು ಜೀವರು ನಮಗೆ ಯಾರಿಬ್ಬವೆಂದನಬೇಡ
ಯಾರಾದರೊಬ್ಬನ ನಂಬೇಡೊ-ಸೌಖ್ಯದಿ ಪಾಳೊ
ದಾರಿ ನಿನ್ನಗೆ ಸುಗಮ ಕಾಣಿಲೊ !

|| ೧ ||

ಜೀಳುವ ಕೇಳುವರಿಬ್ಬದಾಳುವೆನು ಜನರನೆಂಬ
ಕೇಳು ಬುದ್ಧಿ ತರಬಲ್ಲವೊ-ಪ್ರಣಿಗನ ಮುಂದೆ
ಆಳು ನೀನು ! ಸುಳ್ಳುದಲ್ಲವೊ !

|| ೨ ||

ಯಾರನಾಳಬಲ್ಲೆ ನೀನು ನಿನ್ನನೇ ನೀನಾಳುವವ !
ಯಾರ ತಡೆಯ ಬಲ್ಲೆಯೊ ನೀನು ?-ತರಗಲೆಯ ಪರಿ
ತೂರಿ ಗಾಳಿಗೆ ಹಾರುವಾತನು !

|| ೩ ||

ಯಾರಿಗೆ ನಿನ್ನಯ ಕಟ್ಟಿ ಯಾರಲಿ ನಿನ್ನಯ ಪಟ್ಟಿ
ಯಾರಿಗೆ ನಿನ್ನಯ ಒಳಗಟ್ಟಿ ?-ಎಲ್ಲವೂ ರಟ್ಟಿ !
ಯಾರನೂ ಕೊಲದಿರು ಬಣ್ಣಿಟ್ಟಿ !

|| ೪ ||

ಒಳತನೇ ಯೋಚಿಸು ಸದಾ ಒಳತನೇ ಮಾಳ್ವಿದು ನೀನು
ಒಳತು ಜನರ ಸಂಗ ಸೇರುತ-ಒಳತನೇ ಕೇಳಿ
ಒಳತನೇ ನೋಳ್ವಿದು ಸಂತತ

|| ೫ ||

ಕೇಡ ಬಯಸುವುದು ಸಲ್ಲ ಕಾಡುವುದು ಪರರ ಸಲ್ಲ
ಕೇಡಿಗರ ಸಂಗವು ಸಲ್ಲ-ತಪ್ಪಾಗಿ ಕಡೆಯೆ
ಕೇಡು ನಿನ್ನಗೇ ಸಂತಯ ಸಲ್ಲ

|| ೬ ||

ಜೀವದಿ ಕಾಮವು ಕ್ರೋಧ ಲೋಭ ಮೋಹ ಮದ ಮತ್ಸರವು
ಸಾಹಸದಿ ನಿನ್ನ ಸೋಲಿಸಿ-ಗಿಲ್ಲುತಲಿತವು
ಮೋಹಪಾಶದಿಂದ ಬಂಧಿಸಿ

|| ೭ ||

ಸುಲಗೆ ಬಿಡಲು ಸುಲಭದಿ ನೀ ಬಲೆಗೆ ಬೀಳ್ತೆ ಜೋಕೆಯಿಂದ
ಬಲಪಡಿಸು ನಿನ್ನ ಮನವನು-ವಿವೇಕದಿಂದ
ಗೆಲಲುಬಹುದಿ ವೈರಿಗಳನು

|| ೮ ||

ಕೆಟ್ಟವರ ಹಿಡಿತದಿಂದ ದೂರವಿರಲು ಕೋಪ ಗರ್ವ
ಜೊಟ್ಟೆಯ ಮತ್ಸರ ಹೋರಿಸು-ಉಳಿದಿರ್ಪ ಮೂರ
ತಿಷ್ಟರ ಸೇರಲು ಬಳಸು

|| ೯ ||

ಆರು ವೈರಿಗಳನು ಜಯಿಸಲಾರಾರಿಗೂ ಶತ್ರುಪಿಲ್ಲ
ಧೀರ ತಾನು ದೇಶ ಕಾಲವ-ವಾತ್ಸವರಿತು
ಆರು ಶತ್ರುಗಳನು ಗೆಲ್ಲುವ !

|| ೧೦ ||

ಉಪ್ಪು ಕಾರ ನಿನ್ನುವೊಡಲು ತಪ್ಪು ಮಾಡಬಹುದು ಆದ
ನೊಪ್ಪಿಯಂತರಾ ಮಿಗಿಲನು-ನಿವೇದಿಸಲು
ತಪ್ಪದೆ ಕ್ಷಮಿಸುವ ನಿನ್ನನು

|| ೧೧ ||

ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ಪುಣವನುಂಡು ತೀರಿಸಲು ಬೇಕು
ಭಂಡು ಮಾಡದವರ ಸಲಹುತ-ತಾಪುಣ್ಣ ಬೇಕು
ಕಂಡು ಪ್ರೇಮದಲಿ ಸಂತತ

|| ೧೨ ||

ನಿನ್ನ ಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯರಿಂದಲೊಂದಿಗಿ ಬರ್ಪ
ಭಿನ್ನ ಕರ್ಮ ಧರ್ಮ ಘಟನೆಗೆ-ನೀ ಕಾರಣನೆ ?
ಇನ್ನೇತಕೆ ಚಿಂತೆ ನಿನಗೆ ?

|| ೧೩ ||

ಮೂವತ್ತೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ

ನಟನೆ

ಆಟ ಕಟ್ಟುವವರೆ ಹೆಚ್ಚು ಗೊಟಿ ಸಾಮ ಬೂದಿ ಬಳಿದು
ಲೂಟದ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ನಟಿಸುವ-ಪರಿಯೆಲ್ಲವಿಂದು
ನೋಟ ಮಾತ್ರಕಾರ್ತಿಸುವ

|| ೧ ||

ನಟನೆಯ ಪ್ರಸಂಜೆವಿಂದು ನಟರು ಸಾವೆಲ್ಲರು ಪಾತ್ರ
ನಟಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಂಜವಾಗಿಯೆ-ವರ್ತಿಸಬೇಕು
ಕಟುವ ಸಿಹಿಯನ್ನೊಂದು ಮಾಡಿಯೆ

|| ೨ ||

ಜಾರಲ್ಲಿ ಜಾಗವಿಲ್ಲ ಜೋರಿಗನಕಾಶವಿಲ್ಲ
ದಾರಿತಪ್ಪಲಾರಿಗಾಗದೊ-ವಿವೇಕದಿಂದ
ಪಾರುಗಾಣಬೇಕಾಗಿಹುದೊ

|| ೩ ||

ಚಿತ್ರದ ಗೊಂಬೆಗಳ ನೋಡಿ ಚಿತ್ರದ ಪಾಡುಗಳ ಪಾಡಿ
ಸತ್ಯ ಜಗದಿ ವಿಹರಿಸೆ ಸಲ್ಲ-ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನೈಜ
ವಾಕ್ಯವಹಿಸಿದಾತ ಗೆಲಬಲ್ಲ !

|| ೪ ||

ಯಾವ ವಾಕ್ಯವಾಡರನ್ನು ಮೇಲ, ಕೀಳು ಗಣಿಸೆ ಸಲ್ಲ
ಸಾವು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ-ಶತ್ಕಂಕೆ ನಟಿಸಿ
ಸಾವನ್ನೊಪ್ಪಿ ಭೋಭುದು ಪರಕೆ

|| ೫ ||

ಇದರೊಳಾವ ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲವಿದರೊಳಾವ ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲ
ಉದರಭರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಾಯದಿ-ಜೀವನ ನಡೆಸ
ಲದುವೆ ಮಾನ್ಯವಹುದು ಲೋಕದಿ

|| ೬ ||

ಇಲ್ಲಿ ಗೈದ ಪುಣ್ಯ ಪಾಪಕ್ಕಿಲ್ಲಿ ಫಲವನುಂಬ ತೆರದೊ
ಳಲ್ಲಿಯೂ ಮನ್ನಣೆ ಧಕ್ಕಾರ !-ಎದುರಿಸಬೇಕು
ಎಲ್ಲಿ ವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿಯೋ ನರ

|| ೭ ||

ಯಾವ ಜನುಮವಾಗರೇನು ಸಾವು ಹುಟ್ಟಿಗಳ ಮಾಲೆ
ಯಾವ ಜೀವಭಗೂ ಹೆಪ್ಪದು—ಕರ್ಮದ ಪಾಶ
ಯಾವುದೊ ರೂಪದಿ ಬಿಗಿವುದು

|| ೮ ||

ಒಂದೆಕೊಂದು ಕರ್ಮ ಬೆಳೆದು ಹೊಂದಿಕೆಗೊಂಡು ನಮ್ಮ ಕಟ್ಟಿ
ಬಂಧಿವುದು ಸರಪಳಿಯಂತೆ—ಬಿಡಿಸದ ಭವ
ಬಂಧ ಯಮವಾಶವಿದ್ದಂತೆ !

|| ೯ ||

ಹೇಳಿ ಕೇಳಿ ಬಾಳಿನಲಿ ತಾಳಿ ಹರಾಜ ಸಹನೆಗಳ
ಹೋಳು ಹಲೆಯ ಬಲವನೊಳಿತಹ—ಕಾರ್ಯಕೆ ಬಳಸು
ನಾಳು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಹ

|| ೧೦ ||

ದೈವದೊಲುಮೆ ಪಡೆದ ಜೀವಿಗಾವದುಃಖವಿಲ್ಲ ಪರರ
ನೋವ ತಾನು ಕೊಂಡು ಸುಖವನು—ಅವರಿಗೆ ಮುದದೊ
ಳಿವ ಸತ್ವಶಾಲಿ ಧನ್ಯನು

|| ೧೧ ||

ಅಟದ ಮಕ್ಕಳು ಮೊದಲು ವೇಟಾಧರಿಸೊ ಜನರತನಕ
ವೇಟೆ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವ—ಸಮಸ್ತ ಜನರು
ಪಾರ ಕರಿಯುವೇಕೊ ಮಾನವ

|| ೧೨ ||

ಕಿವ್ವಿ ಕೊಂಡು ನಡೆಯುವುದು ಬುದ್ಧಿವಂತ ಲಕ್ಷಣವು
ಎದ್ದು ಬಿದ್ದು ನಡೆಯ ಕಲಿಕಂತೆ—ಫಮ್ಮಯ ಬಾಳಿ
ನುದ್ದಕ್ಕೂ ಹೆಪ್ಪದು ಈ ಚಿಂತೆ !

|| ೧೩ ||

ಅಲ್ಲೊ ಇಲ್ಲೊ ಎಲ್ಲೊ ಒಂದು ಸಲ್ಲದ ಮಾತರಬಹುದು
ಸುಳ್ಳಂತೂ ಇಲ್ಲವು ಇದರೊಳು—ನೇಳಿರುವೆ ಸೊಲ್ಲ
ನೆಲ್ಲವೂ ಇದ್ದಂತೆ ನಮ್ಮೊಳು

|| ೧೪ ||

ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮನಕೆ ಹೋಗಬಹುದನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು
ಗಿಣಿತನನ್ನು ಹ ಜರಿಯದೆ—ಈ "ಕಲಿಪದ"ವ
ವಾಚಕರೋದುವುದು ಮುದದಿ

|| ೧೫ ||

ಮೂವತ್ತೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ

ಕಾಲದ ಸಂಪ್ರಯೋಗ

ಎಲ್ಲರಿಗೂವರಿಯದವು ಬಲ್ಲ ಜನರೆ ವೇಳುತಿಹರು
ಗೆಲ್ಲರೇ ಬೇಡವೆದಿ ಜಾಣರು—ತಿಳಿದವರೊಳು
ಒಳ್ಳಿದರೆಏನು ಮರೆವರು

|| ೧ ||

ಕಳೆದ ಕಾಲ ಕಳೆದಾಯುಷ್ಯಗಳಿಗೆ ವೃಥಾ ಚಿಂತಿಸದೆ
ತಿಳಿದು ತನ್ನ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯ—ಬೆಳೆಸಿ ಬಾಳೆ
ಬೆಳೆಕೆಗನ ಬಳಸಬೇಕಯ್ಯ

|| ೨ ||

ದಿನಚರಿಯ ನುರಿಯದಲೆ ಬರೆಯುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡು
ಮನವಚನ ಕಾಯದೊಳಗೆ—ಶುದ್ಧನಾಗಿರು
ಜನ ಹಿತ್ಯಹಿಯೆಏನು ಧರಣಿಗೆ

|| ೩ ||

ಒಂದೊಂದು ಗಳಿಗೆ ನಮಗೆ ಮುಂದೊಂದು ಬಾರದು ನೋಡು
ಹಿಂದು ಹಿಂದೊಳೊಡುತಿಹುದು |—ಅದರೊಡನೆ ಸಾವು
ಹೊಂದಿ ಬಾಳ ತೀರನೊಳಿವುದು

|| ೪ ||

ಗಡಿಬಡಿಯ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಣೊ ಒಡಲ ವಿವಿಧ ಕಾಟಗಳನು
ತಡೆಯಲಾರದೆಲ್ಲಾ ಜನರು—ಶ್ರಮಿಸುವಾಗ
ಎಡವಿ ಬೀಳ್ತೆ ಹಲವರೊಳರು

|| ೫ ||

ಅಡಿಯಡುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆಯುವ ಜನರು
ಬಡಬಗ್ಗೆ ರ ಕ್ಷಮೆ ಚಿಂತನೆಯ—ಮಾಡುವ ನಾಡಿ
ನೋಡಿಯರಿಲ್ಲ ದಿಲ್ಲ ಕಂಡಿಯ |

|| ೬ ||

ಹುಚ್ಚು ಹರಟೆ ಕಾಲಹರಣ ಮೆಚ್ಚರೊಂದೂ ಬಲ್ಲಿದರು
ಎಚ್ಚರವಹಿಸಿ ನಮ್ಮಯ—ಕಾಲುವಕಾಶ
ಉಚ್ಚ ರೀತಿ ಬಳಸು ಕಂಡಿಯ |

|| ೭ ||

ಕಾಲ ವಸ್ತು ವಿಷಯ ವೈಶ್ವಯಿಲ್ಲರ ಸದುಪಯೋಗ
ಶೀಲವಂತರನುಸರಿಸುವ-ಮಾರ್ಗಗಳಿವು
ಈಳಿ ತಿಳಿದು ಬಾಳೋ ಮಾನವ

|| ೮ ||

ಶ್ರದ್ಧೆಯೊಂದ ಮನಃಜನ ಬಾಳುವೆತನ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ
ಶ್ರದ್ಧೆಗಾಢಶ್ರಿಯೆ ಮೂಲವು-ವಿಶ್ವಾಸ ಭಕ್ತಿ
ಶ್ರದ್ಧೆಯೊಡಗೂಡಿ ಜಯವು

|| ೯ ||

ನಿಮಿಷ ನಿಮಿಷ-ಭೂ ಮಾಳ್ವ ಸಮಯೋಚಿತ ಕಾರ್ಯದಲಿ
ಅಮಿತ ಪ್ರೀತಿಯಿರಲ, ಸಿದ್ಧಿಯು-ಬೋಧಿಸಿಂಪುದಿದು
ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲ ವಂದಿಪುದು "ಗೀತೆಯು"

|| ೧೦ ||

ಅವರ ಭಾವನವರಕಾರ್ಯ ಅವರಮಾತಿಗವರನಡಿಗೆ
ಅವರನರ ಸಂಸ್ಕಾರ ವೃದ್ಧಿಗೆ-ತತ್ಕೃತೆ ಫಲ
ವವರವರ ಪುರೋಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ

|| ೧೧ ||

ಮೂವತ್ತೂರನೆಯ ಸಂಧಿ

(೧) ಎಲ್ಲರೊಂದೇ ಹೇಗೆ ?

ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೊಂದು ಕಲಸವಟ್ಟರದ ಮಾತಿದಲ್ಲ
ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಭಿರುಚಿ ಭಿನ್ನವು-ಈ ನಿಯಮದಂತೆ
ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಬಾಳಾ ವಿಚಿತ್ರವು !

|| ೧ ||

ನಾನೆ ಬೇರೆ ನೀನೇ ಬೇರೆ ಅವನೇ ಬೇರೆ ಅವಳೇ ಬೇರೆ
ನಾನು ನೀನವನವಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ-ಎನ್ನುವ ವಾದ
ಕೇನಾಧಾರ ? ಹೇಳೋ ನಮಗಿಂಬೆ

|| ೨ ||

ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮ ಅಕ್ಕ ತಂಗಿ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಮೈದ ಮಾವ
ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ವರು ಮುಂತಾಗಿ-ಎಲ್ಲಾರೊಂದೆನುವ
ಬಣ್ಣ ಗೇಡಿಪ್ಪ ನುಡಿಗೆ ಕೈಮುಗಿ ?

|| ೩ ||

ಬಂಧು ಬಳಗ ಮಿತ್ರವರ್ಗ ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಪರಿವಾರ
ಮುಂದಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಸಬಿನ-ಸಂಸ್ಕಾರಿಗಳು
ಒಂದೇ ಎನ್ನ ಬಹುದೇ ಮಂಕಣ್ಣ

|| ೪ ||

ಭಿನ್ನ ಕರ್ಮ ಭಿನ್ನ ರುಚಿ ಭಿನ್ನ ಮತ ಭಿನ್ನ ಭಾವ
ಭಿನ್ನ ದೇಶ ಭಿನ್ನ ಭಾಷೆಯು-ವಯೋ ಭೇದ ಸಂ
ಪನ್ನರಿಲ್ಲರೊಂದೆ ಎಂಬಿಯ ?

|| ೫ ||

ನಾನೇನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ ನೀನೇ ನಿನ್ನ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೊ
ಜ್ಞಾನಿಗಳೆದನೊಪ್ಪುವರೇನೋ ? ವಿಚಾರ ಮತಿ
ಹೀನವಾದವಾಯ್ತಲ್ಲವೇನೋ

|| ೬ ||

(೨) ಸಾಲ

ಸಾಲವೆಂಬುದೊಂದು ಕಲಿಕೊಲೆಯೆಲ್ಲಾ ಮನುಷರಿಗು
 ಹೇಳಿ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟಿರುವ ಬುತ್ತಿಯು—ಅದನ್ನೊಡೆಯ
 ಬಾಳಿದಾತನಲ್ಲ ಬೆಡ್ಡಿಯು || ೭ ||

ಹೇಡ ಸಾಲವೊಂದೆನಗೇಡ ಮೂದ ಬಾಧೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿ
 ಎಣಿಕೆ ಸಿಗದು ಬಾಳ್ದಿದಿನಗಲಿ—ತಿರಿಸದೆ ನಿಂತ
 ಬೇಡಿಕೆ ಹೂಡಿಕೆ ನೀ ಭವಭವದಲಿ || ೮ ||

ಬೊಡ್ಡವರ ಚಿಕ್ಕವರ ಹೆತ್ತವರ ಹೊತ್ತವರ
 ಬೊಡ್ಡವನ್ನ ಮಾಡಿದವರ—ಗತಿ ಪುತ್ರ ಸುಖ
 ಬಡ್ಡಿ ಸಾಲ ಕೊಡುವ ಜನರ || ೯ ||

ಹಿಂಬರಹ ಕಲಿಸಿದವರ ಹಿಂದಿ ಸುಗಮ ಕೋರಿದವರ
 ಬೈದು ಹೊಡೆದು ಕೇಡಾಗೈದರ—ಹಿತಶತ್ರುಗಳ
 ಭೇದ ಮಾಡಿ ಮೋಸಗೈದರ || ೧೦ ||

ಹುಟ್ಟಿದೂರು ಕೇರಿ ನಾಡು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡುಬೋಗ ನಿತ್ಯ
 ಕಟ್ಟಿಕೆ ವ್ಯವಹಾರದೂಳಿಗನ—ಸಾಲದ ಛಾರ
 ವಿಚ್ಛಾದಿಸುವುದು ಮನುಷನ || ೧೧ ||

ಕಂಡುಕಾಣದಿತ್ತು ಮೂವನುಂಡು ತೀರಿಸದೆ ಬಿಡದು
 ಭಂಡ ಮೊಂಡರಿಗೆ ಹಗ್ಗ ಬೊ—ಡದನರಿತು ನೀನು
 ಗಂಡೆಬೆಯಿಂದೆದುರಿಸುವುದೊ || ೧೨ ||

ವೇಳೆ ವೇಳೆಗಾದ ಮೂವ ಕೈಲಾದಷ್ಟು ತೀರಿಸುತ್ತ
 ಕಾಲವುಗಿನ ಮೊದಲೇ ಸಾಲದ—ಹೊರೆಯಿಳಿಸಯ್ಯ
 ತೀಲವಂತನೆನಿಸಿ ಸರ್ವದ || ೧೩ ||

ಅಬ್ಬೊ ಅಬ್ಬೊ ಎಬ್ಬೊ ಸಾಲ ಕಪ್ಪುಪಟ್ಟಿ ತೀರಿಸಯ್ಯ
 ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಮಾತ್ರ ಪಡೆಯದೆ-ಎಲ್ಲರ ಹಿತದ
 ಗೃಹ್ಯಯುಟ್ಟಿ ನೀನು ಮರೆಯದೆ !

|| ೧೪ ||

ಕಾಂತಿ ತೃಪ್ತಿ ಕರಣಿಯಿಂದ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಬಾಳಿ
 ಸಂತರಂಗವರಿತು ಪಡೆವೆಗೆ-ಸಾಲದ ಬಾಧೆ
 ಹಿಂತೆಗೆವುದಾಮಹಾತ್ಮಗೆ

|| ೧೫ ||

ದೇವ ಬುನಿ ನಿತ್ಯ ಬುನಿ ಭಾವಿಸಲೇ ಮೂರೇ ಮುಖ್ಯ
 ಭಾವ ಶುದ್ಧಿ ಪಡೆದ ಮನುಷ್ಯನು-ತೀರಿಸಬಲ್ಲ
 ಸೇವಿಸಿ ಮೆಚ್ಚಿಸುತವರನು

|| ೧೬ ||

ಅವರು ಮೆಚ್ಚಿದುದಕ್ಕೆ ಗುರುತು ಅಗರೇ ಕೊಡುವ ಸತ್ಯಗಳು
 ಅವರೊಲಿದೀವ ಭೋಗ ಭಾಗ್ಯವೊ ! ಇಷ್ಟಾಗೆ ನಿನ್ನ
 ಭವದ ಬವಣಿಯೆಲ್ಲ ಮಾಯವೊ !

|| ೧೭ ||

ಮೂವತ್ತಾಲ್ಪನೆಯ ಸಂಧಿ

ಬಾಳಿನ ವರದಿ ದೇವರಲ್ಲಿ

ಬಂದ ನಾನು ಭುವಿಗೆ ದೇವ ಹಿಂದಿನ ಕರ್ಮವು ಸವೆಯೆ
ತಂದೆ ನಿನ್ನ ಆಸ್ಥೆ ತಪ್ಪದೆ-ಮಾನವನಾಗಿ
ನಿಂದು ಜಗವನ್ನೆ ನೋಡಿದೆ |

|| ೧ ||

ತಾಯಿ ತಂದೆಯಾದಿಯಾಗಿ ಕಾಯಿದರು ಹಿರಿಯರೆನ್ನ
ಬಾಯಿ ಸಾಲದವರ ಸ್ಮರಿಸಲು-ಆತ್ಮರೆಯಿಂದ
ನೋಯಿಸದೆ ಪಾಲಿಸಿರಲು

|| ೨ ||

ಹೊತ್ತು ಗೊತ್ತಿಗನ್ನ ವಾನವಿತ್ತು ಸಲಹೆ ಬೆಳೆಸಿದರು
ಕುಶಲೋಗ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ-ಉಪಚಾರಗೈದು
ಹತ್ತೆಂಟು ವಿಧದ ರಕ್ಷಿಸಿ

|| ೩ ||

ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸಿದರಯ್ಯ ವಿದ್ಯೆ ಹೇಳಿಸಿದರಯ್ಯ
ಉದ್ಧಾರಕೆ ಮಾರ್ಗ ತೋರ್ದರು-ಹಲವಾರು ಪರಿ
ಶ್ರದ್ಧೆ ವಹಿಸಿ ದಯೆಯ ತೋರ್ದರು

|| ೪ ||

ಹಿರಿಯರೆನಿತೂ ಮಂದಿಯನ್ನ ಹರಸಿ ಮುದ್ದಿಸಿದರಯ್ಯ
ಹರಿಯ ಕೃಪೆಯು ದೊರಕಲೆಂದರು-ಗುರುವಿನ ಪರಮ
ಕರುಣ ಲಭಿಸಿ ಸುಖಸುಯೊಂದರು

|| ೫ ||

ಅಕ್ಷರವ ಕಲಿತು ನಾನು ಕುಶಲಿ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಸಿದನು
ಲಕ್ಷ್ಯವೆಲ್ಲ ಸ್ವಾರ್ಥಕಾಯಿತು-ಯೌವನ ಮದ
ವಸ್ತ್ರಿಯೊಳಗೆಯ್ದು ಕಂಡಿತು

|| ೬ ||

ಕಂಡ ಕಂಡ ಕಡೆಗೆ ಮನವ ಬಿಡಿನಂತೆ ತಿರುಗಿತು
ಪುಂಡು ವನಯಕೆಡೆಯಕೊಟ್ಟಿತು-ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯನ್ನ
ಭಂಡನೆನಿಸಿ ಬಯಲಿಗಿಟ್ಟಿತು !

|| ೭ ||

ಕಲಿತ ವಿಧಗಿಲ್ಲ ವಿಧಯ ಬೆಳೆಯಿತಯ್ಯ ಗರ್ವಗಿರಿ
ತಿಳಗೇಡಿ ಬುದ್ಧಿಯು ಹುಟ್ಟಿತು—ಅಧಿಕಾರ ಹಂತ
ಬೆಳೆದು ನನ್ನ ಪರವಿ ಹೆಚ್ಚಿತು

|| ೮ ||

ಎಡಕೆ ಬಲಕೆ ಹಿಂಬೆ ಮುಂಬೆ ಅಡಿಯಾಳುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಣಾಢು
ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯದಿ—ವಿಜೃಂಭಿಸಿದೆ
ಒಡೆತನವು ಬಂದ ಕಾಲದಿ

|| ೯ ||

ಕೇಳುವರು ಬೇಡುವರು ಕೇಳು ಜನರೊಂದೇ ಬಗೆದಾ
ಕೇಳಿಕೆಯ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ
ಗೋಳುಪಡಿಸಿದೆನು ಜನಗಳ

|| ೧೦ ||

ಬಂಸವರಣಾದರಿಸಲಿಲ್ಲ ಹಿಂಬೆ ಮುಂಬೆ ನೋಡಲಿಲ್ಲ
ಮಂದಿಯ ಇಷ್ಟವನೊಂದನು—ಕೇಳದೆ ಮನ
ಬಂದ ತೆರದೊಳವರ ಜರಿದೆನು

|| ೧೧ ||

ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಉಪಕಾರ ನೋಡಲಿಲ್ಲ ಪರರ ಕಷ್ಟ
ವಾಡಲಿಲ್ಲ ವಿಧಯ ವಾಕ್ಯವ—ಸರ್ವಜ್ಞನೆಂದು
ತೋಡಿಕೊಂಡೆ ಸಕಲ ಗರ್ವವ

|| ೧೨ ||

ಅಧಿಕಾರದವ್ಯಕೆಯಿಂದ ಹೆದರಿ ಜನರು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುವ
ಹದನು ಮಾಡಿ ನನ್ನ ತಕ್ತಿಯ—ತೋರಿದೆನನ್ನ
ಬದುಕಿಗಾಗಿ ಬಳಸಿ ಯುಕ್ತಿಯ

|| ೧೩ ||

ಅಡಿಕೊಂಡರೆನಿತೋ ಜನರು ಕೇಡು ಬಗೆದೊಂದುಯೆನ್ನ
ಮಾಡದೆ ಉಪಕಾರವೆನ್ನುತ—ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲ
ರೂಢಿಸಿದನು ಸ್ವಾರ್ಥವೆನ್ನುತ

|| ೧೪ ||

ಹಿರಿಯರ ಹೀಗಳೆದೊಂದು ಕಿರಿಯರ ಹಂಗಿಸಿದೊಂದು
ಗುರುಗಳ ಧಂದಿಸಿದೆನನ್ನತ—ಪರಸತಿ ಭವಕೆ
ಮರುಳೆನಾಗಿ ಕೆಟ್ಟೆನೊಡ

|| ೧೫ ||

ತಿನ್ನದ ಕುಡಿಯದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದನೊಂದು

ಅನ್ನ ಬಾರದ ಮಾತು ಕತೆಗೆಳೆ-ಅಡಿದಿನೆಂದು

ನನ್ನ ತೊರೆದು ಬಾಲ್ಯ ಪರಗಳ

|| ೧೬ ||

ಹಂತಿವೆಲ್ಲ ದುರ್ಗುಣಗಳು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ತಾವು

ನಿಂತು ನೆಲೆಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡವು-ಸ್ವಾಮಿಯೆ ! ನನ್ನ

ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧವಿಲ್ಲವು

|| ೧೭ ||

ಬಾಳ ಬದುಕಿ ಜೀವಿಸುವ ಬಾಳು ಸುಗಮವೆನ್ನಿಸುವ

ಬಾಳನು ಬಾಳದೆ ಬಳಲಿದೆ-ವಿಧವಿಧದಲಿ

ಬಾಳಲಿ ನೋಡೆನು ಬರಿದೆ

|| ೧೮ ||

ಸುಖವು ತೋರಲಿಲ್ಲ ವಿಷಯ ಸುಖವೆಲ್ಲವು ದುಃಖವಾಯ್ತು

ಸುಖದ ಬೇರು ದುಃಖ ತರುವಾಯ್ತು-ಏನು ಸಮದ ಬಾಳ

ಸುಖವು ಪರದ ದುಃಖಗೊಳಿಸಿತು

|| ೧೯ ||

ಜರಿದರೆನ್ನ ಬಂಧುವರ್ಗ ತೊರೆದರೆನ್ನ ಸತಿ ಪುತ್ರರು

ಮರೆಯಲಿ ನಿಂದಿಸುತ್ತೆನ್ನನು-ಪಾಪಿಷ್ಠನೆಂಬ

ಬಿರುದಿನಿಂದ ಕರೆದರೆನ್ನನು

|| ೨೦ ||

ಪಾಪಿಯವನು ಬಡಬಗ್ಗರ ಶಾಪವಪಡಿಸುತ ಘೋರ

ಶಾಪಕೊಳಗಾದನೆನ್ನುತ-ಮುಂದೆಲೆ ನರಕ

ಕೊಪದಲಿ ಬೀಳ್ತನೆನ್ನುತ

|| ೨೧ ||

ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷೆ ಸಲಿಸಲಿಲ್ಲ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ನಂಬಿಕೆಯನು

ಕಟ್ಟಿಕಡೆಗೆ ನಂಬಿದವರು-ಲೈಲಿಟ್ಟ ಭೂತ

ದುಷ್ಟನೆಂಬ 'ಕೂಗು' ಅವರ !

|| ೨೨ ||

ಸಮಯ ಬಂದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಘಟಿತು ಕೈಲಾಸಷ್ಟು

ಶ್ರಮಿಸಿ ದೀನ ಸೇವೆಯೆಂದೆ-ಪರದ ದುಃಖೋಪ

ಪಮನಮಾಡಿ ಪೂಜ್ಯ ಪಡೆಯದೆ

|| ೨೩ ||

ಹಿರಿಯ ಗಣಗಳೆಲ್ಲ ದಾಗ್ಯೂ ಹಿರಿಯನೆಂದೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡು
ಹಿರಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧವೆಂದು ವರ್ಣಿಸಿಕೊಂಡು
ಹಿರಿಯನಾದವನೊಂದರು ?

|| ೨೪ ||

ಅಲ್ಲದೆ ಸಲ್ಲದೆ ಮಾಘ ಇಲ್ಲದೆ ಪ್ರಪ್ತಿಗಳ
ನಿಲ್ಲವನು ತಾನೇ ಬಯಸಿ-ಪಡೆದು ಕಡೆ
ನಿಲ್ಲವಾಯ್ತೆಂದರು ತಪಿಸಿ

|| ೨೫ ||

ಆಚಾರ ವಿಚಾರವೆಲ್ಲ ನಿಗದಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ
ಯೋಚನೆ ಸತ್ಯವು ಕೂಡಲಿಲ್ಲ-ಗುರು ಹಿರಿಯರು
ಸೂಚಿಸಿದ ಪರಿ ಕೇಳಲಿ ಇಲ್ಲ !

|| ೨೬ ||

ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಎನಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿನ್ನು ಇರಲಿ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ
ಎನ್ನ ಮಾತ್ರ ಕೈ ಬಿಡದಿರೋ !-ಈ ಬಿನ್ನಪನ
ಮಂಟ್ರಿನಿನ್ನ ರಕ್ಷಿಸ ಬಾರೋ

|| ೨೭ ||

ಸಾರಸಾಕ್ಷಿ ಕಮಲಾರಮಣಿ ನಿರಂಜನಾಭನೆ ನಿನ್ನ
ಕಾರ ಕರುಣವೆನ್ನ ಮೇಲಿರಲೋ-ಶ್ರೀ ರಘುವರ
ಸಾರಿ ಸಾರಿ ನಮಿಸೆ ಕೃಪಾಕೋ

|| ೨೮ ||

ಮೂವತ್ತೈದನೆಯ ಸಂಧಿ

ಹಳ್ಳಿಯ ಚೀವನ

ಹಳ್ಳಿಯ ಚೀವನದೊಳು ಕೊಳ್ಳಿಯೊಡೆವ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಿ
ಸುಳ್ಳು ವ್ಯಾಜ್ಯ ಕಳ್ಳತನಗಳು—ಕಲೆಯೆತ್ತಿಹವು !
ಬಲ್ಲ ಜನರು ಕಡೆವೆ ಈಗಲು

|| ೧ ||

ಗುಂಪು ಕಟ್ಟಿ ಜಗಳ ಹೆಚ್ಚಿ ತಂಪು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದವರು
ಸಂಪತ್ತನು ಸೂರೆಹೊಡೆಯುತ—ವ್ಯಾಜ್ಯದ ಸೊಂಕು
ಕಂಪರಿಯದೆ ಜನರ ಕೆಡಿಸುತ

|| ೨ ||

ಅರಿಯದಜ್ಞಾನಿಗಳೆಂದು ಕರಿವುದು ಹಳ್ಳಿಗರ ತಪ್ಪು
ಅರಿಯದವರು ಕಪಟಿ ಮೋಸವ—ಪಟ್ಟಣಿಗರಾಡಂ
ಬರದ ಬೂಟಾಪಿಳೆಯ ವೇಷವ

|| ೩ ||

ಓದು ಬರಹ ಬಾರದಾಗ್ಯೂ ಓದಿನ ಗುರಿಯಲಿ ಬದುಕಿ
ಮೇದಿನಿಯ ಣಾಲ್ಪು ಮಂದಿಗಿ—ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿ
ಸಾಧಿಸುವ ತಿಳಿವುಂಟವರಿಗೆ

|| ೪ ||

ನೀತಿ ನೇಮ ಸತ್ಯ ನಿಷ್ಠೆ ಜಾತಿ ಜಾತಿಯೊಳು ಪ್ರೀತಿ
ಸಾತಿಕೆಯ ಭಕ್ತಿ ಗೌರವ—ವುಂಟಿಲ್ಲ ಪಾಪ
ಛೇದಿ ರಕ್ಷೆ ಆತ್ಮ ಗೌರವ

|| ೫ ||

ಹುಚ್ಚರೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರು ? ಹುಚ್ಚರಾಡಿಕೊಂಬವರು
ಹೆಚ್ಚು ಓದಿದವರು ತಾವೆಂದು—ಗರ್ವಿಪರವರ
ಚುಚ್ಚು ಮಾತಿನಿಂದ ಎಂಬೆಂದು

|| ೬ ||

ನೇಗಿಲ ರೈತನು ಮೊದಲು ಬಾಗಿಲ ಬೆನ್ನಿನ ಬಹವ
ತ್ಯಾಗಿ ಸುಜನ ಯೋಗಿಯನಿಸನೆ ? ಆ ಪುಣ್ಯ ಚೀವ
ನೀಗಿದನು ಮೇಹವಾದನೆ !

|| ೭ ||

ಶ್ರಮಿಸಿ ದುಡಿದ ಜನರಿಗಿಲ್ಲ ಕಮನಗೊಳಿಸಲುಪರ ಬಾಧೆ
ಶ್ರಮಿಸದೇ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆಸುವ—ವರ್ಗದ ಜನಕೆ
ಅಮಮ ! ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖದ ಮೈಭವ

|| ೮ ||

ಹೊತ್ತು ಗೊತ್ತಿಗೆ ಹಿಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯಲು ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯ
ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಮೈಗೆ ಮತ್ತವು-ಸಿಕ್ಕದ ಕಾಲ
ಕಿತ್ತು ತಿನ್ನುತಿಯೆಂದು ಪ್ರಾಣವು

|| ೯ ||

ಬೆಡಗು ಬಿಂಕ ಬಿನ್ನಾಣದಿ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನೆಟ್ಟಿ ಭಕ್ತಿ
ಯೊಡಲೊಳು ಮುತ್ಸರ ಮೋಸವ-ತುಂಬಿದ ಜನ
ಬೆಡದೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಬಂತೀ ಪರಿಭವ !

|| ೧೦ ||

ದೈತ ಕಾರ್ಮಿಕನು ವಿವಿಧ ರೀತಿ ಕೆಲಸ ಗೈವ ಜನರು
ನೀತಿ ನಡೆತೆಯಿಂದ ಸೌಖ್ಯದಿ-ಬದುಕಲು ದಾರಿ
ಯೇಕರದಿಲ್ಲವೇ ಕಾಲದಿ

|| ೧೧ ||

ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ದುಡಿದ ಕಷ್ಟ ಜೀವಿ ಜನಗಳಿಗೆ
ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬದಂಥ ಕಾಲವು-ಬಂದಿತು ದೇಶ
ಭ್ರಷ್ಟ ಜನಗಳಿಂದ ನಷ್ಟವು

|| ೧೨ ||

ವ್ಯಾಪಾರದಿ ಧರ್ಮವಿಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಹಾರವೆಲ್ಲ
ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಗುರುಗಾಡ್ತಿಯಿಂದಲಿ-ಅತಿ ಲಾಭ ಪಡೆವ
ತಾಪವೇ ಹೆಚ್ಚಿತು ಧರೆಯಲಿ

|| ೧೩ ||

ಯಾರು ಸತ್ತರೇನು ನಷ್ಟ ಯಾರು ಬದುಕಲೇನು ಲಾಭ ?
ಯಾರಿಗೆ ಯಾರೊ ಪುರಂದರ ವಿಟ್ಟಿಲ ?-ಎನ್ನುತ ಹಳಿದು
ಸೂರಗೈಯುತಿದರು ಪ್ರಜೆಗಳ

|| ೧೪ ||

ಅವರ ಮಾತು ಅವರ ಕೃತಿಯು ಅವರ ನೀತಿ ಅವರ ರೀತಿ
ಅವರವರ ಹೃದಯಕೆ ಹಿತಕರ !-ಹೆಚ್ಚೇನು ಕೊನೆಗೆ
ಅವರ ಕಣ್ಣೆ ಅವರ ಸುಂದರ !

|| ೧೫ ||

ವ್ಯಾಪಾರ ಧರ್ಮದ ದಿವ್ಯ ಸೋಪಾನವೇ ಮುರಿಯಿತೆಂದು
ತಾಪಬಡುತಿದ ಬಡವರ-ಬಾಳಿನ ಗೋಳ
ಶ್ರೀಪತಿಯೆ ಬಲ್ಲ ವಿವರ !

|| ೧೬ ||

ಮೂವತ್ತಾರನೆಯ ಸಂಧಿ

(೧) ಸರನಿಗೆ ದೇವ ಭ್ರಮೆ

ಜಗದಪಾರ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗೆ ವ್ಯಗ್ರ ಸಮಾನವಿವರ್ತ ಸರನು
ಜಗದ ದೇವ ತಾನೆಯೆಂಬನು—ವಿಚಾರ ಕೂಡ್ಯ
ಬಗೆ ಬಗೆ ವಾದವನು ಮಾಳ್ವನು

|| ೧ ||

ಏನೊಂದರಿಯದ ಮಂದ ಮಾನವನಿಗಿ ಜಗಕೆ ಬಂದು
ನಾಳು ತಾನೆಂಬೆಂಬ ಪರಿಯು ಚರಂಚರದೊ
ಳೆನಿದೇನಿದೇನಚ್ಚರಿಯು |

|| ೨ ||

ತರಣಿ ಬಿಂಬ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಕಿರಣಗಳೊಂದೊಂದಂತೆ
ಮೆರೆಯುತಿಹ ಜೀವರುಗಳಂತೆ |—ತನ್ನೊಳು ತಾವೆ
ತರಣಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದಂತೆ !

|| ೩ ||

ಹಲವು ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಸರರು ಗೆಲುವು ನೋಲು ಪಡೆದು ಜಗದಿ
ಬಳಲಿ ಬೆಂದು ಭವದ ಬಾಳಿನ—ಮುಖ ದುಃಖ ಫಲವ
ಮೆಲುತ ಕಣ್ ಮುಚ್ಚಿದರು ಬಹು ಜನ ?

|| ೪ ||

ಜೀವರೆಲ್ಲರಿಗು ತಮ್ಮ ದೇಹವೇ ತಾವೆಂಬ ಮೋಹ
ವಾಪರಿಸಿ ದಿಕ್ಕುಗೆಡಿಸಿ—ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ ಸರರು
ದೇವನೇ ತಾವೆಂದು ಭ್ರಮಿಸರೆ ?

|| ೫ ||

ವಿಪರೀತ ಮತಿಯ ಸರನುಪಜೀವಿಸಿ ಕಣ್ ಬಾಯ್ ಬಿಡುವ
ನುಪಕಾರವೊಂದಿಲ್ಲ ಪರರಿಗೆ—ನೋಡಿರಿ ಇವನ
ಅಪಚಾರ ಭಾವನ ದೇವಗೆ

|| ೬ ||

ತನ್ನ ತಾನು ತಿಳಿಯದವ ಅನ್ಯರನ್ನೂ ತಿಳಿಯದವ
ಜನ್ಮ ಮರಣ ಸುಳಿಗೆ ಬಿದ್ದವ—ಸರಹುಳು ತಾನೇ
ಉನ್ನತಾತ್ಮನೆಂದು ಭ್ರಮಿಸುವ

|| ೭ ||

ಚಿತ್ತ ಸಮತೆಯರ್ಥ ಮನುಜನೈತ್ತಲು ತಾ ಜಯಿಸುವನು
ಗೊತ್ತು ಗುರಿ ಬಾಳವರಿಯುತು—ಗುರು ಹಿರಿಯರೊಡ
ಸಾಕ್ಷೀಕ ಮಾರ್ಗದಿ ನಡೆಯುತ

|| ೮ ||

ಸಕಲೆ ಬೇಕು ಜೀವರಿಗೆ ಸಹಿಯ ಕಹಿಯ ಸೇವಿಸಲು
ಅಪರಹದಿ ಜಗದೀಶನಂತ್ರಿಯ—ಪಾರಾಧಿಸುತ್ತ
ಲಿಹವರದಿ ಸುಖಿಸಲು ಕಂಡಿಯ !

|| ೯ ||

(೨) ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಕಾರ-ಪ್ರತಿಭೆ

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನಿಗೊಂದು ಪ್ರತಿಭೆ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಬಂದು
ಅತಿಶಯ ಕಾಂತಿಯನು ಬೀರುತು—ಲಿಪ್ಯುತು ಪರ
ಹಿತ ಸುಖಪ್ರದವಾಗಿ ಸಂಕತ

|| ೧೦ ||

ಜೀವ ಜೀವರಿಗೆ ಛಿನ್ನ ಭಾವ ರುಚಿ ಗುಣ ಕರ್ಮ
ಈ ಮನುಷ್ಯಯಲ್ಲಿ ನೋಡಲು—ಕಾಂಬುದು ದೇವ
ದೇವನ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳ್ಳಿಲ್ಲೊ

|| ೧೧ ||

ತಿಳಿಯಬೇಕು ಮಾನವ ತನ್ನೊಳಗಿನ ವಿಕೀತ ಬಲವ
ನಲವಿಸಿದದನು ಲೋಕದ—ಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ
ಬಳಸಿ ತಾನೂ ಸುಖವುದು ಸದಾ

|| ೧೨ ||

ಒಬ್ಬ ಕವಿಯೊಬ್ಬ ಕೂರನೊಬ್ಬ ಶಿಲ್ಪಿಯೊಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿ
ಒಬ್ಬ ಗುರುವೊಬ್ಬ ಸೇವಕ—ಕೃಷಿಕ ವನಿಕ
ನೊಬ್ಬ ವೈದ್ಯನೊಬ್ಬ ಗಾಯಕ

|| ೧೩ ||

ಮಾನವನ ಕಾಯಕವು ತಾಪ್ತಿರ್ಥ ಸ್ವಭಾವದಂತೆ
ಜ್ಞಾನ ಗುಣ ಬುದ್ಧಿ ಪ್ರಸಾರ—ನದೆಯ ಎವುದಿದೇ
ಜಾಣಕನ ಸೃಷ್ಟಿಯಾ ಲೋಕ

|| ೧೪ ||

ಒಬ್ಬನ ಸ್ವಭಾವಕೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಸ್ವಭಾವ ಬೇರೆ
ಒಬ್ಬನಂತೆ ಒಬ್ಬನಿಲ್ಲವು—ಹೀಗಿದ್ದರೂ ತಾ
ನೊಬ್ಬನೊಬ್ಬನಿಗಾತ್ರಯವು

|| ೧೫ ||

ಇಷ್ಟಾದರು ಶಿಷ್ಯ ಜನ ದುಷ್ಟ ಜನ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ
 ಇಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮಾರ್ಚರು—ಅ ಫಲಕೆ ತಕ್ಕ
 ತಕ್ಕ ಸುಖಗಳನುಣುವರು

|| ೧೬ ||

ಸತ್ಯ ರಜ ತಮ ಗುಣ ಸುತ್ತಿಯೆಂದು ಜೀವರನು
 ಎತ್ತೆತ್ತ ಹೋದರು ಬಿಡದು—ಅವರವರಿಂದ
 ತತ್ತಕ್ಕುಮ್ ಮಾಡಿಸುವುದು

|| ೧೭ ||

ಮಾಣವ ಸಮಾಜದೊಳ್ಗೆ ಗೆಣ್ಣೆ ಸಂಸ್ಕಾರಬೇಕು
 ಮಾಣವನ ಹೃದಯದ ವಿಶಾಸಲೆ—ಭಾವೈಶ್ಯತೆಗೆ
 ಮಾಣವನ ವಂಶದುಬ್ಬಾರಲೆ

|| ೧೮ ||

ಮೂವತ್ತೆರನೆಯ ಸಂಧಿ

ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಾಳು

ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಾಳಲಿ ಸದಾ ಕಷ್ಟರ ಕಾಲವೆಯೆಂದು
ಕಷ್ಟ ಬದವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ-ಲೋಕದೊಳದ
ಬಣ್ಣನೆ ಶಕ್ತನೆ ನಿನೆದರೆ !

|| ೧ ||

ಮಕ್ಕಳ ಪಡೆದು ಮುಂದೆ ಅಕ್ಕರದಿ ಸಾಕೆ ಸಲಹಿ
ಅಕ್ಕರ ವಿದ್ಯೆಯ ಕಲಿಸಿ-ಕೊನೆಯೊಳವರ
ಸಿಕ್ಕಿದವರಿಗೆ ನೀರಿಸಿ

|| ೨ ||

ವಿಹಿದ ಸತಿ ಪತಿಗಳು ಸುಖವನನ ನಡೆಸಲೆಂದು
ಅಪರಹದಿ ಬಯಸಿ ಹಿರಿಯರು-ಕೊಟ್ಟಂಥ ಹೆಣ್ಣು
ಸಹನೆಯಿಂದ ನಡೆಸಲಿಯರು

|| ೩ ||

ಹೆಣ್ಣು ತಾಯಿಯಾಗಿ ಬಂದು ಹೆಣ್ಣು ಪತ್ನಿಯಾಗಿ ಬಂದು
ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳ ರೂಪದಿ ಬಂದು-ಪರಿಕೆಯವಳು
ಹೆಣ್ಣಿನಿಂದಲ್ಲವೆ ಜಗದಿದು ?

|| ೪ ||

ಹೆಣ್ಣು ಗೊಂದು ಗಂಡು ಬೇಕು ಗಂಡಿಗೂ ಹೆಣ್ಣೊಂದು ಸಾಕು
ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ಪರರು-ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸೋಲ್ಪ
ಹೆಣ್ಣುಗನಿಗಿಲ್ಲವೆಪರ !

|| ೫ ||

ಸತಿಯ ಮನವ ಕೆಡಿಸ ಪತಿಯು ಪತಿಯ ಮನವ ಕೆಡಿಸ ಸತಿಯು
ಪತಿ ಪತ್ನಿಯರೇ ಅಲ್ಲ ಲೋಕದಿ-ಅವರೊಂದು ಬಗೆಯ
ಹಿತಶತ್ರು ಸಂಬಂಧ ಜಗದಿ

|| ೬ ||

ಸತಿಯ ನೇಮವಿರದ ಪತಿಯು ಪತಿಯ ನೇಮವಿರದ ಸತಿಯು
ಸತಿ ಪತಿಯರಾಗುವರೆಂಕು ?-ತಿಳಿಯಲು ಪರಮ
ಪತಿಪರವರ ನಂಬುವುದೆಂಕು ?

|| ೭ ||

ಸತಿ ಪತ್ನಿಯರನ್ನಗಲಿಸುವ ಮತಿವಿಳಕರೊಂದಿಗೂ
ಹಿಡಿದನ್ನೆಣಿಸದೆ ಇವರಿಗೆ ?—ಕಡೆಯಲಿ ಮುಕ್ತಂ
ಗತಿಯೇ ಗತಿ ಇವರ ಬಾಳಿಗೆ

|| ೮ ||

ವಿರಹ ದುಃಖವೆಂಬುದೊಂದು ಪರಿಪರಿ ವಿಧವಲಿ ನೆರನ
ಪರಿಶಿಸಿ ಮರುಳನ ಮೂಲ್ಯವು—ಇದನೊಳೆ ಜಾಣ
ಮರುಗನಿವಳೆ ಸೋಲನೊಂದೊಂದು

|| ೯ ||

ಸಖ ವಿಯೋಗ ಸತಿ ವಿಯೋಗ ಸಕಲ ಬಂಧು ಸುಖ ವಿಯೋಗ
ಸಖಿ ತಿಪ್ಪ ಸುಖರು ವಿಯೋಗವು—ಸಂಪದ ವಿಯೋಗ
ಸಕಲರ ಬಾಳಿನಲಿ ಬರ್ತವು

|| ೧೦ ||

ಪರ ಪಾರಿ ಸೋದರರೆ ಎಲ್ಲ ! ಪರಪಾರಿಯರ ಕಂಡರಾಸೆ !
ಪರಿಪರಿ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಬೋಧನೆ—ಬಾಯಲಿ, ಹೆಣ್ಣು
ಚರಣೆಯಲಿ ತಾಂಭಿಳ ನೆಪಿನೆ !

|| ೧೧ ||

ಅವ ದೇವ ಕಾವನವರನಾವ ಗುರುವು ಕೃಪೆಯ ಕರೆವ
ನಾವ ಸುಗುಣವಹುದೀ ಬನವಲಿ ? ಉದ್ಭವಿಸಲು
ಕೋವದರೆ ಇವರು ಆಗದಲಿ

|| ೧೨ ||

ಮೂವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ

(೧) ಬಾಹ್ಯಾಡಂಬರ

ನೇಮು ನಿವೃತ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆಯೆ ಸ್ವಾಮಿಯ ಭವಿಷರ ನೋಡು
ಕಾಮದ ಕಣ್ಣಿನ ಜನರನು-ಆಡಂಬರದ
ತಾಮಸ ಗುಣದ ನರರನು

|| ೧ ||

ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವದೇಕೆ ? ಆಗ್ನಿ ನಾಳು ಕಡಿಮೆಯೆಂದು
ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆ ಭವದ ಕ್ಷಣಿಕ-ದೀಪದೊಳವಾ
ಮಾರ್ಗ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುವ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ

|| ೨ ||

ಸುಳ್ಳು ಕಳ್ಳತನಗಳಿಂದ ಜೊಳ್ಳು ಜೀವನಕೆ ಜೋಡು
ಜೊಳ್ಳು ತುಂಬಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ-ಜೋಗಲೆಕೊಂಬ
ಗೆಳ್ಳುನೀರು ಬಿಡುವರ ಕಾಣೆ

|| ೩ ||

ಮಳೆಯು ಬಿಸಿಲು ಹಿಂದುದ ಗಾಳಿ ಬೆಳೆ ಸಮೃದ್ಧಿ ಸೂರ್ಯ ಹೆಂಪು
ರಿಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಬೆಳೆಕು ಕಾಂತಿಗೆ-ಕಾರಣನೆ ನರ ?
ಹುಳುವೀತ ಸಿಕ್ಕಿಹನು ಭ್ರಾಂತಿಗೆ

|| ೪ ||

ತನ್ನಿಂದಲೇ ಲೋಕವೆಂಬ ಕುನ್ನಿ ಮಾನವನು ನೋಡು
ತನ್ನ-ಲೋಕದಂತರವನು-ತಿಳಿಯದ ದುಷ್ಟ
ನಿನ್ನೆಂತು ಪಾಲಿಸುವ ಜಗವನು ?

|| ೫ ||

ಜಗದ ನೋಡಿ ನಾವು ನಗಲು ಜಗವೇ ನಮ್ಮ ನಗುತಲಿಹುದು
ಜಗದ ಜೀವಲೋಟಿ ಹೀಜ್ಜಿಗೆ-ಕಾರಣರೆ ನಾವು
ಜಗದೀಶನದ್ವಿತ ಲೀಲೆಗೆ

|| ೬ ||

(೨) ನಾಸ್ತಿತ್ವವಾದ

ದೇವಸ್ಥಾನವೆಂಬರುಂಟು ದೇವನೇ ನಾನೆಂಬರುಂಟು
 ದೇವನ ಸಿದ್ಧಿಸುವರುಂಟು—ಈ ಮೂರು ಬಗೆಯ
 ದೇವ ವೈರಿ ಮಾನವರುಂಟು

|| ೭ ||

ದೇವನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನೋವ ಪರರಿಗುಂಟುಮಾಡಿ
 ಯಾವ ನೀತಿ ಕೃತ್ಯವಾದರು—ಮಾಡುವರುಂಟು
 ದೇವನ ಭಕ್ತಿಪ ಭಕ್ತರು

|| ೮ ||

ವಿಭಿ ಮಾಡುವವರೆ ಬಹಳ ಸುಖಸ್ಥಾನ ಕರ್ಮದ ಪಥಕೆ
 ಅಜ್ಞಾನವೆ ಇದಕೆ ಕಾರಣ—ವಲ್ಲದಿದ್ದೇನು ?
 ಪ್ರಶ್ನೆಯವರಿಗಿರದ ಕಾರಣ

|| ೯ ||

ವಾವನತ್ತವಿಲ್ಲದಿಹು ಜೀವನವೆ ಸಾಗಿದುದು
 ನೋವು ಸಾವು ಸಂಕಟಗಳು—ಹೆಚ್ಚಿದವೆಲ್ಲೂ
 ಕಾವ ದೇವ ಕೋಪಿಸಿರಲು

|| ೧೦ ||

ಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ
 ತುಷ್ಟಿಯ ಜೀವನವ ನಡೆಸಿ—ಇಷ್ಟ ಮಿತ್ರರ
 ಗೋಪಿಯೊಳು ಬದುಕ ತೂಗಿಸಿ

|| ೧೧ ||

ಮನೆ ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಲಹೆ ಜನವಂದಿಗನೈದಿಸಿ ನಾಡ
 ಜನರ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ತನು ಮನ—ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು
 ವಿನಿಯೋಗಿಸುವವನೆ ಜಾವನ

|| ೧೨ ||

ನಾಡು ನುಡಿಯ ಜನರ ಮೇಲ್ವಿಗಾಡಿ ಮಾಡುವ ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯ
 ಬೇಡವೆನ್ನುವವರೇ ಬಹಳ !—ಈ ಕಾಲದೊಳಗೆ
 ನಾಡ ಹಿತವನ್ನೆಹೆಸರೇ ವಿರಳ !

|| ೧೩ ||

(೨) ಭಂಡ ಜೀವನ

ಲೋಕ ಹಿತವು ನಮಗೇಕೆಂದು—ಲೋಕ ತಿದ್ದಲಾಗದೆಂದು
ಲೋಕವ ಮೆಚ್ಚಿಸಲೇಕೆಂದು—ನಾದಿಸುವಂಥ
ಕಾಕು ಜನರು ಹೆಚ್ಚಿಹರಿದು

|| ೧೪ ||

ಕಪಟ ಮೋಸ ಸ್ವಾರ್ಥವೆಂಬ ವಿಪರೀತ ಬುದ್ಧಿಯ ಜನರು
ಅಸಕಾರವನ್ನೇ ಮಾಡಿ ಪರರಿಗೆ—ಲೋಕವು ಕೆಡಲು
ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವರಿದಿಗೆ

|| ೧೫ ||

ಅಸ್ಥಾಯವಕ್ರಮದಿಂದಲನ್ಯರ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ದೋಚಿ
ತನ್ನದನ್ನು ತಹ ಕಾಲವು—ಬಡವರಿಗನ್ನ
ತನ್ನ ಲಿಲ್ಲವೇನಸ್ಥಾಯವು ?

|| ೧೬ ||

ಇಂದಿಗೆ ಬಂದದ್ದೆ ಲಾಭ ಮಂದಿ ಸತ್ತರೇನು ನಮಗೆ
ಮುಂದೆಕೆಂಥ ಸಮಯ ಬರುವುದೆ ?—ಎನ್ನುವ ಕೆಟ್ಟ
ಮಂದಿ ಹೆಚ್ಚಿ ವೇಳುವೇನಿದೆ ?

|| ೧೭ ||

ಇದ್ದ ಮಾತು ಹೇಳಿದರೆ ಕ್ರುದ್ಧರಾಗುವಂಥ ಕಾಲ
ಕದ್ದು ಪರರ ವಿತ್ತಾದಿಗಳ—ಕೊಬ್ಬು ತಲೆಹರು
ಹದ್ದು ಹಾವ ಹೊಡೆವಂತೆ ಫಲ !

|| ೧೮ ||

ಏನೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಲಕಟ ! ಮಾನ ಬೆಟ್ಟ ಜನರ ನಡೆ
ಶ್ವಾನನಂತೆ ದಿನವ ಕಳೆಯುತ್ತ—ಮೆರೆವರು ತಾವು
ಮಾನವರೆಂಬುದನೆ ಮರೆಯುತ

|| ೧೯ ||

ಮೂವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ

ಬುದ್ಧಿ ಮಾತು

ಜೊತ್ತು ಕಳೆದು ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುವ ಮುನ್ನ ಮನದಿ
ಉತ್ತಮ ಶ್ಲೋಕನ ನೆನೆಯೊ-ಮಾಣವನ ನೀನು
ಮರ್ತ್ಯನಲ್ಲವೇನೋ ತಿಳಿಯೊ

|| ೧ ||

ಕರುಣಾಸಾಗರನ ನೀನು ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಬೇಕೊ ಪ್ರಾಣಿ
ಪರಿಸರಿ ಭಾಗ್ಯಗಳ ನೀಡುವ-ಇಹಪರದಲಿ
ಕರುಣದಿಂದ ನೀನ್ನ ಸಲಹುವ

|| ೨ ||

ಬಂದ ಭಾಗ್ಯವೇನೋ ನಿನ್ನಗೆ ಮಂದಮತಿಯಾಗಿ ನೀನು
ಹಿಂದು ಮುಂದು ಕಾಣದೆ ಕಾಲ-ಕಳೆಯುತ ಬರೆ
ಮುಂದೆ ಗತಿ ಯಾರಹರೊ ಗಾವಿಲ

|| ೩ ||

ಅಂಕು ಇಂಕು ಎಂಕಾದರು ಸಂಜ್ಞೆಸಲು ಬೇಕೊ ಭವದ
ಕಂತೆ ಜೊಣೆಯು ಬಹಳ ಜೊಡ್ಡದೊ-ಇದ ತೀರಿಸಲು
ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧಿ ಬೇಡುಮೊ

|| ೪ ||

ಸಂತಸದ ಮನದಿಂದಲಂತರಾತ್ಮನನ್ನು ಸದಾ
ಹಿಂಕನೆಯ ಮಾಡುತಂದಿನ್-ಗೃಹಕೃತ್ಯಗಳ
ಸಂಘ ಪಾಡು ನಡೆಸೊ ದಿನದಿನ

|| ೫ ||

ಜರಿಯಬೇಡ ಜೈವವನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡ ನೀನ್ನ ಗುರುವ
ತೊಲೆಯಬೇಡ ಸತ್ಯಪರನು-ಸತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂ
ಜರಿಯಬೇಡ ಮಾಡು ಮನವನು

|| ೬ ||

ದೂರ ದೂರವಾಗಲಿ ನಿನ್ನಾರುಭವಿಗಳು ಅಧಿ
ಕಾರ ಮದ ಡಂಭಾಚಾರವು-ಮನವು ನಿರ್ವಿ
ಕಾರವಾಗಿದಲಿ ಸತತವು

|| ೭ ||

ಸಾಕ್ಷಿಮಿ ಸೇವೆಯೆಲ್ಲವೇನೋ ನೇಮದಿಂದ ಒಡುಕುವುದು
ವ್ರೇಮ ಜೀವನದ ಬಂಧನ-ಅವನಿಗೆ ನಿನ್ನಗೆ
ಈ ಮರ್ಮವ ತಿಳಿಯಲೊ ಜಾಣ

|| ೮ ||

ಅವನ ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧವು ಅವನಿಗಿಂತಲಿ ಫರಿಸರವು
ಅವನು ನಿನ್ನ ಕಳುಹಿದುದಕೆ-ಮೂಢನೆ ಇಂದು
ಅವನನೇ ನೀ ಮರಿತೆಯೇತಕೆ ?

|| ೯ ||

ಅವನ ನೇವೆ ಮಾಡಿ ನೀನು ಅವನೇ ನಿನ್ನ ಸಮಯಕಡಲು
ಭವದ ಕಡಲ ಪಾಟಿಸುವನೋ-ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳ
ನಿವರಣವೆತ್ತು ಸಂತ್ಪಿಸುವನೋ

|| ೧೦ ||

ನಿನ್ನೊಳಗೆ ತಿಳಿದು ನೋಡೊ ಬನ್ನಬರುವ ಬದುಕಿನೊಳಗೆ
ಇನ್ನು ಸಾರವಾವುದೊಬುದ-ಈ ವಿಶ್ವದೊಳಗೆ
ನಿನ್ನ ಬಾಳೆ ಗುರಿಯೇನೊಬುದ

|| ೧೧ ||

ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಟ್ಟಿಬ್ಬಗೊಳ್ಳದಿರಿದಕೆ
ಅಬ್ಬಬ್ಬ ! ಈ ಜಗದ ಸೃಷ್ಟಿಯು-ಅದ್ಭುತವದೊ
ಕೊಬ್ಬನು ನೀ ಪರಪ್ರಾಣಿಯು

|| ೧೨ ||

ಜಗವು ನಿನ್ನಾಧೀನವೆಂತೊ ಜಗದ ಮೂಲೆಯೊಳು ನೀನೊಬ್ಬ
ಜಗದ ಜನರು ನಿನ್ನ ದಾಸರೆ ?-ನಿನ್ನ ಕುಶಲ
ನಗೆಪಾಟಿಲಾದೀತು ಮೆರೆದರೆ !

|| ೧೩ ||

ಜಗದ ಜನರನಾಳ್ವನೆಂದು ಬೊಗಳುವುದು ನ್ಯಾಯವೇನೊ
ತೆಗೆಳೆ ದಾಸ ಧರ್ಮ ಕಾರ್ಯವ-ಜಗದೀಶ ನಿನ್ನ
ಬೊಗಸದೆ ಬಡನೊ ಪರಶವ !

|| ೧೪ ||

ಬೇವದೇವನಾರಾಧನೆ ಬೇವ ಗುರು ಸ್ತೋತ್ರ ಭಜನೆ
ಬೇವ ಮನೋಭಾವ ವರ್ತನೆ-ಇವುಗಳು ನಿನ್ನಗೆ
ಈವುದಯ್ಯ ಪರಮಾರ್ಥವನೆ !

|| ೧೫ ||

ನಲವತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ

ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಪಾಠ

ಮಳೆ ಗಾಳಿ ಭೂ ಬಿಸಿಲು ಬೆಳಕು ಇಳೆಯ ಚೀವರ ಸೌಖ್ಯವಾಗಿ
ಫಲವ ಕೊಡುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಂದೆಯು—ನೀನೇನ ಮಾಳ್ವೆ
ತಿಳಿಯುವೆ ನೀಯಂತೀ ಮಿಷ್ಠಿಯ !

|| ೧ ||

ಜಗದ ಚಕ್ರ ಸುಗಮವಹುಮು ರಾತ್ರಿ ಹಗಲು ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯ
ಸಗುವ ಸಸ್ಯ ಖಗವ್ಯಗಾವಳಿ—ರಾಜಸುತೀಪು
ಸೋಗಸು ಚಿತ್ರವಿದಘು ನೀ ತಿಳಿ

|| ೨ ||

ಒಂದೇ ವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕೊಂದೆ-ರೆಂಬೆ ಹೂವು ಕಾಯಿ
ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಂದಿರುತ್ತಲಿ- ಬೆಳೆಯುತ ಹಮ್ಮಿ
ಸಂದ ಕೆಲಸ ಗೈವ ಪರಿಯಲಿ

|| ೩ ||

ಒಂದೇ ವೃಕ್ಷದಾಶ್ರಯದಿ ಏನು ಜಫರು ಪಕ್ಷಿ ಮೃಗವು
ನಿಂದು ನೆರಳು ಹಣ್ಣು ಕಾಯ್ದುಳಿ-ಸವಿಯುವ ತೆರದಿ
ಒಂದೇ ಹಲವಕಾಯ್ತು ಬೆಂಬಲ

|| ೪ ||

ಒಂದೇ ವೃಕ್ಷಗಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂದ ತಾಯಿಬೇರು ತನ್ನ
ಕಂದ ಬೇರುಗಳ ಮೂಲಕ—ಸಾರವನೇಳಿದು
ನಿಂದ ವೃಕ್ಷಕೆರೆವ ಕೌತುಕ

|| ೫ ||

ಒಂದೇ ವೃಕ್ಷದಿಂದ ಬೀಜವೊಂದೊಂದು ತಾ ವೃಕ್ಷವಾಗಿ
ನಿಂದು ಮುಂದೆಕಾಶ್ರಯವೇನ-ರೀತಿಯಲಿ ಜಗ
ಮುಂದೆ ಸಾಗುತಿಯದೊ ಮಾನವ

|| ೬ ||

ವೃಕ್ಷ ಜಾತಿಯಷ್ಟು ನೋಡು ಪಕ್ಷಿ ಜಾತಿಯಷ್ಟು ನೋಡು
ಲಕ್ಷ ಹದಿನೆಂಟು ಯೋನಿಯು—ಜೀವರಘು ನೋಡು
ಕುಸ್ತಿ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳು ಪರಿಯ

|| ೭ ||

ಪ್ರಕೃತಿ ದೇವಿ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಶಕುತಿವಂತೆ ಧರಣಿ ಮಾತೆ
ಸುಕೃತ ಜೀವಿಗಳ ಕಾಯಕೆ ?—ದೃಷ್ಟಿ ಗೈವ
ವಿಕೃತ ಜೀವರೂ ರಹಿಸಲಿ ?

|| ೮ ||

ಸದ್ಗುಣವ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳೊ ಸದ್ಗುರುವ ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳೊ
ಬಿದ್ದನರೂಪನ ದೇವನ—ಜಿಂತಿಸೊ ಭಗ
ವದ್ಗೀತೆಯ ಸುಧೆಯ ಕರಿವನ

|| ೯ ||

ಗೆಲ್ಲಬೇಕಾದರೆ ಭವದಲ್ಲಿ ನೀನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ
ಸಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯವ ನಿಲ್ಲಿಸೊ—ಈ ದಿನದಿಂದ
ಪ್ಲುಪ್ಲಕ ಬುದ್ಧಿಯ ಶೃಜಿಸೊ

|| ೧೦ ||

ಕಾಕು ಮನುಷ್ಯರ ಸಂಗವೇಕೆ ಮಾಡುವೆಯೊ ನೀನು
ನಾಕ ಸುಖವ ನಿನಗೆ ಕೊಡುವರೆ ?—ಅವರ ಅವಿ
ವೇಕ ಬೋಧೆಗೆ ಕಿವಿಯ ಕೊಡುವರೆ ?

|| ೧೧ ||

ಧೂರ್ತನಾಗಿ ಮೆರೆಯಬೇಡ ಅರ್ಹ ಇವರ ಮೆರೆಯಬೇಡ
ಸಾರ್ಥಕನಡಿಸಲು ನಿನ್ನಯ—ಜೀವನವ ನೀ
ಸ್ವಾರ್ಥದಿ ಸೆಲ್ಲಿಸೊ ಸೇವೆಯ

|| ೧೨ ||

ಪ್ರಾಣಿ ದಯೆ ಕೊಡದಯ್ಯ ಪ್ರಾಣಿ ಹಿಂಸೆ ಸಲ್ಲದಯ್ಯ
ಪ್ರಾಣಿ ತೆಗೆಯದಿರೊ ಬಡವರ—ರಕ್ತವ ಹೀರಿ
ಪ್ರಾಣವ ನೀ ಬಿಡುವೆ ಎಚ್ಚರ !

|| ೧೩ ||

ಲೋಕಗತಿ ಜೀವ ಭಾವ ಕೋಕ ಮೋಹ ಮದವಜ್ಞಾನ
ಅಕರ್ಷ ಬೀವನದ ಮುರ್ಮವ—ತಿಳಿಯ ಬೇಗ
ತೇಖರಿಸೊ ಪುಣ್ಯ ಸಾರವ

|| ೧೪ ||

ನಲವತ್ತೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ

ದೇವರಲ್ಲಿ ವರಣಾಗತಿ

ಯಾವ ಕಾರಣವೋ ಏನೋ ದೇವ ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ
ಈ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ-ನರಮೃಗವಾಗಿ
ಯಾವ ಜ್ಞಾಪಕವು ಇಲ್ಲದೆ

|| ೧ ||

ಯಾರಿಗೆ ನಾ ಜನಿಸಿದೆನೊ ! ಯಾರೋ ಎನ್ನ ಮಾತಿ ಹಿತರು
ಯಾರೊ ಏನೋ ಒಂದೂ ತಿಳಿಯೋ-ಈ ಪರಿಯಲಿ
ಧಾರುಣಿಯ ಮೇಲೆ ಬಂದೆನೊ

|| ೨ ||

ರಕ್ಷಿಸಿದವಳೆ ಪಾಯಿ ಶಿಕ್ಷಿಸಿದವನೆ ತಂದೆ
ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಯುವ ವೇಳೆಗೆ-ಎಳೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ
ಲಕ್ಷ್ಯ ಬಂದಿತ್ತವರ ಕಡೆಗೆ

|| ೩ ||

ಲಾಲನೆ ಪಾಲನೆಯಲಿ ರೀತಿಯಿಂದಲೆನ್ನ ಪೊರೆದ
ವೇಳೆಯೊಳಗವರು ಕಲಿಸಿದ-ಮಾತುಗಳು ಮುಖದಿ
ಓಲಾಡುತ್ತಿದ್ದವು ವಿಧ ವಿಧ !

|| ೪ ||

ಕೈಶವಾವಸ್ಥೆಯಲಿ ಕಳೆದವೇಸೋವರ್ಷಗಳು ಅದರ
ವಾಸನೆಯಲ್ಲವೋ ನನಗೆ-ಗೊಂಬೆಯವೊಲು
ವೇಷ ಕೊಟ್ಟು ಕುಡಿದ ಬಲು ಬಗೆ !

|| ೫ ||

ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಿಂತ ಕೇಡು ನಾನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ರೀತಿ
ಗೌಣವಾಯಿತದುನೆ ಇಂದಿಗೆ-ನಾ ಬೆಳೆದು ಬೆಳೆದು
ಜಾಣನೈಸಲಿಲ್ಲವೆಂದಿಗೆ

|| ೬ ||

ಚಿಕ್ಕಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕ ವಾಸಮಾಳ್ವ
ಮಕ್ಕಳ ಬೊಜೆಯೊಳಾಡುತ-ಅಂಕಿತು ಬೆಳೆದು
ನಕ್ಕುನಲಿದೆ ದಿನವ ಕಳೆಯುತ

|| ೭ ||

ಯಾವುದೋ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ಯಾವುದೋ ಭಾಷೆಗೆ ಸಂದು
ಯಾವುದೋ ವೇಷವ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ವರದ
ಯಾವುದೋ ವಿದ್ಯೆಯ ಕಲಿಯುತ

|| ೮ ||

ನನ್ನಯ ವ್ರಾತನಂತೆ ನನ್ನಯ ಸಂಸ್ಕಾರದಂತೆ
ನನ್ನ ವಿದ್ಯೆ ಬುದ್ಧಿ ಫಲಿಸಲು-ಯಾವನವರಿ
ನನ್ನ ನಾನೇ ಮರೆತಿ ಜಗದೊಳು !

|| ೯ ||

ವಿದ್ಯೆ ರೂಪ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಬುದ್ಧಿ ಕುಶಲಕರ್ಮಗತಿ
ಯದ್ದು ಬರೊಳಗೆ ಗರ್ವಿಸು-ಆ ಪ್ಲೇತ್ರದಲ್ಲಿ
ಗೆದ್ದವನೇ ನಾನೆಂದು ಭಾವಿಸು

|| ೧೦ ||

ಹೆಡ್ಗೆ ದೇಹ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಅಡ್ಡ ಸುಳಿದ ಹೆಣ್ಣುಗಳ
ಗುದ್ದೆ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಹಾರಿಸು-ನಗುಪರಿ ಮನದಿ
ಅಡ್ಡ ದಾರಿಗಳನೆ ಯೋಚಿಸು

|| ೧೧ ||

ಬಂದ ಹೆಣ್ಣುಗಳನೆಲ್ಲವೊಂದೊಂದಾಗಿ ನೋಡಿ ನೋಡಿ
ಒಂದೊಂದು ಕುಂದಿಟ್ಟಿ ವರ್ಣಿಸು-ಕಾರಣ ಕೇಳಿ
ಹಂದೆ ತಾಯಿ ಬೆರಳೆ ನೋರಿಸು

|| ೧೨ ||

ಮನಕೊಟ್ಟಿದ ಹೆಣ್ಣುವರಿಸಿ ದಿಢ ನಿಶ್ಚಯ ಬದುಕ ನಡೆಸಿ
ತನು ಸಾರ್ಥಕ ಪಡೆಯೆ ಯೋಚಿಸು-ಅಡಿಯಾಡುತೀರಿ
ಜನುಮದಾಪ್ರಾಪ್ತ ಕಾಡಿಸು

|| ೧೩ ||

ಹೋಗಲಿಗಸದಾವಳಿಗೆ-ಬೇಗುದಿ ಪಡುವಂತಾಯ್ತು
ತೂಗುಯ್ಯಾಲೆಯಾಯಿತೀಮನ-ಮುಂದಿನ ಬಾಳು
ಸಾಗಿಸುತ್ತ ಮೂಡೆ ಸಾಧನ

|| ೧೪ ||

ಬೆಳಕು ಪರಿಯೆ ಚಿಂತೆಯುದಿಸಿ ಬೆಳಕು ದೀಪವಾರುವನಳ
ಭಳುಕು ನರಕೆ ಹೊಡೆದ ಪರಿಯಲಿ-ದುರ್ವಿಷಯಗಳ
ಕಲುಷವಂತಗಳಲವ ಮನವಲಿ

|| ೧೫ ||

ಅಸಹನೆ ಅಸಹ್ಯ ಮಾತು ಅಸುರ ವರ್ತನೆಗಳ ಚಿತ್ರ
ವಿಷಮ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿಯೆ—ಎನ್ನಮ ಪೂರ್ಣ
ಅಸಮರ್ಥನ ಮಾಡಿಕೊ ಬೊರೆಯೆ !

|| ೧೩ ||

ಈತಿ ಬಾಧೆಯದುನೆ ಎನಗೆ ಏತರ ದುರ್ವಿಧಿಯೊ ತಿಳಿಯೆ
ನೀತಿ ನಿಯಮ ನೀರ ವಾಲಿಗೆ—ನೋಡಿದ ಇನ
ವ್ರಾತಕಾಯ್ತು ಗುಟ್ಟು ರಟ್ಟಿಗೆ

|| ೧೩ ||

ಸುಲಭದಿ ಪರಿಹರಿಸುವಲ್ಲ ಬಲಿತ ಬೇರು ಕೀಳಸಲ್ಲ
ನೇಳಲನೀವ ಮರವಿವಾಗದೆ—ನಗ್ಗಿ ಲಾ ಆಯ್ತು
ತುಳಿಯಲೀಗ ಮುಳ್ಳು ಬೆಳೆದಿದೆ

|| ೧೪ ||

ಜಿತ್ತವರ ಹೊತ್ತವರ ನುತ್ಯ ಸೇನೆ ಮಾಡಿ ನಲಿ
ಯುತ್ತು ಮನದಿ ಭಜಿಸಿ ದೈವವ—ದಿನ ಕಳೆಯದೆ
ಚಿತ್ತ ಕಳೆಯತೆನ್ನ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವ

|| ೧೪ ||

ತರಳರನು ಮಂಕುಬಡಿಸಿ ಪರಮ ನೀಚ ಮಾತುಗಳಾಡಿ
ಹಿರಿಯತನದ ಗರ್ವ ತೋರುತ್ತ—ಸನ್ಮಾರ್ಗದಿಂದ
ಸರಿಯುವಂತೆ ದೂರ ಮಾತುತ

|| ೨೦ ||

ಕರುಳ ಪ್ರೀತಿ ತೋರಿಕೆಯು ಕರುಳ ಬಗೆವ ರೀತಿಯಾಗಿ
ಹಿರಿಯತನವೆಲ್ಲಿ ಉಳಿವುದು ?—ಅ ಗರುವತನ
ಹರಿಯುತೆಂದೊ ಮಾಯವಾದುದು !

|| ೨೧ ||

ಹುಟ್ಟಿ ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲದರೆ ಕಟ್ಟಿ ಬಣ್ಣ ಮಾನ ಕೆಡದೆ ?
ಕಟ್ಟಿ ಸಡಲುವ ವೇಳೆಗೆ—ಈ ಪರಿ ಘಾಟಿ
ಅಟ್ಟಿಹಾಸ ಬರ್ಪವೆಲ್ಲಿಗೆ ?

|| ೨೨ ||

ಬಾಡಿ ಮಾತು ಕೇಳಿ ನಾಳು ಹೇಡಿಯಂತೆ ವರ್ತಿಸಿದೆ !
ಗಾಡಿಶಾರಣಂತೆ ಹೊರಗೆ—ತೋರುತ ಬಾಳ
ಗಾಡಿ ನಡೆನೆ ಕೆಡಿದೆ ಕಡೆಗೆ

|| ೨೩ ||

ಕೆಟ್ಟು ನಿಂತ ಮೇಲೆ ರಥ ನೆಟ್ಟ ನೇರ ನಿಲಿಸಲಳವೆ ?
 ನೊಟ್ಟನೆಲ್ಲ ಮೊದಲೆ ಸಿದ್ಧವೆ-ಬಾಯ್‌ಬಿಡಲು ಕೊನೆಗೆ
 ಬಟ್ಟೆಯ ಸಾಗಲು ಬರುವುದೆ ?

|| ೨೪ ||

ಬಾಳೆನ ಲೋಕದ ಪರಿಯ ಗೋಳ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಮುಖ
 ತಾಳದೆ ವೇಳದ ವಚನವು-ರಘುವರನನ್ನ
 ಸಾಲಗೆಯೊಳು ಘಡಿಸೆ ಬಂದವು

|| ೨೫ ||

ನಲವತ್ತೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸದ್ವರ್ತನೆ—ಸದಾಚಾರ

ಕಾರಣಂಗಳೇನೇ ಇರಲಿ ಸಾರಸಾಕ್ಷನ ಸ್ಮರಣೆ ಮನಸೆ
ತಾರದಿರುವಂಥ ಮನುಷರು—ಧರಣಿಗೆ ಬಲು
ಭಾರದಿನ್ನಿಸರೆ ನೀಚರು |

|| ೧ ||

ಹೊಡೆರು ಮಕ್ಕಳು ಬೇಕು ಉಂಡುಟ್ಟು ಸುಖಪಡಲು ಬೇಕು
ಪೂಂಡರಿಕಾಕ್ಷನ ಭಜನೆಯು—ಬೇಡವೆನ್ನುವ
ಭಂಡದಲ್ಲಿ ಭ್ರಷ್ಟ ಜೀವಿಯು

|| ೨ ||

ತನುವ ಕೊಟ್ಟ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಮನಸೆ ಬಿಳಿತ ತೋರ್ವ ಗುರು
ಅನುನಯದಿ ಹಿತವ ಕೋರುವ—ಹಿರಿಯರ ಕಡೆ
ಗಣಿಸುವವ ಪಾಪಿಯೊನುವ

|| ೩ ||

ಪದಮೋದರನ ದಿವ್ಯ ಚರಿತೆ ಪದಮಿನೀವಲ್ಲಭನ ಭಜನೆ
ಪದಮಾಕ್ಷನದ್ವಿತ ಮಹಿಮೆ—ತಿಳಿಯದ ನರ
ಬದುಕಿದ್ದರದೇನು ಹಿರಿಮೆ ?

|| ೪ ||

ಹೆಗಲು ಇರುಳು ಹರಿಯ ನಾಮ ಮೊಗದೊಳಿರ್ಪಡಾವ ನರಗೆ
ಬಗೆಯನವನು ಭವದ ಕಷ್ಟವ—ಕಾರಣವುಂಟು
ನಗಧರನೇ ಅವನ ಸಲಹುವ

|| ೫ ||

ಹೃದಯ ಹುಂಬ ಬರುವ ಭಾವ—ಮೃದು ಮಧುರ ವಾಕ್ಯಗಳು
ವದನ ಕೃತಿಯೊಳಿರ್ಪವಾರಿಗೆ—ಅವರೇ ಪರಮ
ಸದಯ ಮಹನೀಯರಿಳಿಗೆ

|| ೬ ||

ತಪ್ಪು ಯೋಚನೆಗಳ ಬಿಟ್ಟು ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ತಪ್ಪು ಕೆಲಸವೆಂದೂ ಮಾಡದೆ—ಇದ್ದರೆ ಅವರ
ನೊಪ್ಪದಿರನೆ ಶ್ರೀತ ಹರುಷದೆ

|| ೭ ||

ಸ್ವಾಮಿ ರಾಮನೊಳ್ ಭಜನೆ-ನೇಮ ನಿವೃತ್ತಿಯಿರಲಾಗಿ
ಪಾಮದನಾದರೂ ಅವನು-ಸತ್ಯದಿ ತನ್ನ
ಕಾಮಿತಂಗಳೆಲ್ಲ ಪಡೆವನು

|| ೮ ||

ಕರುಣಾವಾರಿಧಿಯು ನಮ್ಮ ಧರಣೀಪಾಪೋಹರನು
ಪರಿಹರಿಸುತವನು ಪಾಪವ-ತನ್ನ ಭಕ್ತರು
ಕೊರಗದಂತೆ ಪೊರೆವ ಮಾಧವ

|| ೯ ||

ದಿನಕೊಮ್ಮೆಯಾದರು ಅವನ ವನಜ ಪಾದಗಳ ಸ್ಮರಿಸಿ
ಮನದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬದುಕನು-ತೂಗಿಸುವ ಭರ
ವನಜನಯನ ಕೈಯ ಬಿಡನು

|| ೧೦ ||

ವನಜದಲ್ಲಿ ಹರಿಯು ನಾಮ-ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹರಿಯ ಮೂರ್ತಿ
ಪದುಮಜನಯನ ನಂಬಿದ-ಸಿಟ್ಟಿನವರಿಗೆ
ಒಡಗುವುದು ಸೌಖ್ಯ ಸರ್ವದ

|| ೧೧ ||

ಗರುಡ ಕಂಡ ಸರ್ಪದಂತೆ ಹರಿಯ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿದವನ
ಪರಿಹರಿಯಾಸುರೀಭಾವವು-ಕಲೆಯೆತ್ತದಂತೆ
ಕೊರಗಿ ಕರಗಿ ನೆನಿಸಿಪೋವು |

|| ೧೨ ||

ಸರ್ಪಶಯನನ ನಾಮ ದರ್ಶನ ಬಿಟ್ಟಿಟ್ಟು ಭಕ್ತಿ
ಯರ್ಪಣೆಯ ಮಾಳ್ಪ ಳೀವಿಗೆ-ಇಹಪರ ಸೌಖ್ಯ
ತಪ್ಪದೆ ಬರ್ಪುವು ಆತಗೆ

|| ೧೩ ||

ನಿತ್ಯ ಸನಾತನ ಧರ್ಮ ಸತ್ಯದಯೆ ತಾಂತಿ ಸ್ನೇಹ
ಆರ್ತವ್ಯ ಕಾಲದ ನಿವೃತ್ತಿಯು-ಗುರು ಹಿರಿಯರೊ
ಳಕ್ಕಧಿಕ ಪ್ರೀತಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯು

|| ೧೪ ||

ಸ್ವಾಮಿ ಸೇವಕನ ಭಾವ ಕಾಮಪಾರ್ಥದಾಯಕವು
ನೇಮ ನಿವೃತ್ತಿಯಿರತು ನಡೆವಗೆ-ಸರ್ವೋಪದೇವ
ನಾಮ ಧ್ಯಾನ ಭಾಗ್ಯವಾತಗೆ

|| ೧೫ ||

ಆರುಜಾಂತರಂಗನು ತನ್ನ ಪರಮ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿನೆವ
ನರರಿಗೊದೂ ತನ್ನಭೀವನು—ಇಹದಲ್ಲಿ ಸೌಖ್ಯ
ಪರದಲ್ಲಿ ಸದ್ಗತಿ ಕೊಡುವನು

|| ೧೬ ||

ಕೋಮಲ ಮನದಿ ಪೇಗುಣಿ ಶ್ಯಾಮಲ ವರ್ಣನಿ ನಿಲಿಸಿ
ನೇಮದಿಂದ ಭಟಿಪ ಜೀವಿಗೆ—ಕಷ್ಟಗಳೆಂಬೆ
ಸ್ವಾಮಿ ಕೃಪೆಯಪಾರವಾಳಗೆ

|| ೧೭ ||

ಸಲವತ್ತೂರನೆಯ ಸಂಧಿ

(೧) ಏನ್ನ ನೀನು ತಿದ್ದಿ ಕೊ !

ಹುಟ್ಟಿದಂನು ಮೋಲಲಾಗಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟುದೆಲ್ಲ ನೆನೆದು
ಛಿಕ್ಕು ಬೀವನನ ನಡೆಸದೆ-ಜಾಣನೆನಿಸಿ
ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಬಾಳಬಾರದೆ ?

|| ೧ ||

ಮನಕೆ ಸುಳುವ ನಾಣಾ ಹಿಂತೆ ತನುವನಾಪರಿಸಿರುವ ಹಿಂತೆ
ದಿನ ದಿನಕೆ ಬೆಳೆವ ಹಿಂತೆಯು-ದೂರಕೆ ತಳ್ಳಿ
ವನಜನಾಭನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸೆಯ ?

|| ೨ ||

ಬಾಳುವ ದಿನವಲ್ಲಿ ನೀನು ಹೂಳಿಟ್ಟಿದ್ದೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ
ಭೂಳಾಗುವ ಮೊದಲೇ ಈ ಬೇಡ-ಎತ್ತರ ವಹಿಸಿ
ನೀಲವರ್ಣಸದ್ದಿಡು ಮೋಹ

|| ೩ ||

ಏನು ಮಾಡಿದರು ನೀನು ಮಾನವಿಲ್ಲವಾಯ್ತು ಬದುಕು
ಪಾಸಾಗಾಯ್ತು ದಾರಿಯಿಲ್ಲದೆ-ಅಣ್ಣವ ಪುಣ್ಯ
ದಾಸ ಭರ್ಮ ಕೃತಿಯು ಮಾಡಿದೆ ?

|| ೪ ||

ಕಿರಿಯರನ್ನು ನಡೆಸಲಿಲ್ಲ ಹಿರಿಯರ ಗೌರವಿಸಲಿಲ್ಲ
ಹರಿ ಗುರುಗಳ ಭಕ್ತಿಯೆಲ್ಲವು-ನೀ ಮಾಡಿದುದು
ಪರಮ ಡಾಂಭಿಕವೆನಿಸಿತೆಲ್ಲವು

|| ೫ ||

ಸಜ್ಜನರ ನೋಗು ಪಾಕಿ ದೌರ್ಜನ್ಯದ ಬುದ್ಧಿ ಸೋಕಿ
ಮಾಜಾಲ ತಡವ ಮಾಡಿರೆ-ಪರಮಾತ್ಮ ನಿನ್ನೀ
ಕಷ್ಟ ಕೊಪ್ಪುವನೊ ನೋ ಹೀಗಿರೆ !

|| ೬ ||

ಹೊಣೆಯ ಹೊತ್ತು ಸಂಸಾರದಿ ಗುಣಮೋಹವ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ
ಮನಕೆ ಬಂದ ರೀತಿಯಿದ್ದರೆ-ಸುತ್ತಿನ ನಿನ್ನ
ಜನರು ಮಾನವಂತನೊಬ್ಬ ?

|| ೭ ||

ಇಲ್ಲಿ ದಾನ ಭರ್ಮ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಪುಣ್ಯ ಜೀವಿ ಪರ
 ದಲ್ಲಿ ಸುಖಿಸಬಲ್ಲವನು-ಕೇಳಿದಾರಲ್ಲ ?
 ಮಿಲ್ಲರಿಗೆ ಗಾಳಿ ನವೆಲ್ಲ ?

|| ೮ ||

(೨) ನಿನ್ನ ಲೆಕ್ಕ ಅಲ್ಲಿದೆ

ವರದಿಯೊಪ್ಪಿಸಲು ಬೇಕು ಪರಲೋಕದೊಳಗೆ ನೀನು
 ಭರಣಿಯೊಳು ಗೈದ ಪರಿವರಿ-ಕಾರ್ಯಗಳ ಹೇಳ
 ನರಕ ಪಾತಗಳಿಗೆ ನೀ ಸರಿ

|| ೯ ||

ನಿನ್ನ ಇಲ್ಲಿನ ವ್ಯವಹಾರ ನಿನ್ನ ದೈವದೊಳದ ಚೆನ್ನ
 ನಿನ್ನ ಸುಖ್ಯ ಜೊಳ್ಳು ಕಡೆಗಳ-ಲೆಕ್ಕವಲ್ಲಾಂಟು
 ನಿನ್ನ ಸುಕೃತ ದುಷ್ಕೃತಗಳ

|| ೧೦ ||

ಅಡಿದಾಟವೆನ್ನ ಬೇಡ ! ನೋಡರಾರೂ ಎನ್ನ ಬೇಡ
 ರೂಢಿಗೊಡೆಯನೊಬ್ಬನಿರುವನೊ ! ನಿನ್ನಂತೆ ಅವನು
 ಹೇಡಿಯಲ್ಲ ! ನೋಡಿ ನಗುವನೊ

|| ೧೧ ||

ಕಾಣನವನು ನನಗೆ ನಿನ್ನಗೆ ಕಾಣುವನು ನನ್ನ ನಿನ್ನ
 ಕಾಣಲಾರದವನು ಕಾಣುವ ' -ಕಣ್ಣಾಂಟು ಅವನಿಗೆ
 ಕಾಣಬಯಸುವರಿಗೆ ಕಾಣುವ

|| ೧೨ ||

(೩) ನಿನ್ನೊಳಗೇ ದೇವನಿದ್ದಾನೆ

ಒಳಗೆ ಇದ್ದು ನುಡಿದನವನು ಒಳಗೆ ಇದ್ದು ನೋಡುತಿದನು
 ಒಳತು ಕೆಡುಕು ಯಾವುದೆನ್ನ ವ-ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳಿಗೆ
 ಗಳಿಗೆ ಕ್ಷಣಕೆ ಬಿಳುಕು ಹೋರುವ

|| ೧೩ ||

ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯನಿ ನೀನು, ಅಂತರಂಗವನು ತಿಳಿದು
 ಇಂತಿಂಥ ಕರ್ಮಗಳ ಮಾಡೆಂದು-ಪ್ರೇರಿಸುವ ನಿನ್ನ
 ಅಂತಸ್ತವಿಯೊತರೊಂದನು

|| ೧೪ ||

ಮಂತ್ರವನ್ನಿಟ್ಟು ಹರಿಯಬಿಡೆಗೆ ಕಳು ಸ್ವಾಧೀನವಿದ್ದ ರಾಗ
ನೆನೆಯಬಿಟ್ಟು ನಡೆವುದು ಕಾಣೋ '—ತಪ್ಪಿದರಿ ಬಾರಿ
ನೆನೆಯಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವು ಕಾಣೋ !

|| ೧೫ ||

ತಿಳಿಯಾಗಪ್ಪ ಮಂತ್ರವರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ತಿಳಿಸುವನು
ಕೊಳಕು ಮಂತ್ರವರಿಗೆ ತಿಳಿಸನು !—ಗರ್ವದಿಂದವರು
ಕೊಳಕು ನಾರುವಂತೆ ಬಿಡುವನು

|| ೧೬ ||

ನಾವು ಕೇಳಿ ಬಂದ ಫಲ ನಾವು ಮಾಡಿಯುಂಬ ಫಲ
ನಾವು ಬಯಸಿ ಮಾಡ್ತೆ ಕರ್ಮಕೆ—ಅನರ್ಥದ್ದಿ ಬರನು
ನಾವು ಕರೆಯೆ ಬರುವ ಶ್ರುತಕೆ

|| ೧೭ ||

ನಾವು ಮರೆಯೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವ ನಾವು ಮರೆಯೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವ
ನಾವು ಮರೆಯೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವನು—ಮರೆಯೊಕ್ಕ ಮಾರ್ತಕೆ
ನಾವು ಬೇಡಿದುದನು ಕೊಡುವನು

|| ೧೮ ||

ಬಂದ ಕಷ್ಟ ಮಾರುವಾಯಿತೆಂದರದು ಪ್ರವ ಕೃಪೆಯು
ಬಂಧನ ಬವಣಿಗಿಲ್ಲವು—ಕ್ಷಣದಿ ಗಾಳಿ
ಮುಂದಿನ ದೀಪದೊಲು ಮಾರುವು

|| ೧೯ ||

ಬೇವ ಯೋಗ್ಯ ನಡತೆಯಿಂದ ಬೇವತಾ ಭಾವನೆಗಳಿಂದ
ಬೇವ ರಘುವರನ ಪಾದವೆ—ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ಸೇವಿಸಿ ಸುಖಿಸೊ ಮಾರುವ

|| ೨೦ ||

ಸಲವತ್ಸಾಲ್ಪನೆಯ ಸಂಧಿ

ಕಾಮ ಕಾಞ್ಕ

ಬಾರತಮಾತೆಯು ಕುಳನ ಭಾರದಿಂದ ಕುಗ್ಗಲಾಗಿ
ಘೋರ ಕ್ಷಾಮವಾವರಿಸಿತು !—ಸತ್ಯ ಧರ್ಮಗಳ
ದಾರಿ ಬಿಟ್ಟು ದೂರ ಸರಿಯಿತು !

|| ೧ ||

ಇದ್ದ ಕಿಡ್ಡ ಕಾಗೆ ಜಫರ ಬುದ್ಧಿಯು ಬದಲಾಯಿಸಿತು !
ಯುದ್ಧ ಮುಗಿದು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ—ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬರಲು
ಬಿದ್ದರು ಹಲವರು ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ

|| ೨ ||

ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗದ ಕೆಲರು ಕಾಮಸಾಧಿಕಾರಿಗಳು
ಸೀಮೆಯ ಪ್ರಣಿಗಳ ಶ್ರೇಷ್ಠ—ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಧರ್ಮ
ಸೀಮೆ ಮರೆತು ಮೀರಿ ನೇಮನ

|| ೩ ||

ಬಡಬಗ್ಗರಿದ್ದ ದೇಶ ಬಡತನದ ಬಳಲುವುದ ನೋಡ
ದೊಡನೊಡನೆ ದನಸ ಧಾನ್ಯವ—ಬಟ್ಟೆಟ್ಟು ಲಾಭ
ಬಡುಕರಾದರಳಿ ! ಮಾಧವ

|| ೪ ||

ದೊಡ್ಡ ನರು ಬೇಡವೆಂದು ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದರೂ ಇವರ
ಆತ್ಮದಾರಿ ಹಪ್ಪಲೇ ಇಲ್ಲ—ಬಡ ಪ್ರಣಿಗಳ
ಗುಡ್ಡ ಕಣ್ಣು ಹೊಳಪಾಗಲಿಲ್ಲ !

|| ೫ ||

ಕಳೆವು ಕೊಲೆ ಲೂಟಿ ಕದನ ಸುಲಿಗೆ ಮೋಸ ಸುಳ್ಳು ಕ್ರೌರ್ಯ
ವಿಳಿಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚುತಂದು—ದೀನ ದರಿದ್ರ
ರುಳುವೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿರ್ಪುದೆಂದು

|| ೬ ||

ಕಾಮ ಕಾಞ್ಕ ಗೈವೆಂದು ಸೀಮೆಯೊಳಗೆ ಸಾರುವೆಂದು
ಕಾಮ ಕ್ರೋಧಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದೆ !—ಮಾಧವ ಕುಲ
ಕಾಮ ಕಾಞ್ಕದೊಳಗೆ ಮೆರೆದಿದೆ !

|| ೭ ||

ಗಾಂಧಿ ನೆಹರು ಪರಮಹಂಸರಿಂದ ಮಾತು ನಡೆಸಲಿಲ್ಲ
ಸಂದೇಶ ಗಾಳಿಗೆ ಹಾರಿತು !—ಅಳುವ ಜನರ
ಸಂದೇಹ ರಾಜ್ಯವೆ ಕೆಡಿಸಿತು !

|| ೮ ||

ಭಾರತೀಯ ಜೌರರಿಂಗ್‌ಬಾರ ಹಕ್ಕು ಹೊಣೆಗೇಳಿದು
ಸಾರುತ ಬೊಕ್ಕಸದ ದ್ರವ್ಯವೆ—ಹೊಡೆದರು ಸೂರೆ
ಹೀರುತ ಬಹವರ ರಕ್ತವೆ !

|| ೯ ||

ಸಾಲನೋಲದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹಾಳುಬೀಳುತಿದ್ದು ದೇಶ
ವಾಳುತರೆ ಪ್ರಣೀಲಭೂತು—ಬತ್ತಲೆ ಫಲಿಸಿ
ಪೇಳ್ವುದು ಸಾವಿನ್ನೇನು ಬಂತು ?

|| ೧೦ ||

ಸಾಲದಿಂದ ಬಹವರುಳಿದು ಸಾಲೇಗೊತ್ತು ಎನ್ನುತ್ತಿರೆ
ಶೀಲವಂತರಂತೆ ಲೆಹಿಸುತ—ದೇಶದ ಜನರ
ಪಾಲನೆವೆವೆಂದಭಯ ಬೀರುತ

|| ೧೧ ||

ಶಾಸಕರೆನ್ನಿ ತಾನೇ ಶಾಸನವೆ ಮೀರುವಂಥಾ
ದೇಶವಾಳ್ತೆ ಜನರು ಬಂದರು !—ಅರಿಯದ ಜನರ
ಸಾಕಲೆ ಕಾರಣರಾದರು !

|| ೧೨ ||

ಕ್ರೂರ ಮನಸ್ಸು ಪಗಳು ಮಾರಕಾಸ್ತ್ರ ತಾಪಗಳು
ಘೋರ ಸಮರ ರಕ್ತಪಾತವು—ಪ್ರಣೀಲ ಸಾವು
ಮೀರೆ ಬಂತು ವೀರಶ್ವಾಮಿವು !

|| ೧೩ ||

ದೇಶವಸಾಳುವೆವೆಂದು ಭಾಷಣವೆ ಬಿಗಿದು ಜನರ
ಶೋಷಣೆ ಗ್ರಿಯುತಲಿಹರೋ—ದೇಶದ ಸರ್ವ
ಸಾಕವನ್ನು ಗಣಿಸದಿಹರೋ !

|| ೧೪ ||

ಮಾತಿನ್ನೋಳು ಹೇಳು ಸುರಿಸಿ—ನೋತವರಂತೆಯೇ ಲೆಹಿಸಿ
ಘಾತುಕತನದ ಕೆಲಸವೆ—ಮಾಡುತಲಿಹರು
ನೀತಿ ನಿಯಮ ಮೀರಿ ಕೇಶವ !

|| ೧೫ ||

ಮಣ್ಣಿನ ಬೇಹದ ನರರು ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣ ದಾಟಿವಾಡಿ
ಮಣ್ಣು ಗೂಡಿಸುತಲಿ ಬೇಹವ-ಪ್ರಜೆಗಳ ಸೌಖ್ಯ
ಮಣ್ಣು ಪಾಲಾಯಿಸೊ ಮಾಧವ !

|| ೧೬ ||

ಬಡತನದಿ ಭಂಗಪಡುತ ಒಡಲ ಪೋಷಿಸಲು ಬವಣಿ
ಪಡುವ ವಿವಿಧ ಹೀನ ವೃತ್ತಿಯ-ವಿಧಿಯಲ್ಲದೆ ಹಿಡಿದು
ಪಡಿಯದಿಹರೊ ದೇವ ! ತೃಪ್ತಿಯ

|| ೧೭ ||

ದೊಡ್ಡವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ದಡ್ಡ ರೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ತಲೆಯ
ನೊಡ್ಡಿ ನಂಬಿ ಕೆಟ್ಟ ಜನಗಳ-ತಾವೂ ಕೆಟ್ಟಹರು
ಹೆಡ್ಡ ರಾಗಿ ಕಳೆದು ದಿನಗಳ

|| ೧೮ ||

ಉದರ ಪೋಷಣೆಯ ಕಷ್ಟವೆದುರಿಸಲಾರದೆ ಕೆಲರು
ವಿಧವಿಧದೊಳಾತ್ಮಹತ್ಯೆಯ-ಮಾಡಿಕೊಳುಕಿಹರು
ಬದುಕಲು ಕಾಣದೆ ದಾರಿಯ

|| ೧೯ ||

ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಲಪಘಾತವೆಲ್ಲಿ ನೋಡಲಪಹರಣ
ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ವಿಹದ ಸೇವನೆ-ಮಾಣವ ಬದುಕ
ಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಸದ್ವಿವೇಚನೆ !

|| ೨೦ ||

ನೊಂದು ಬೆಂದ ಹೃದಯವಿಂದ ಬಂದ ಮಾತು ಕೇಳಿದನು
ಸಂಕೋಚವೇತಕೆ ಸತ್ಯದ-ಸಂಗತಿ ನಿಮ್ಮ
ಮುಂದಿಡುತಲಿರ್ಪೆನು ದುಃಖದ

|| ೨೧ ||

ನಾರುವ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಮೀರಿ ಮಮತೆಯಿಟ್ಟು ಭರ್ವಾ
ದಾರಿ ಬಿಟ್ಟು ನಡೆಯಲೇನಿದೆ ?-ಪುಣ್ಯವ ಗಳಿಸಿ
ಮಾರುಹಿತನ ಸ್ಮರಿಸಲಾರದೆ ?

|| ೨೨ ||

ತಿಳಿಯಾದ ಛಾವನೆಗಳು ಹೊಳೆದಂತೆಲ್ಲವಾಗಾಗಲಿ
ತಿಳಿಸುವ ಯಾಲಪದದೊಳು-ಎನ್ನಯ ಮನದಿ
ತಿಳಿಸದಂತೆ ಹರಿ ಗುರುಗಳು

|| ೨೩ ||

ಹುಟ್ಟಿದಮೇಲೆಲೆಂದಾದರೂ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿರುವ ದಿನದಿ
ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮಸ್ತಂತ್ರಯ-ಭಾವನೆಯ ಬೇಕೋ !
ಶಿಷ್ಯಾಚಾರದವ ನೀನರಿಯೆಯ !

|| ೨೪ ||

ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿನಂತೆ ದುಃಖದೂರಣಾಗು ನೀನಗೆ
ಚಿಕ್ಕ ಬುದ್ಧಿ ಬೇಡವೆಂದಿಗೂ-ಪರಹಿತವನಿಡಿಸಿ
ಚೋಕ್ಕ ಬಾಲ್ಯ ನಡೆಸೋ ಎಂದಿಗು

|| ೨೫ ||

ಜೇಳಿ ಕೇಳಿ ನಡೆಯುವರಿಗೆ ಶಿಲವಂತರೆನಿಸಿರಿಗೆ ದ
ಯಾಳುವಾದವರಿಗೆ ಲೋಕವೇ-ತಲೆ ಬಾಗುವುದು
ಬಾಳೆಲ್ಲಾ ಬಂಗಾರವವರಿಗೆ

|| ೨೬ ||

ಯಾವ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತರೂ ನೀ ಜೀವನವ ನಡೆಸುವಲ್ಲಿ
ನೋವು ಪರರಿಗಾಗದಂತಿರೆ-ನಡೆದರೆ ನಿನ್ನ
ಜೀವನ ಮೆಚ್ಚುವುದೇ ಥರೆ

|| ೨೭ ||

ನಲವತ್ತೈದನೆಯ ಸಂಧಿ

(೧) ಮಾನವಂತನಾಗಿ ಬಾಳು

ಮಾನವಂತನವನೆ ಏಕ ಮಾನವನು ಜಗದಿ ಪರರ
ಮಾನಿನಿಗೆ ಧನಕೆ ಧರಣಿಗೆ-ಅತಿಸದವನು
ಜ್ಞಾನಿಯನಿಸುವನು ಕಡೆಗೆ || ೧ ||

ಅವನಿಗಾವ ಕಷ್ಟವಿರದು ಅವನಿಗೆಲ್ಲರಿಷ್ಟರಹರು
ಅವನದೇ ಆದರ್ಶ ಜೀವನ-ಅವನಂತೆ ನಡೆಯು
ವವರ ಬದುಕಿಗೆ ಪರಮ ಪಾವನ || ೨ ||

ನಿನ್ನ ನಿನ್ನ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನರ ದುರ್ಬೋಧೆಯಿಂದ
ಮಣ್ಣು ಗೂಡಿಸಬಾರದೊಂದಿಗೂ-ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗೆ
ಈನ್ನು ದೂರಕಟ್ಟುವುದೊಂದಿಗೂ || ೩ ||

ನಿನೊಳಗೆ ತಿಳಿದು ನೋಡು ಅನ್ಯರನೇಕಾತ್ಮ್ಯವೇ ?
ನಿನ್ನ ನಿನ್ನ ದ್ವಾರ ಮಾರ್ಗವ-ತಿಳಿದೊಡೆ ಸಾಳು
ಜಿನ್ನಾಗಿ ಬದುಕುವೆ ಮಾನವ || ೪ ||

ತಲೆಯೊಳಗೆ ಯೋಚಿಸು ನೀ ನಲವನ ಮನದಿ ನಿನ್ನ
ಗೆಲುವಿಗಾವ ದಾರಿ ಸರಿಯೆಂದು-ಪರ ಹಿಂಸೆಯಿರದ
ಜಿಲುವ ನಡೆಯು ನುಡಿಯು ಹೀಗೊಂದು || ೫ ||

ಹಲನನು ಹಂಬಲಿಸದಿರು ನರಿವು ನೋವು ಬೆಣ್ಣು ಬೇವು
ಮೆಲಲೇ ಬೇಕು ಯಾರೇ ಆದರೂ-ಬಾಳಿನಲಿ ಸಮತೆ
ನಿಲಲು ಜಯಪೆ ಯಾರನ್ನಾದರೂ || ೬ ||

ಅಸಮಾಧಾನವೆನು ಚಿತ್ತ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿ ದುರಹಂಕಾರ
ವಿಷಮ ವಿಶ್ವತ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ-ಸರ್ವವು ನಾಶ
ಕುಸುಮ ಬೀಳ್ತೆ ಜೋಕೆ ! ಕೇಳಿದ || ೭ ||

ಹಲವು ಜನಮು ಜನಮವಲ್ಲು-ತಿಳಿಯುವುದಿವುಡು ಏನೆಗೆ

ತಿಳಿದೆನೊಂದು ಏನು ಗರ್ವಸೆ-ಗುರಿ ತಪ್ಪುವುದೊ

ತಿಳಿದು ನಡೆಯೆ ಜಯವು ಏನಗೈಸೆ

|| ೮ ||

ಸಾಕ್ಷಿಯಿಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡು ಸಾಕ್ಷಿಯ ತೆಗಳಲು ಬೇಡ

ಸಾಕ್ಷಿಯೇಕೆನ್ನಲು ಬೇಡವೊ-ಏನ್ನಯ ಚಿತ್ತ

ಸಾಕ್ಷಿಯ ಮೀರಲು ಬೇಡವೊ

|| ೯ ||

ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಹೃದಯ ಸಾಕ್ಷಿ ನಮ್ಮನೆಚ್ಚರಿಸುತಿಹುದು

ಹಮ್ಮು ಸಲ್ಲಬೆಂದು ಬೋಧಿಸಿ-ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲಿ

ಸುಮ್ಮನೆ ನಡೆಯೆಂದು ಸೂಚಿಸಿ

|| ೧೦ ||

ಇದರಂತೆ ನಡೆವುದೇ ಹಿತವು ಇದುವೆಯಂತೆಸಾಕ್ಷಿ ನಮ್ಮ

ಹೃದಯಾಂತರಾಳದ ಬೋಧೆಯು-ಇದೆ ಬೈವವಾಣಿ !

ತಡುಳದಿ ಬಾಳ್ವರ ದಿಕ್ಕನ್ನಿಚಿಯು

|| ೧೧ ||

(೨) ಎಲ್ಲರೂ ತೀರಿಕಿಸುವವರೇ !

ಇಂದಿನ ಕಾಲದಿ ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಹಿರಿಯರನ್ನೆಲ್ಲ

ಹಿಂದೂ ಮುಂದಿಲ್ಲದೆ ತೀರಿಕೆತ-ಚಾಳಿಯು ಕಿರಿಯು

ಮಂದಿಗೆ ಬಂದಿಹುದು ಕೇಳಿತ್ತು !

|| ೧೨ ||

ಲೋಕಹಿತಕೆ ದುಡಿದವರು ಲೋಕದೇಶ್ಚೆ ಬಯಸಿದವರು

ಲೋಕೋತ್ತರ ತೀಲನಂತರು-ಸಾಧು ಸಂತರು

ಬೇಕಾದಷ್ಟೆಯೆಂದು ಬೈವರು

|| ೧೩ ||

ಗುರುಗಳನಾಡಿಕೊಂಬರು ಕವಿಗಳನ್ನೇಡಿಸುವರು

ತರಮು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಯ ಜರಿವರು !-ದೇವರಥು ಹಳವ

ಹರುಕು ಮತಿಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಿದರು !

|| ೧೪ ||

ದೊಡ್ಡ ವರನಳೆಯವರು ಅದ್ವೈತಾದಿಗಳಿವರು
ದಡ್ಡರ ಹಿಂಸಾ ನಗುವರು !-ಕಪ್ಪರ ಕಮಿಗಳೂ
ಗಡ್ಡಧಾರಿ ವೇಷ ರಂಜಿತರು !

|| ೧೫ ||

ನಾಣೇ ಬೇಗನೇಗ್ಗುವರು ನಾಣೇ ಗರುವನೇಗ್ಗುವರು
ನಾಣೇ ಜಗಲೆ ಗುರುವೇಗ್ಗುವರು-ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧಕರು
ಏನೇಬಿ ! ಈ ಜನರೇ ತುಂಬಿತರು

|| ೧೬ ||

ಮೊಡಲು ಕೊನೆಯನರಿಯದವರು ಮೊದಲು ಮಾತೆ ಮರುಳರಿವರು
ಮದದಿ ಮಗ್ಗಿ ಪರೆಯ ಕಲ್ಲಿಗೆ-ಪ್ರಾರಯದಿ ಕೊಡುವ
ಹದಗೆಟ್ಟಿ ನೀತರು ಕಡೆಗೆ

|| ೧೭ ||

ಬುದ್ಧಿ ಮಾತು ಹೇಳುವವರನ್ನೊದ್ದು ಬಿಡುವ ಕಾಲಬಿಡು
ಕೃತ್ಯ ಜನರಾಬೋಧನೆ ಹೆಚ್ಚಿತು-ಇದನರಿದ ಜಾಣ
ಸದ್ದು ಮಾತದಿಪೂರೊಳ್ಳಿತು

|| ೧೮ ||

ಯಾರಿಗೆ ಯಾರಿಲ್ಲವೆಂಬ ಜಾರು ಬೋಧೆಯೆಂಬ ಸತ್ಯ
ಯಾರಿಗೆ ಯಾರೊ ಪುರಂಜಲ ವಿಟ್ಟಿಲ-ಎಂಬುವ ಗಾಡೆ
ಸಾರವರಿಯದವನೆ ಮುಖ್ಯಾಳ !

|| ೧೯ ||

ಹೇಳುವರಿಲ್ಲೆ ನಬೇಡ ! ಕೇಳುವರಿಲ್ಲೆ ನಬೇಡ !
ಹೇಳುವರು ಸರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ-ಕೇಳುವರುಂಟು
ಕೇಳಿ ನಡೆಯದವರು ಕೆಡರೆ ?

|| ೨೦ ||

ಗುರು ಶಿಷ್ಯ ಸಂಬಂಧವೆಂದೋ ಕಡಿದು ಹೋಯಿತೀ ಕಾಲಕ್ಕೆ
ಗುರುವಿಗೆ ತಿರುಮಂತ್ರ ಹೇಳುವ-ಶಿಷ್ಯರೇ ಬಹಳ !
ಗುರುವಿಗೆ ದ್ರೋಹವ ಬಗೆಯುವ

|| ೨೧ ||

(೨) ಆಶ್ರಮವೊಂದಿರಬೇಕು

ಈ ಶ್ರಮವಾಶ್ರಮಕೆಲ್ಲಾ ಆಶ್ರಮವೊಂದಿರಬೇಕು
ಆಶ್ರಮರಹಿತ ಬೇವನೆ-ಪಾವನವಲ್ಲದು
ಆಶ್ರಯವಿಲ್ಲದ ಕಾಫನೆ !

|| ೨೨ ||

ಅಶ್ವಮಂಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಸನ್ಮಾಸಂಗವು
ಅಶ್ವಯಜ್ಞ ಸುಲಭವಲ್ಲವು-ಜಿಹೀಂದ್ರಿಯಗ್ನಿ
ವಿಶ್ವವಿವಾ ಯೋಗ್ಯವಾದುವು !

|| ೨೩ ||

ಗಾರುಡನ್ಯಾತ್ರವಾದಿ ಕೇಳು ಕೋರಾವುದು ಮಧಕೆ ಶಾಂತಿ
ಮೀರದಿರೆ ನೀತಿ ಫಲಮುಗ್ಧ-ಸಂಪನ್ನನನಿಸಿ
ಸೇರಬಹುದು ಸದ್ಗತಿಯನವ

|| ೨೪ ||

ಮದದಿ ಮೃಗಕೊಂಪೆ ಕೂಡಿ ಪಡೆದ ಮಾತಾಪಿತರ ಕೂಡಿ
ಫಣಿ ಮುದಿಯಲಿ ಶುಕ್ಲವಾಗುತ-ಎಲ್ಲರ ಕೋಪ
ಪಡಿಸಲಾಗುವೆ ಪ್ರಾರ್ಥನ ಸುಶ್ರುತ !

|| ೨೫ ||

ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಗುರು ಹಿರಿಯರಪತಿ ಅಥವಾಗೃತರ ಮದದಿ
ಮನದ ಭಕ್ತಿ ಗೌರವಗೊಂಡ-ಅರಸಿಮಂಥನ
ಮನುಷ್ಯಗೆ ಮೆಚ್ಚುವೆನು ಗೋವಿಂದ !

|| ೨೬ ||

ಕೆರೆಯ ನೀರ ಕೆರೆಗೆ ಲೆಲ್ಲ ಮದವ ಪಡೆದ ಮಾರ್ಗವಿಗು !
ಪರಮೇಶ್ವರನು ಪಣಗೆ ನೀಡಿದ-ಸಂಪತ್ತುಗಳನೀ
ಪರಿ ಸರ್ವಸಿವಲು ಬೇಡಿದ

|| ೨೭ ||

ಕೊಟ್ಟ ದೇವ ಬಡವನಲ್ಲ ! ಸಿಟ್ಟಿನವಿಗಾರಲ್ಲು ಇಲ್ಲ
ಕೊಟ್ಟದನು ಕೆಟ್ಟ ಕಾರ್ಯ-ಕೊಡಗಿಸಲವ
ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಬ ನಿನ್ನ ಕೃತ್ಯಕೆ

|| ೨೮ ||

ಕೊಟ್ಟ ದೇವ ಕಿತ್ತುಕೊಂಬ ದುಷ್ಟ ಕರ್ಮ ನೀನು ಮಾಡೆ
ಗೊಟ್ಟದನು ನೀನು ತಿಳುವು-ಕೊಟ್ಟದ್ದರಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠ ರೀತಿ ವಿಧಿಯೊಗಿತ್ತುದು

|| ೨೯ ||

ಫಲಕಾರ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಸರ್ವಜೀವರೋಪ ಬಯಸಿ
ಫಲಹಿಸು ನೀನು ಕಾರ್ಯವ-ಫಿನ್ನೀ ಸೇವೆಗೆ
ಸರ್ವಶ್ವರನು ಮೆಚ್ಚಿ ಗೊತ್ತುವ

|| ೩೦ ||

ಮನೆಯೊಂದಿಯ ವೋಪಣೆಯೊಂದಿನಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದ ಕಾಯಕವು
 ಜನರ ನಾಡು ನುಡಿಯ ನೇವೆಯೊಂದಾನ ಭವ್ಯಗಳು
 ಮನುಷ್ಯನ ಬಾಳುವೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವು

|| ೩೧ ||

ಸ್ವಾನುಭವ ಪ್ರಾಪ್ತವಿಲ್ಲದೇನೂಮಾಡಲಾಗದೊಂದು
 ನೀನು ಧಿಕ್ಕರವುಡು ಸಲ್ಲದು !—ಹಿರಿಯರ ಮಾತ
 ಸಾಸುರಾಗದಿಂದ ಕೇಳ್ದುದು

|| ೩೨ ||

ಹಲವು ನೀನು ಕೇಳಬೇಕು ಹಲವು ನೀನು ತಿಳಿಯಬೇಕು
 ಹಲವನ್ನನುಭವಿಸಲೇ ಬೇಕು—ಬಲ್ಲಿದನೆನಿಸಿ
 ಹಲವು ಪರರಿಗರುಹಲೇ ಬೇಕು

|| ೩೩ ||

ಯಾವ ಕಾರಣಕು ಮನಕೆ ನೋವ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ
 ಯಾವ ಕಾರಣಕು ಭಯ ಬೇಡ—ಪ್ರಶ್ನೆಲ ಮನದ
 ಯಾವುದನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಬಹುದು ನೋಡಾ !

|| ೩೪ ||

ನಲವತ್ತಾರನೆಯ ಸಂಧಿ

(೧) ಪರಮಾತ್ಮನು ಕರುಣಾಸಾಗರ

ಕರುಣವೇ ತುಂಬಿದರ್ಪ ಜ್ಞಾನ ಕಿರುಣವೇ ಪ್ರಕಾಶ ಬೀರಿ
ಭರಣಿಯೊಳ್ಳಿ ನಲಿಯುತಿರ್ಪುದು-ಭಗವಂತನಿಚ್ಛೆ
ನಿರುತ ಜಗವ ಪೊರಿಯುತಿರ್ಪುದು || ೧ ||

ಮರಿಯಲಾರನೆಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿ ಮರಿತರೂ ಸಾವನನ ನಿತ್ಯ
ಪೊರೆವನೆಮ್ಮನೆಲ್ಲಾ ಕಾಲಕೆ-ಹೀಗಿರಲು ಮನುಜ
ಸ್ಮರಿಸಲವನನೇಕೆ ಸಾಚಿಕೆ ? || ೨ ||

ತಾಯಿಯಲ್ಲವೇನೊ ನಿನ್ನಗೆ ? ಬಾಯೊಳೊಮ್ಮೆ ಸ್ಮರಿಸಲೊಲ್ಲೆ !
ತಾಯಿ ತಂದೆ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿಯ-ರಕ್ಷಿಸುವ ಸ್ವಾಮಿ
ತಾಯಿ ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಕೋಟಿಯ || ೩ ||

ದೇವತಾಸುಗ್ರಹವು ಬೇಕೊ ! ಯಾವನು ನೀಸಾದರೇನು ?
ಭಾವಿಸಿ ನೀ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕವೆ ?-ಅದು ಕಾರಣದಿ
ದೈವವ ಮೆಚ್ಚಿಸಬೇಡವೇ ? || ೪ ||

ನಿನ್ನೆಯೊಳು ಮೈಮರಿಸು ಬಿದ್ದ ನಿನ್ನನೆಚ್ಚರಿಸಿ
ತಿದ್ದಿ ಮನವ ಸತತ ಪ್ರೇರಿಸು-ಸರ್ವೇಶ್ವರನ
ಶುದ್ಧ ಮನದಿ ಭಜನೆ ರಕ್ಷಿಸ || ೫ ||

ಖುಳಿ ಮಾನವನೆ ನೀನು ಮಾಲೋಲನ ಮರಿತರೂ ಕೃ
ಪಾಳು ನಿನ್ನ ಮರಿಯನೆಂದಿಗೂ-ಅನಿಮಿತ್ತ ಬಂಧು
ಬಾಲನೆಂದು ಪೊರೆವನೆಂದಿಗೂ || ೬ ||

ನಿನ್ನ ಧರ್ಮ ಕರ್ಮವದನು ಮುನ್ನವೇ ನೀ ತಿಳಿದು ನಿತ್ಯ
ಪನ್ನಗಾರಿಧ್ವಜನ ನುತಿಸಲು-ಪುಣ್ಯವ ಗಳಿಸಿ
ಧನ್ಯನಾಗುವೆಯೊ ಧರಿಯೊಳು || ೭ ||

(೨) ಪರಮಾತ್ಮನು ಅನಂತ ಮಹಿಮೆ

ಸರ್ವಾಂಶರೂಪಿಯು ಅವನು ಸರ್ವಶಕ್ತ ಸರ್ವವ್ಯಾಪ್ತ
ಸರ್ವಜ್ಞ ಸರ್ವೇಶನೈವ್ಯುತ-ಸ್ವರಿಸುವುದು ಏತ್ಯ
ಸರ್ವ ಜೀವರನ್ನವರತ

|| ೮ ||

ಸರ್ವಕರ್ತ ಸರ್ವಭೋಕ್ತ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸುಸ್ವತಂತ್ರ
ಸರ್ವಗುಣಾನಂದಭರಿತ-ಸಚ್ಚರಿತನೆಂದು
ಸರ್ವರು ಭಜಿವುದು ಸಂತತ

|| ೯ ||

ಸರ್ವ ಕಾರಣನು ಜಗಲೆ ಸರ್ವ ನ್ಯಾಮಿ ಶಾಶ್ವತನು
ಸರ್ವಜೀವ ದಯಾಮಯನು-ಸತ್ಯ ಸ್ವರೂಪ
ಸರ್ವದೇವ ಏಯಾಮಕನು

|| ೧೦ ||

ಸರ್ವಕಾಲ ಸರ್ವಶ್ರುತ ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿ ಸರ್ವಹಿತ
ಸರ್ವಶತ್ರುಸಂಹಾರಕನು-ಸಜ್ಜನ ಪ್ರೇಮಿ
ಸರ್ವದೇವವಂದ್ಯನವನು

|| ೧೧ ||

ಸರ್ವದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿ ಹಾರಿ ಸರ್ವಭಕ್ತ ಸೌಖ್ಯಕಾರಿ
ಸರ್ವಂಸಹಾರಮುಣನವನು-ಸರ್ವಮೂಲನು
ಸರ್ವವಿದ್ಯಾಪ್ರಿಯನವನು

|| ೧೨ ||

ಜಾಳು ಮೂಳು ಗೀತೆಗಳನು ಕೇಳಿ ಮನನ ಕೆಡಿದೆಯೇಕೆ ?
ಶ್ರೀಲಿಖಾಂಗಿಯಳ ರಮಣನ-ಮೆಚ್ಚಿಸು ಫೇಫೇ
ಯಾಲಪದವ ಪಾಡುಪಾಪನ

|| ೧೩ ||

ಕೇಳಿ ಪದವಪಾದರ ಬೋಧೆ ತಾಳಿ ಮನದಿ ಸದ್ವಿಚಾರ
ಮಾಲೆಯ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಲಿ-ಆಚರಿಸುವಂಥ
ಶೀಲ ಮತಿಯು ನಿನಗೆ ಲಭಿಸಲಿ

|| ೧೪ ||

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸದಸದ್ ವಿವೇಚನೆಯು ಮೋಕ್ಷ ಧಾರಣ ಶಕ್ತಿ
ಯನುಭವ ಜ್ಞಾನ ವಿಮರ್ಶೆಯು-ಈ ಗುಣಗಳು ಸಂ
ಜ್ಞಾನಸಲಯದು ವೈವ ಶೈವೆಯು

|| ೧೫ ||

ನಲವತ್ತೇಳನೆಯ ಸಂಧಿ

ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ

ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗರ್ವದಿಂದ ಮೆರೆದು ತನ್ನದೊಡ
ಮಂದಿ ಜನಕೆ ದ್ರೋಹಗೈದು—ತಾ ಹೇಳಿದಂತೆ
ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನುತಿಸಿಕೊಂಡುದು || ೧ ||

ಎಲ್ಲ ತನ್ನ ಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಬಿಲ್ಲದಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು
ಎಲ್ಲವೂ ತನ್ನಿಂದಲೆಂದು—ದೇವರು ಗಿಣ
ರೆಲ್ಲವೂ ಬೇರಲ್ಲವೆಂದು || ೨ ||

ಕಾಲಗತಿಯು ತಪ್ಪಿದಾಗ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಕಹಿಯುಂಡಾಗ
ಕೀಲು ಮುರಿದು ಬಲಗುಂದಿದಾಗ—ತನ್ನ ವಿವೇಕ
ಸಾಲಿಟ್ಟು ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಬಂದಾಗ || ೩ ||

ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿಸಿ ಬಣ್ಣಗೆಟ್ಟು ಬೈದು ಹೊಡೆದು
ತೆಣ್ಣುಗಾಗುವಂತೆಗೈದು—ಹೆಣ್ಣಿನ ಸುಖ
ಮಣ್ಣು ಗೂಡಿಸಲು ಬಗೆದು || ೪ ||

ಹಣಕೆ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೆಣಗಿ ಹೆಣವಾಗಿ ಕುಳಿತಾಗ ಹಿಂದೆ
ಹಣದ ಗಳಿಕೆಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ—ಸಾಮರ ತಪ್ಪ
ಗುಣವೆಂದೇ ಭುಜ ತಟ್ಟಿಕೊಂಡುದು || ೫ ||

ದುರಹಂಕಾರ ಮಾಡನಾಡಿ ದುರುದುಂಬಿಯ ತೆರದೊಳಾಡಿ
ಗುರುವಾಕ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಗಳೆದು—ಬುದ್ಧಿಯ ವೇಳ್ವ
ಹಿರಿಯರನುಪೇಕ್ಷಿಸಿದುದು || ೬ ||

ಪತಿಯ ಹಿತವನ್ನೆಸೆದು ಪತಿಯ ವ್ರತವಾಚರಿಸದು
ಪತಿಬೈವನೆಂಬುದ ಮರೆದು—ಪತಿ ಪೇಳ್ವ ಸುಸಂ
ಗತಿಗಳನುಪೇಕ್ಷಿಸಿದುದು || ೭ ||

ಭೋಗರತರ ಸಂಸಾರದಿ ಸಾರಾಸಾರವರಿತು ಭಜೆವೆ
ನಾರಿಮನೆಯರನು ಆರಿದುದು-ಸತಿ ಹಿತವ ಮರೆತು
ಕ್ರೂರತನದಿ ಪರ್ತಿಸಿದುದು

|| ೮ ||

ಮಾತಾಪಿತರ ಹಲವು ತನ್ನ ಮಾತೇ ಭಜಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಧಯ
ಘನಿ ವಿಧೇಯತೆಯ ತೋರಿದುದು-ಆಗದಲಿ ಪರಮ
ವಾತಕಿ ಧಾತಕಿಯಾದುದು

|| ೯ ||

ನೋಡಿದವರೇನೊಂದು ತಾವಾಡುವರೇ ಕಾರ್ಯ ಮುಂದ
ಕೇಡ ತರುವುದೊಂದೊಪದ-ಯೋಚನೆಯೇ ಮಾತ
ದಾಡಬಾರದಾಟಿ ಕಟ್ಟಿದ

|| ೧೦ ||

ಬೆಳೆದ ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳ ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿದೂ ಬಟ್ಟಿಟ್ಟಿದ
ಕೊಳೆತು ಹುಳಿತ ಬಳೆತ ತೆಗೆದುದು-ಕಬ್ಬಣ್ಣ ಬೆರಸಿ
ಬೆಲೆ ಬೆಟ್ಟಿಸಿ ಮಾರುತಿದುರದ

|| ೧೧ ||

ನಿತ್ಯ ಬಳಕೆ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಧಿಕ ಬೆಲೆಯ ವಿಧಿಸಿ
ತುತ್ತು ಹಿಟ್ಟು ಸಿಕ್ಕದಂತಿರೆ-ಬಡಬಗ್ಗ ರೆಲ್ಲ
ಸತ್ತು ಸುಣ್ಣವಾಗುತಲಿರೆ

|| ೧೨ ||

ಜೇತನ ರಕ್ಷಿಸುವೆನೆಂದು ಭಾಷಣನ ಬಿಗಿದು ಮತ್ತೆ
ಜೇತಕೇ ದೋಷನ ಬಗ್ಗಿದುದು-ಸ್ವಾರ್ಥದಿ ತಾನು
ವೇಷಭಾಷಣದಲಿ ಮೆರೆ ದ

|| ೧೩ ||

ಕರ್ತವ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಮರೆತು ಕಾಲದ ಬೆಲೆಯನು ಮರೆತು
ನಿತ್ಯ ನಿಯತ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯ-ನಿರ್ದೋಷಿ ಬಿಟ್ಟು
ಸ್ವತ್ತನಾಗಿ ದರ್ಪ ತೋರ್ದುದ

|| ೧೪ ||

ಒಂದೊಂದನೆ ಚಿಂತಿಸುತ ಹಿಂದು ಮುಂದು ತೋರದಲೆ
ಹಿಂದೆ ತಾ ಮಾಡಿದ ಕೃತ್ಯಕೆ-ಪರಿತಪಿಸಿದರೆ
ಬಂದದೇನು ಭಾಗ್ಯ ಪರಕ ?

|| ೧೫ ||

ಕಾಲ ಕರ್ಮ ವೃತ್ತ್ಯು ಪ್ರಣೈ ಪಾಪ ಭೀತಿ ಧರ್ಮ ಶ್ರದ್ಧೆ
 ಕಾಲನಾಲಯವ ತಪ್ಪಿಸಿ-ಕಾಯ್ವದಂ ಜನರ
 ಶೀಲ ಸತ್ಸಂಸ್ಕಾರವ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ

|| ೧೩ ||

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗುಣವೇ ಮುಖ್ಯ ಶಿಷ್ಟನೈವೇ ಮಾನವಗೆ
 ಗುಟ್ಟಿದು ಮಾನುಷ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ :-ಇದನರಿತವನಿಗೆ
 ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಬುತ್ತಿಯು ಸಾಕ್ಷಾತ್

|| ೧೪ ||

ನಲವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ

(೧) ಜೀವನ ವಿಮರ್ಶೆ

ಮಾಘನ ಜೀವನ ವಿಮರ್ಶೆ ಘಾಘಾ ಹಂಕರೊಳು ಗೈದು
ಬಾಹ್ಯನಿಗಲವತಾರ ಪುರುಷರು—ತಮ್ಮ ಮುಖವನ
ಮಾಘನವರಿಗೆ ಸಾರಿ ವೋದರು

|| ೧ ||

ಪುಣ್ಯವಂತರವರು ಲೋಕಮಾನ್ಯ ಜೀವರವರು ಪರಮ
ಧನ್ಯರು ಪೂಜಾತ್ಮ ಜರಿತರು—ಸನ್ಮಾರ್ಗ ಮೋದ
ಗಣ್ಯರು ಘನ ಮಹಿಮಾವಂತರು

|| ೨ ||

ಹಲವು ಕಾರಣಗಳು ಸೇರಿ ಹಲವು ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ಕೂಡಿ
ಹಲವು ಮತದ ಕಾಲ ದೀಪದ—ಹಿರಿಯರ ಬಾಳ
ಹಲವು ವಿಮರ್ಶೆಗಳು ಸಾರಿದ

|| ೩ ||

ಸಾರ ಬೋಧೆ ಲಭಿಸಿ ಜನರು ಸಾರ ಸುಖವ ಪಡೆಯಲಿಂದು
ದಾರಿದ್ರ್ಯಪವಾಗಿ ಮೆರೆದಿದೆ—ಇದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೆ
ವೋರಿದನು ತಪ್ಪು ತಿಳಿವುದೆ ?

|| ೪ ||

ವಾಘ ಧರ್ಮ ಕೃತಿಗಳುಳ್ಳ ವಾಘವಾಕ್ಯತಿಯನೆ ತಳೆದು
ದೀಪರಬಲರಾತ್ ಜನರನು—ಧಿಕ್ಕರಿಸುತ
ಹೀನ ಬುದ್ಧಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯನು

|| ೫ ||

ಹಣವೆ ಮಿಗಿಲು ಗಣಕೆ ದಿಗಿಲು ಹಣವಂತನೇ ಗುಣವಂತನು
ಹಣವೊಂದಿಲ್ಲದರೆ ಪಾಮರ !—ಈತನ ಜನರು
ಗಣಿಸುತಿಹರಂದು ವಾಘರ !

|| ೬ ||

ಕಾಡುಹುದೆ ಪರರ ನೋವ ನೋಡಿ ಸುಮ್ಮನಿರಲುಬಹುದೆ ?
ರೂಢಿಯೊಳಗೆ ದೀಪದಲಿತರ—ಕಾಣುತ ಮರುಗಿ
ಮಾಡದಿಹರೆ ಕಿಂಟಿಮುಖಕಾರ

|| ೭ ||

ಬೇಡಮೆಂದು ಹೇಳಿದುದು ಮಾಡಿ ಕೆಟ್ಟರೆನೀಡೆ ಮಂದಿ
ಕೇಡ ಬಯಸಿ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ—ಮೂರ್ಖರು ಅಡಿಗೆ
ಓಡಿದರು ಯಮನ ಬೀಡಿಗೆ

|| ೮ ||

ಮುಚ್ಚು ಮರೆಯೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಸ್ವಚ್ಛ ಮನದೊಳಿದ್ದೊ ಭವದ
ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಗಳನು ತೂಗಿಸಿ—ಜೀವಮಾನವನು
ಬಿಚ್ಚು ಹೃದಯದಿಂದ ಸಾಗಿಸಿ

|| ೯ ||

ಮಾತುತೆ ಇನುಮುವ ದಿವ್ಯ ಜ್ಞಾನ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಂದ ನೋಡಿ
ಸಾಧುರಾಗದಲಿ ಸಾರ್ಥಕ—ವಾಗಿಸದಿರೆ
ಮಾನವನ ಬಾಳ ನಿರರ್ಥಕ

|| ೧೦ ||

(೨) ಬದುಕಿನ ಬೆಲೆ

ತನ್ನ ಧರ್ಮವಾಚರಿಸದವನು ಧರ್ಮಕೆಳಸುವವ
ತನ್ನ ಮರಿತ ಬೂಳನಲ್ಲವೆ ?—ಕೆಟ್ಟ ಬಾಳುವ
ಈನಿ ಯಂಥ ಜೀವಿಯಲ್ಲವೆ ?

|| ೧೧ ||

ತನ್ನ ಧರ್ಮವರಿಯದವನು ನಿಗುಪದೇಶವೇ !
ತನ್ನ ಮಾರ್ಗ ನಂಬದವನು—ಬಾಳಿನೊಳಿಂತು
ಇನ್ನ ಸಾಫಲ್ಯವ ಪಡೆವನು ?

|| ೧೨ ||

ಅಪಕಲ್ಪ ವನಾಡುವವನು ಕೃತ್ಯವ ಮಾಡುವವ
ನಪರಾಧ್ಯದಿ ಸಜ್ಜನರನು—ದೂಷಿಸುವವ
ನಪವಿತ್ರನೆನಿಸುವ ಮೂರ್ಖನು ?

|| ೧೩ ||

ಸ್ವಚ್ಛ ನಡತೆಯಿಲ್ಲದವ ಮುಚ್ಚುಮರೆಯ ಮಾಡುವವ
ತುಚ್ಛ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ನೋಲ್ಪುವ—ತಪ್ಪದೆ ಬಾಳ
ಕೆಟ್ಟನೊಳಗೆ ಬೆಂದು ಸಾಯುವ

|| ೧೪ ||

ಕಳ್ಳು ಕುಡಿನ ಸುಳ್ಳು ಬೇಳ್ಳ ಕಳ್ಳಪ್ಪವ ಮಾಳ್ಳ ಜನರಿ
ಗೆಲ್ಲಿದೆ ಬೀವನ ಸೌಖ್ಯವು ?-ಅವರೊಂದು ದಿನ
ಗೆಲ್ಲೆಗೇರುವುದೆ ಸತ್ಯವು

|| ೧೫ ||

ಬೊರಗೆ ನೋಳ್ಳ ಜನರ ಕಣ್ಣೆ ಪರಮ ಸುಖಭರಂತೆ ಫಟಿಸಿ
ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಸಳೆಗಳಂತಿರ್ಪ-ಗೋಮುಖವ್ಯಾಘ್ರ
ನರರುದ್ಧಾರವೆಂತಾಗುವುದಪ್ಪ ?

|| ೧೬ ||

ಎಚ್ಚರವೆಚ್ಚರವೆಂದು ಚುಚ್ಚು ಮನದಿ ಸಾರಿ ಹರಿಯ
ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಫಡೆದಿರುವ ಹಿರಿಯರ-ಮಾರ್ಗವ ಬಿಟ್ಟು
ಪಾಚ್ಚಿನಾಗದಿರೋ ಪಾಮರ !

|| ೧೭ ||

ಗಣ್ಯ ಮನುಷ್ಯರೊಡನೆ ಸೇರಿ ಮಾನ್ಯತೆ ತಾನೆಂಬೆಣಿಸಿ
ಪ್ರಣ್ಯ ಕೃತಿ ಕರ್ಮ ವಿಷಯವ-ಸಾಧಿಸುವಾತ
ಧನ್ಯ ! ಧನ್ಯ ! ಸದ್ಗುಣಿಯವ !

|| ೧೮ ||

ಹತ್ತರೊಳಗೊಂದೆನುತ್ತಲುತ್ತಮುಖೋಕ್ತನ ಭಜನೆ
ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಗವ ಕಾಣಿಸಿ-ಸಲಹುವ ಸ್ವಾಮಿ
ಉತ್ತಮ ಪದವಿಯ ಕರುಣಿಸಿ

|| ೧೯ ||

ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಹಜ ಶಾಂತಿ ಭಾವ ತಾಳಿ ಧರ್ಮ
ಚಿಂತನೆಯ ಫಡೆಸುತ್ತನುದಿನ-ರಾಜಿಪ ನರಗೆ
ಸಂತೋಷ ಸಂಪ್ರದಿ ಪ್ರತಿದಿನ

|| ೨೦ ||

ಗೀತುತಿರುವೆನೆನ್ನ ಮನಕೆ ತೋಚಿದಂತೆ ವಿಷಯಗಳ
ದೋಚಿ ಬಾಚಿ ಗುರುಹಿರಿಯರ-ಬೋಧೆಗಳ ತಾಪ
ಮೋಚಕವಿದಾಗಲಿ ಕುಜನರ

|| ೨೧ ||

ಅವಧಿಪಾರಮಣ ಶ್ರೀ ರಘುನರಸಂಘ ಕಮಲಯುಗಳ
ಸ್ತವನಗೈದು ಧನ್ಯ ಜೀವನ-ಫಡೆಬಿಡೊ ಜೀವ !
ಕವಿವ ಶಂಕಯ ನೂಕುವನುದಿವ

|| ೨೨ ||

ನಲವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ

(೧) ಬದುಕು ಹಸನಾಗಲಿ

ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳಸಿ ಕಿತ್ತು ಕೊಂಬ ಕರ್ತ ನಾರಾಯಣನ ಮನೆಯೆ
ಹೊತ್ತು ಬರಲು ಮೃತ್ಯು ಬಿಡುವಳಿ ?—ಜೀವನೆ ಮೂರು
ಹೊತ್ತು ಹರಿಯ ನೆನೆಯಲೊ ಮರಳಿ ?

|| ೧ ||

ಹೊತ್ತು ಗೊತ್ತಿ ಗೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಗೊತ್ತಾದ ಗುರಿಯ ಬಾಳ
ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ-ಬಾಳೆಲೊ ! ಹಿತವ
ಹೆತ್ತಾರು ಮಂದಿಗೆ ಬಯಸುತ

|| ೨ ||

ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿರೆಂದು ಪುಣ್ಯ ಸಂಪಾದಿಸಿರೆಂದು
ಪುಣ್ಯವಂತರಾಗರೆನ್ನುತ-ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರೆಂದ
ಪುಣ್ಯ ವಾಣಿಯಂತೆ ನಡೆಯುತ

|| ೩ ||

ಅದ್ಭುತದೀಲೋಕವೊಳಗುಂಟುನಿಸಿ ಬರಲು ನೀನು
ಅದ್ಭುತ ಕಾರಣವೇನೆಂದು-ತಿಳಿವುದು ಗುರು
ಸದ್ವಿಧಿಭೆಯಲಿ ನೀನು ಯಾರೆಂದು

|| ೪ ||

ನಿನ್ನ ನಿನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿ ನಿನ್ನ ನಿನ್ನ ಬಂಧು ಬಳಗ
ನಿನ್ನ ನಿನ್ನ ಗುರು ಹಿರಿಯರ-ಮಾರ್ಗದಿ ನಡೆ
ನಿನ್ನ ರೀತಿ ಜರಿಯದವರ

|| ೫ ||

ರಾಮನೊ ಕೃಷ್ಣನೊ ಶಿವನೊ ಸ್ವಾಮಿ ನಿನ್ನಗೆ ಯಾರೊ ಅವನ
ನೇಮದಿ ಭಜಿಸಿ ಲೋಕಕೆ-ಉಪಕಾರಿಯನಿಸು
ವೈಮನಸ್ಯವೇತಕಿದಳಿ ?

|| ೬ ||

(೨) ಎಚ್ಚರಿಕೆ ! ಜೋಕೆ !

ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕುವಂಥ ನೋಟ, ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕುವಂಥ ಕೆಲಸ
ಹೆಣ್ಣು ಹೊನ್ನು ಮಣ್ಣು ಗಾಗಿಯೆ—ಮಾಡೀಯೆ ಜೋಕೆ !
ಹುಣ್ಣು ಹುಳಿತು ನಶಿಸಿ ಹೋದೀಯೆ !

|| ೬ ||

ತಿರುಗಿ ಬರುವುದೇನೊ ನಿನಗೆ ನರನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅನುಮ ಕೇಳೊ !
ಅರಿತು ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಬದುಕನು—ನಡೆಸುತ ನಿನ್ನ
ಗುರಿಯ ಸೇರೊ ಸದ್ಗತಿಯನು

|| ೭ ||

ಎನೊ ತಿಳಿಯದಿರುವ ನೀನು ಜ್ಞಾನಿಯೆಂದು ಹೇಗೆ ತಿಳವೆ ?
ಧ್ಯಾನ ಮೌನ ಸತ್ಯವರ್ತನ—ಸಾಧನೆಗಳಂಟಿ ?
ಎನುಂಟು ನಿನ್ನೊಳು ನಿವರ್ತನ !

|| ೮ ||

ಲೋಕದ ಕಣ್ಣಿನ ಮುಂದೆ ಬೇಕಾದುದೆಲ್ಲ ನೀ ಮಾಡೆ
ಲೋಕ ಸಾಕ್ಷಿ ಸುಮ್ಮನಿರುವನೆ ?—ಲೋಟಿಸಿ ನಿನ್ನೀ
ಲೋಕದಿಂದ ಮೊದಲು ತೆಗೆಯನೆ ?

|| ೧೦ ||

ಮನದೊಳಿದ್ದು ಬೇವನೆಮಗೆ ಪುಣ ಪುಣದ ಜೋಕೆ ! ಜೋಕೆ !
ಅನುಸರಿಸು ಮಾರ್ಗವದನು—ಎಂದೆಚ್ಚರಿಕೆ
ಯನು ಸದಾ ನೀಡುತಲಿರುವನು

|| ೧೧ ||

ಇದನು ನಾವು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ಮದದಿ ಹಿಗ್ಗಿ ಮುಂದೆ ಹುಗ್ಗಿ
ಎದೆಗೆ ಕಲ್ಲು ಬಡಿದು ಬೀಳ್ತೀವು—ಚಿನ್ನದ ಬಾಕಿ
ಬದುಕನಿಲ್ಲ ವ್ಯರ್ಥಗೈವೆವು

|| ೧೨ ||

(೩) ವಿದ್ಯೆ—ಬುದ್ಧಿ

ಓದು ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದಲಾದೀತು ನಿನ್ನ ದರಭರಣ !
ಸಾಧಿಸುವುದೆ ಸದ್ಗತಿಯನು—ಸುಜ್ಞಾನ ಪಡೆದು
ಸಾಧಿಸೊ ನೀ ನಿತ್ಯ ಸುಖವನು

|| ೧೩ ||

ಬೆಚ್ಚು ವಿದ್ಯೆಯೋದಿದವ ಬೆಚ್ಚು ಹಣವ ಗಳಿಸಬಹುದು !
 ಬೆಚ್ಚೇನ ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲನೋ ?—ಸದ್ಬುದ್ಧಿ ಶೂನ್ಯ
 ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದು ಕಡೆಗೆ ಕೆಡುವನೋ !

|| ೧೪ ||

ವಿದ್ಯೆಗಳನೇಕವುಂಟು ಉದ್ಯೋಗವನೇಕವುಂಟು
 ಬುದ್ಧಿ ಯುಂಟು ದೈವದತ್ತವು—ಇವುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ
 ಬೋಡ್ಡದು ಬುದ್ಧಿಯ ಪಾತ್ರವು !

|| ೧೫ ||

ಬುದ್ಧಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯು ಸೇರಿ ವಿದ್ಯೆಗೆ ವಿವರವು ಸೇರಿ
 ಸದ್ವಿವರವುಲೆ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರವು—ಸೇರಲು ಮನುಷ್ಯ
 ನುದ್ಧಾರಕಾಯತು ಮಾರ್ಗವು !

|| ೧೬ ||

ಜ್ಞಾನಿಯನಿಸಲು ಲಾಭವೇನು ಬಂತು ? ವಿವಿಧ ಶಾಸ್ತ್ರ
 ತಾನೋದಿ ವಿದ್ವಾಂಸನಹನು !—ಇಜ್ಜಾದರೂ ವಿ
 ಜ್ಞಾನಿಯಂತೂ ಅಗಲಾರನು

|| ೧೭ ||

ಲೋಕವನರಿತ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೋಕರೆ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು !
 ಲೋಕಕೆ ಗುರುಗಳಾದರು—ಲೋಕದ ಮನುಷ್ಯಾ
 ನೀಕಕೆ ಸುಜ್ಞಾನವಿತ್ತರು

|| ೧೮ ||

ಐವತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ

(೧) ನಾವು ಭಾರತೀಯರೇ ?

ಭರತ ಭೂಮಿ ಕಥೆಯ ಕೇಳಿ-ಪರದಾಸ್ಯ ವಿಮುಕ್ತರಾಗಿ
ಪರಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಬೋರಕಲು-ಭಾರತದ ಜಫರು
ಸರುವ ಸುಖದಿ ಬಾಳಿ ಬಗುಕಲು

|| ೧ ||

ಹಿಂದಿನ ನೂರಾರು ವರುಷದಿಂದನೆ(ಕ ದೇಶ ಭಕ್ತ
ರೊಂದೊಂದು ಕಾಲಕು ಬೋಧಿಸಿ-ಪ್ರಜೆಗಳ ಮನದ
ಸಂದೇಹವ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ

|| ೨ ||

ಹಲವು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಹಲವು ಸಾಧು ಸಂತ ಜನರು
ಹಲವು ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರೇಮಿಗಳೆಲ್ಲ ಜಾಗೃತಿಗೊಳಿಸಿ
ಬಲಪಡಿಸಿ ನಮ್ಮವರನ್ನೆಲ್ಲ

|| ೩ ||

ನಿಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಕೈಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸೌಖ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಕೈಲಿ
ನೆಮ್ಮದಿಯಲಿ ಬಾಳಿ ನೀನೆಂದು-ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಡಿಸಿ
ನಮ್ಮನೆಲ್ಲ ಹರಸಿದರಂದು !

|| ೪ ||

ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಜಯಭೇರಿ ತಾಸು ವೋಳಿಗಿರಲು
ಪಾರ ಪ್ರೇಮದೊಂದು ಹೋದೊಂದು ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು
ಗೌರವಿಸಿದುದೆಲ್ಲಿ ಪೋದುದು ?

|| ೫ ||

ಎನಿತು ದೇವರೆನಿತು ಗುರುಗಳೆನಿತು ನೀತಿ ಸತ್ಯ ಬೋಧೆ
ಜನರಿಗಾಯ್ತು ನಮ್ಮದೇಶದಿ-ಇಷ್ಟಾಗಿ ನಮಗೆ
ಜನಿಸಿತೆ ಸದ್ಬುದ್ಧಿ ಮನದಿ ?

|| ೬ ||

ಸಜ್ಜನ ಸಾಧುಗಳ ಸಂಗ ಹೆಣ್ಣೆ ಹೆಣ್ಣೆ ಗಾಗರೊಂಬ
ಗೆಣ್ಣೆ ದಾಸರ ಪದಗಳೆಲ್ಲವು-ನಮ್ಮಯ ಪಾಲೆ
ಗೆಣ್ಣೆ ಲಿಡಿದು ನಡೆಸಿಪೋದುವು

|| ೭ ||

ಬೈವ ಗುರು ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ ಬೇವಕಾರುಣ್ಯವು ಇಲ್ಲ
ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವ ತಾನಿಲ್ಲ-ವಿವೇಕವಿಲ್ಲ
ಯಾವ ಯಾರ ಭೇದವೂ ಇಲ್ಲ !

|| ೮ ||

ಮಳೆಯು ಬೆಳೆಯು ಪತು ಸಮೃದ್ಧಿ-ನಲಿವ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಪ್ರಜೆಯು
ತಿಳಿದ ಜನರು ಸತ್ಯಪೂರ್ಣರು-ಭಾರತದೊಳು
ತಿಳಿಯಲಿಂದು ಕಾಣದಾದರು !

|| ೯ ||

ತಪ್ಪರಿಸುತಿಹರು ಪ್ರಜೆಗಳೆತ್ತ ನೋಡಿದರು ಜಗದಿ
ಕತ್ತಲೆಯ ಕವಿದುಕೊಂಡಿತು-ಮುಂಗಾಣದಂತೆ
ಹೊತ್ತುಗೊತ್ತಿಗಿನ್ನೆ ತಪ್ಪಿತು

|| ೧೦ ||

ಹರಿದು ಹಂಚಿ ಕಿಷ್ಕುವಾಸೆ ಮುರಿದು ಮನೆಯ ಬದುಕುವಾಸೆ
ಸರಳ ಸುಂದರದ ಬೇವನ-ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಇರದ
ನರಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬದುಕು ಈ ದಿವ !

|| ೧೧ ||

ಕೋಟಿ ಗಡ್ಡೆ ಹೊಲಕೆ ಮನೆಗೆ ಕಾಟವೊಂದೊಂದಲ್ಲ ಒಳ
ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ಸಂತು ಜನರೊಳು-ಕಡಿಬಾಟವಾಗಿ
ಕೋಟಿಲೆ ಪ್ರತಿ ಸಂಸಾರದೊಳು !

|| ೧೨ ||

(೨) ಬದುಕಿನ ಹೋರಾಟ !

ಘಾಡ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಡಪಲೆದು ಮಣ್ಣು ತುಳಿದು
ಗೂಡ ಸವಿಸುತಿದ ರೈತಗೆ-ಸುಖದಿ ಹೊಟ್ಟೆ
ಪಾಡು ಸಾಗುತಿಹುದೆ ಇಂದಿಗೆ ?

|| ೧೩ ||

ಅವರ ಅವರ ಬವಣಿಗಳೆನು ಇವನು ನೀಗಲೊಪ್ಪ ಸಾಧ್ಯ ?
ಅವನೀತನೆಯು ಒವನೊದೊಡೇನು ?-ಬಂದಿತು ಭಾಗ್ಯ
ಅವನೇಕವೇ ಕವಿಯಿತ್ತನ್ನೇನು ?

|| ೧೪ ||

ಎನ್ನಿತೋ ಮಂದಿ ವೀರ ಯೋಧರೆನ್ನಿತೋ ಮಂದಿ ದೇಶ ಭಕ್ತ
ರೆನ್ನಿತೋ ಮಂದಿ ಭರತ ಮಾತೆಯ-ಸುಪುತ್ರರಳಿದ
ರಿನ್ನಿತ ತಿಳಿದು ಬಿಡರು ಕುಮತಿಯ |

|| ೧೫ ||

ಅಳಿದ ವೀರರವರೆ ಭಸ್ಮರೂಳಿದ ಣಾವೇ ವೈರಿ ಜನರು
ತಿಳಿದು ತಿಳಿದು ನೀಡತ ಕೃತ್ಯವ-ಮಾಡುತಲಿರಲು
ಗೆಲುವುದೆಂದು ತುಳಿದು ಶತ್ರುವ

|| ೧೬ ||

ಕ್ರಾಮಜಾಮರಾದಿಗಳು ಧೂಮಲೇಕು ಕಾಣಿಸುತ
ನೇವು ನೀತಿ ಸತ್ಯ ಧರ್ಮವು-ನಶಿಸಿ ನಮ್ಮ
ನೀಮೆಯಲಿ ಕಾಡುತಿರ್ಪವು

|| ೧೭ ||

(೩) ವಿಪರೀತ ಮತಿಗಳು

ಧರ್ಮ ಭಕ್ತ ಜನರು ತಮ್ಮ ಕರ್ಮ ಮರೆತು ನೀತಿಗಿಟ್ಟು
ನಿರ್ಮಮರಾಗಿ ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯವ-ಮಾಡದಂತಾಗಿ
ಕೂರ್ಮಕೂಪರಾದರೋ ದೇವ |

|| ೧೮ ||

ಎತ್ತಣ ಪರಿಭವವದು ಕತ್ತಲೆಯು ಮಂಕು ಕವಿದು
ತತ್ತರಿಸುತಹರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ-ದೇಶದ ಜನರು
ಎತ್ತಲಾರದೆ ತಲೆಯಣುವಲ್ಲೂ

|| ೧೯ ||

ಹೆಣ್ಣು ನಿಂದ ಬೀದಿಸುವ ಹಣ್ಣು ಗರೇ ಹೆಣ್ಣುತಿಹರು |
ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣ ವೇಷವ ಧಾರಿ-ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಮಾರಿ
ಮಣ್ಣು ಬಾಳಿಗವರನು ನೂಲಿ

|| ೨೦ ||

ಹೆಣ್ಣು ಹೊರಗೆ ದುಡಿಯಬೇಕು ಹೆಣ್ಣು ಮನೆಗೆ ದುಡಿಯಬೇಕು
ಹೆಣ್ಣು ಹಡೆದು, ಗಂಡ-ಮಕ್ಕಳ-ಸಾಕುವ ಕಾಲ
ಬಣ್ಣಗಿಟ್ಟು ಬದುಕೋ ! ಶೇವಲ

|| ೨೧ ||

ಬಡತನವೆ ಹೆಚ್ಚಿತು ಬಡವರೇ ಇರದಂತೆ ಮಾಳ್
 ಕೆಡುತು ಯೋಚನೆಗಳಿಂದಿಗೆ !—ಮರಾಠೆಯಿಂದ
 ಒಡಲು ತುಂಬಿದೊಡೆಯರಿಗೆ || ೨೨ ||

ಬೆಚ್ಚು ಬಾರಿಸಾಸೆಗಾಗಿ ಕೆಚ್ಚುಲ ಕೊಯ್ದಂಥೆ ಬುದ್ಧಿ !
 ಹುಚ್ಚು ಮಂದಿ ರಾಜ್ಯದೊಳಗೆ—ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ
 ಬೆಚ್ಚಿತು ಪಿರಾಕೆ ಬಾಳಿಗೆ || ೨೩ ||

ಒಳತು ಜನರು ಹಲವರಿಲ್ಲ ಹಲವರಿವರ ನೋಳ್ಪರಿಲ್ಲ
 ನರಿವು ಗೆಲುವು ಬೇಕೆಕೆನ್ನಂತು ?—ಈ ಪರಿ ನಮ್ಮ
 ಳೆಲುವು ಭರತ ಭೂಮಿಗಾಯತು ! || ೨೪ ||

ಸಿರಿಯ ಸೂರೆ ಹೊಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಕರುಣ ಕಳುಹಾಡಿಯಲ್ಲಿ ?
 ದುರುಳ ಧೂರ್ತರಾಸುಡುಕೆಗ್ ?—ಈ ದಿವ್ಯಗಳಿರಿ
 ಮರಣವೇ ಸುಖವೇನೋ ಬಡವರ್ಗೆ ! || ೨೫ ||

(೪) ನಾವು ಮೂನವರೋ ? ಬಾಸವರೋ ?

ಮನುಷ್ಯ ಸಂಘೆ ಜೀವಿ ನಿಜವು ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಜೀವಿ ನಿಜವು
 ಮನುಷ್ಯನೇಕೆ ದನುಷ್ಯನಾದನು ?—ಇದೇನು ಬಂತೋ
 ಬಿಡುಗು ಬುದ್ಧಿ ತಾಳೂ ಕೆಟ್ಟನು || ೨೬ ||

ಎಂಜಲಿನ ಲೋಕವಿದು ಗಂಜಿಗಾಗಿ ಬಳಲುತ್ತಿಹುದು !
 ನಂಜನುಂತು ಬದುಕಿದವರೊಂಟಿ ?—ಪಾಪದ ಭೀತಿ
 ಗಂಜದ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗೆ ಕಲೆಯೊಂಟಿ ? || ೨೭ ||

ಹೀಗೆ ಲೋಕ ಮುಂದುವರಿಯೆ ಬೇಗೆ ಹತ್ತಿ ನಾಶವಹುದು !
 ರೋಗ ದಾರಿದ್ರ್ಯಗಳ ಕಾಟದಿ—ಮೂನವರು ಸಾವೆ
 ಬೇಗನಪ್ಪವರು ಸತ್ಯದಿ || ೨೮ ||

ಅನ್ಯ ಜನರ ಹಳೆಯದಂತೆ ಅನ್ಯ ದೇಶ ಹೆಗಳದಂತೆ
 ಅನ್ಯ ಭಾಷೆ ಮತಗಳ ಪ್ರೀತಿ-ಸೌಹಾರ್ದವರೆ
 ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕಾಗ ಪ್ರಗತಿ

|| ೨೯ ||

ದೇವ ಪ್ರೀತಿಭಾವರವ ದಯದಿ ಈ ಮನುಷ್ಯಯ ಸರ್ವ ಜೀವ
 ರಾವಾಸ ಕಾಲಕು ಸೌಖ್ಯದಿ ಬಾಳಲಿ ಶಾಂತಿ
 ಭಾವ ಮೂಡಿ ಸದ್ಭಾವೈಕ್ಯದಿ

|| ೩೦ ||

ಐವತ್ತೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ

ನಾಮ ಸ್ಮರಣೆ

(೧) ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ಸ್ತೋತ್ರ

ವೇದಗಳ ಕವ್ಯ ರಾಜ್ಯಸಾಧನ ಸೋಮಕನ ಶಿರ
ಭೇದಿಸುತಾ ವೇದ ಶಿರುಗಳ-ಕಾಯ್ತ ಮತ್ಸ್ಯವಿ
ನೋದಿ ಪರಿಶರಿಸೆಮ್ಮ ಪಾಪಗಳ || ೧ ||

ಮಂದರಾಚಲಕೆ ಬೆನ್ನ ಲೆಂದದಿಂದ ಕೊಟ್ಟ ಕೂರ್ಮ
ಸುಂದರ ಮೋಹಿನಿ ರೂಪನೆ-ದೀನರ ವೈರಿಯೊ
ಇಂದಿರಾಪ್ರಾಣೇಶ ಭೂಪನೆ || ೨ ||

ಭೂದೇವಿಯನೆ ಕದ್ದೊ ಯ್ತ ಆ ದುಷ್ಟ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನ
ಆದಿ ವಂಶನ ರೂಪದಿ-ವಧಿಸಿ ಸ್ವಾಮಿ
ಭೂಧವ ಸುಲಹಮ್ಮ ದಯದಿ || ೩ ||

ಹರಿಯ ಪರಮ ವೈರಿಯಾದ ದುರುಳ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನನ್ನು
ನರಸಿಂಹರೂಪದಲಿ ಸೀಳಿದ-ಪ್ರಹ್ಲಾದ ವರದ
ವೈರವುಡಮ್ಮ ಪರಮ ಶೃಪೆಯಿಂದ || ೪ ||

ವಾನುಜ ಶ್ರಿವಿಕ್ರಮನೆ ನೀ ಮನೆ ಕಾಯ್ದಂತೆ ಬಲಿಯ
ಕಾಮಿಗಳಾದಮ್ಮ ಗರ್ವವ-ಮೆಟ್ಟಿತ ಕಾಯೊ
ಸ್ವಾಮಿ ನೀನೊಮ್ಮಯ ಪ್ರಾಣನ || ೫ ||

ದುಷ್ಟ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ವಧಿಸಿ ಕಷ್ಟ ಕಳೆದ ಪರಶುರಾಮ
ದುಷ್ಟರೆಮ್ಮ ದುಷ್ಟಿಂಗಳೆ-ರೆತ್ತೊಗೆದು ನಿನ್ನ
ಇಷ್ಟರಪ್ಪಂತೀಯೊ ವರಗಳ || ೬ ||

ಭರತಗೆ ಪಾದುಕೆಯಿತ್ತ ಮರುಕಳಗುಪ್ತವದವಿಯಿತ್ತ
ದುರುಳ ರಾಮಾಣ ವಧಿಸಿದ-ಜಾನಕೀರಮಣ
ವರದನಾಗೊ ಭವಗೆ ಸರ್ವದ || ೭ ||

ಭಂಕ ಕೌರವರ ಕೊಲಿಸಿ ಭೂಮಂಡಲ ಭಾರವ ಕಳೆಯು
ಪಾಂಡವರ ವೊರೆದ ಕೃಷ್ಣನೆ-ಗೀತೆಯ ಸುಧೆಯು
ನುಂಟು ತಣಿಯ ಹರಸು ನಮ್ಮನೆ

|| ೮ ||

ಪ್ರವೃದ್ಧ ದಹನ ಕಾಲದಲಿ ಕಪಟ ರಾಕ್ಷಸರ ವಧಿಸೆ
ಉಪಕರಿಸಿ ಹರಗೆ ನೆರವಾದ-ಬೌದ್ಧ ವತಾರಿ
ಸುಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸೆಮ್ಮನು ಸದಾ

|| ೯ ||

ದುಷ್ಟರ ಪಾವಳಿ ಮೀರಿ ಶಿಷ್ಯರು ಕಲಿಪಾಠೆಯಿಂದ
ಕಷ್ಟಪಡಲು ಕಲ್ಪಿ ರೂಪದಿ-ಧರ್ಮನ ಕಾಯ್ತು
ಸೃಷ್ಟಿಶ ನಮೋ ಹೇ ! ವಿನೋದಿ

|| ೧೦ ||

ಹತ್ತನತಾರದಿ ನಿಜ ಭಕ್ತರನುದ್ದರಿಸುವನೆ
ಮತ್ತನಂತರೂಪ ತಾಳ್ದನೆ-ಪ್ರೀತರಭುವರನೆ
ಮುಕ್ತಿಪಾತ ದೇವದೇವನೆ

|| ೧೧ ||

(೨) ಕೇಶವನಿಂದ ಕೃಷ್ಣನವರೆಗೆ

ಈ ಸಮಸ್ತ ವಿಶ್ವದೊಡೆಯ ಕ್ಲೇಶವ ಪರಿಹರಿಸೆಂದು
ಕೇಶವನ್ನ ನೆನೆಯಬಾರದೆ-ಮಾಸವ ನಿನಗೆ
ಈ ಕರೀರ ಧ್ರಾಂಕಿ ಸಾಲದ

|| ೧೨ ||

ಸಾರಾಯಣನ ಸಾಮ ಬಿಡದೆ ಪಾರಾಯಣಗೈಯೆ ನಿನಗೆ
ದೂರವಾಗಿ ಭವದ ರೋಗವು-ಕಟ್ಟಿದೆ ಸುಖ
ಸಾರೆಯೊಪಗುಡುಡು ಸತ್ಯವು

|| ೧೩ ||

ಈ ಭರಿಯ ಅಸ್ಥಿರದ ಪೊದಭರಿತ ಜೀವನದಿ
ಸಾಪರದಿಂಜೊಮ್ಮೆಯಾದರು-ಭಕ್ತಿಯಲಿ ನೀನು
ಮಾಥವನ್ನ ಮರೆಯದಿರು

|| ೧೪ ||

ನೋವು ಬೇಕೆ ಮನಗಳನ್ನು ಆವರಿಸಿ ಕಾಡುವಾಗ
ಸಾವು ಮೇಲಿಂದಿನ್ನಿಸುತ್ತಿರಿಸಿ-ಬಾಳಲಿ ಬೇವ
ಗೋವಿಂದನ ಹೃದಯದಿ ಕರೆ !

|| ೧೫ ||

ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಶೀತ ವಾತ ಪಿತ್ತ ಕುಷ್ಠವಪಸ್ಕಾರ ಜ್ವರ
ಮುಖ್ಯ ಹೋಗಿ ಬೀಡಿಸುವಾಗ-ಚಿಹ್ನೆಮನದಿಂದ
ವಿಷ್ಣು ನಾಮ ಸ್ಮರಿಸೋ ನೀ ಬೇಗ

|| ೧೬ ||

ಮಧುಮಿಶ್ರಿತ ಹೋಗಿ ಮೊದಲು ತುಡಿಗೆ ಕಾಲಕೂಟವೆನಿಸಿ
ಹೃದಯ ಸೆಳೆವ ವಿಷಯ ಬಾಧೆಯು-ತಪ್ಪಲು ಫಿನ್‌ಗೆ
ಮಧುಮೇಧನನ ಪದವೇ ಗತಿಯು

|| ೧೭ ||

ವಕ್ರಗತಿಯ ಬಾಳಿನೋಳಿಗೆ ವಿಕ್ರಮದಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು
ಪಕ್ರಮಿಸಿದ ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯವ-ಪೂರೈಸಲು ತ್ರಿ
ವಿಕ್ರಮನ ಸ್ಮರಿಸೋ ಮಾನವ

|| ೧೮ ||

ನೇಮ ಭಗವನ್ನಾಮ ಸ್ಮರಣೆ ನೇಮ ಬಾಣ ಭರ್ಮ ದಯೆ
ನೇಮ ಪರರಿಗುಪಕಾರವ-ಮಾಡಲು ಫಿನ್
ವಾಮನ ಮೆಚ್ಚುತ ಪೊರೆಯುವ

|| ೧೯ ||

ಹೋದ ಕಡೆಗೆ ಮನವ ಹರಿಸಿ ಬೀದಿ ಹೋಗಿಯಾಗದಂತೆ
ಸಾಧರದಿ ಸತ್ಯ ಮಾರ್ಗದಿ-ಫಿಲ್ಮೆ ಲೋ ಬೇವ
ಪ್ರೀತರ ರಕ್ಷಿಸೋ ಮುದದಿ

|| ೨೦ ||

ಲೋಕ ಸುಖ ಬೇಕಾದರೆ ನಾಕ ಸುಖ ಬೇಕಾದರೆ
ಲೋಕ ನಾಕಾನಂತ ಕಾಲದ-ಸುಖಪಡೆಯಲು ಹೃ
ಷೀಕೇಶನ ಭಜಿಸು ಸರ್ವದ

|| ೨೧ ||

ಪದ್ಮಜನಯ್ಯನೆ ಮೂಲ ಪದ್ಮಜ ಜಾಂತರೆ ಕೇಳೊ
ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತಿದನು-ಹೃದಯದಿ ಭಜಿಸೋ
ಪದ್ಮನಾಭನಂಘ್ರಿಗಳನು

|| ೨೨ ||

ದಾಖೋದರನೇನಿಗೆ ಪರಮ ಸ್ವಾಮಿಯವನು ಎನ್ನಮನದ
ಭಾಮದಿ ನೆಲಸಲಿ ಸರ್ವದ-ಎಂದೆನಲು ನಿನ್ನ
ಕ್ಷೇಮ ವಹಿಸುವನು ಕಾಮದ

|| ೨೩ ||

ಕಂಠೆ ತತ್ತ್ವದರಿವಿನೋಳಾತಂಕಗಳನು ಪರಿಹರಿಸಿ
ಕಂಕರ ಭಾವದೊಳೆನ್ನನು-ಕಾಪಾಡುಯೆನಲು
ಸಂಕರ್ಪಣ ಪೊರವ ನಮ್ಮನು

|| ೨೪ ||

ಈ ಸಮಸ್ತ ಚರಾಚರಕೆ ವಾಸುದೇವನೀಶನೊಂದು
ದಾಸ ಭಕ್ತ ಬುಜಿಪುಂಗವರು-ನೀಡಿದ ಬೋಧೆ
ಯಾಸರೆಯೊ ಮನನ ಮಾಡಿರು

|| ೨೫ ||

ವಿದ್ಯೆ ವಿಷಯ ಸೌಹಾರ್ದವು ಸದ್ವಿವೇಕ ಸಚ್ಚೀಲವು
ವಿದ್ವಜ್ಞನರ ಸಂಗವಾಸವು-ಮೊದಲಾದ ಭಾಗ್ಯ
ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವು

|| ೨೬ ||

ತನುಮನ ಭವಂಗಳಾನೆ ಜನನೀ ಜನಕ ಸಹಿಸುತಾದಿ
ಮನೆ ಮಂದಿಯ ಮೇಲಿನಾಸೆಗೆ-ಮಿಗಿಲಿಲ್ಲವೇನೂ
ಆನಿರುದ್ಧನ ಕರುಣ ನಮಗೆ

|| ೨೭ ||

ಪುರುಷೋತ್ತಮನವನೆ ಕೇಳೊ ಸಿದ್ಧೇವಿಯ ರಮಣನಾತ
ಪರಮೇಶ್ವಿಗೆ ಜನುಮದಾತನು-ಕರ್ವಾದಿವಂದ್ಯ
ಪರಮ ಮುಕ್ತಿ ದಾತನಾತನು

|| ೨೮ ||

ಈ ಪುರ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗೆ ಸಾಕ್ಷರರು ಬಕ್ಷಿ ಪರ
ಮಾಪುರನೆ ಪರಮಾತ್ಮನು-ಎಂದರಿತು ನೆನೆಯ
ಭೋಕ್ಷಣನ ಪಾಡವದ್ಯವನು

|| ೨೯ ||

ನಾರಸಿಂಹನನ್ನು ಭಜನೆ ಭೋಗರ ಪಾಪ ರಾಶಿಯು ಸಂ
ಹಾರವಪ್ಪುದೆಂಬುದರಿಯೆಯಾ ?-ಪ್ರಹ್ಲಾದ ವರದ
ಭೂರಿ ಕೃಪೆಯ ತೋರಿದೆನ್ನಿಯಾ ?

|| ೩೦ ||

ಮೆಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಾಡುವ ಭಕ್ತರಚ್ಚುತನ ದಿವ್ಯ ನಾಮ
 ಬಚ್ಚಿಡುತ ಬಿತ್ತದೊಳಗೆ—ಸುಖಿಸುವರಿದು
 ಬಿಚ್ಚು ವಾಕ್ಯ ಭರಣೆಯೊಳಗೆ

|| ೩೧ ||

ಜನತೆಗೆ ನೀ ಮಾಳ್ವ ನೇವೆ ಜನತಾ ಜನಾರ್ದನನ ಸೇವೆ
 ತನು ಮನ ಭನಗಳ ತ್ಯಾಗದಿ—ಜಗದೀಶನೊಲಿದು
 ಅನುಪಮ ಸುಖವೀವ ಹರುಷದಿ

|| ೩೨ ||

ಇಂದ್ರ ಚಂದ್ರ ಮುಖ್ಯರೆಲ್ಲ ಇಂದ್ರರು ಕಂಠಮ್ಮ ರೋಕ
 ಕಿಂದ್ರರಿಗೆ ಇಂದ್ರನೆನಿಸುವ—ಸರ್ವೇಶನಾದು
 ಜೇಂದ್ರನ ನೆನೆಯಲೊ ಮಾನವ

|| ೩೩ ||

ಹರಿಯ ನಾಮ ನರನ ಚಿಹ್ನೆಯೆರಡರ ಸಂಬಂಧವಾಗೆ
 ಹರಿದು ಮನದೊಳಿಪ್ಪ ಕಲ್ಮಷ—ತೊಳೆಯುತಲಿಹ
 ಪರದಿ ಭೋಗವೀವುದನಿಶ

|| ೩೪ ||

ಕೃಷ್ಣನ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡೆ ಕಷ್ಟವೆಲ್ಲ ಪರಿಹಾರ
 ಅಷ್ಟಾರ್ಥ ಪೂರೈಸುತಿಹನು—ನಿಜ ಭಕ್ತರ ಸಂ
 ತುಷ್ಟಿಪಡಿಸಿ ಮೋಕ್ಷದೀವನು

|| ೩೫ ||

ಕೇಶವಾದಿ ಇಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಕು ಶ್ರೀಶನ ನಾಮದ ಪದ್ಯ
 ವಾಸಿಯಿಂದ ಪಾಡಿವೊಗಳು—ಸಜ್ಜ ನರನೆಲ್ಲ
 ತೋಷದಿ ರಘುವರ ಕಾಯುವ

|| ೩೬ ||

ಐವತ್ತೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ

(೧) ಅಂತಿಮ ವರದಿ

ದೇಹದಾಧಿಮಾಢ ಹೆಚ್ಚಿ ಗೇಹದ ಮಮತೆ ಹೆಚ್ಚಿ
ಮೋಹ ಸಹಿ ಸುತರಲಿ ಹೆಚ್ಚಿ—ಸಜ್ಜನ ಸಾಧು
ಸ್ನೇಹ ಹಾರಿಹೋದುದು ಕೊಚ್ಚಿ || ೧ ||

ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಸಕ್ಕರೆ ಕೊಬ್ಬರಿ ಹಂಚಿ
ಆಕ್ಕರೆ ಮಿಗಿಲು ಸಾರಿದೆ—ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ
ಇಕ್ಕದೆ ವೋಗಿಸಿ ಹಿಗ್ಗಿದೆ || ೨ ||

ಜನಕನು ನಾನೆಂದು ಸುತರನುದಿನ ವೋಗಿಪನುಯೆಂದು
ಮನದಲಿ ಹಿಗ್ಗುತ ಕಾಲವು—ಹಳ್ಳಿದೆ ಹಿಂದೆ
ಗಡೆಸದೆ ಮತ್ತೆನ್ನ ವಿಷಯವ || ೩ ||

ಬೆಳೆವ ಮಕ್ಕಳಾದಿಯಾಗಿ ನಿಲಯುತ ಮನೆಮಂದಿಯೊಳಗೆ
ಸುಳಿಯೆ ರೋಗರುಜಿನ ಮೃತ್ಯುವು—ತಲೆಗಿಟ್ಟಿ ಕೈಯ
ಹಲುವದೆ ರಕ್ಷಿಸಲು ದೈವವು || ೪ ||

ಯೌವನದ ಕಾಲದಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೆಣ್ಣು ಬಿಂತೆ
ಹಾವ ಭಾವಗಳಲಿ ತೊಡಗಿದೆ—ಅಹಹಾಸ್ಯಗೈದೆ
ದೇವರ ಗುರು ಹಿರಿಯರ ಮುಂದೆ || ೫ ||

ಹೊಕ್ಕು ಕಳೆದ ಪರಿಯ ಕಾಣೆ ಮತ್ತೆನಾಗಿ ವಿಷಯ ಸುಖದಿ
ಚಿತ್ತಜನ್ಮೆಯನ ಸ್ಮರಿಸದೆ—ಉನ್ಮತ್ತ ತನದಿ
ಚಿತ್ತಕೆ ಬಂದಂತೆ ನಡೆದಿ || ೬ ||

ಉತ್ಸವ ಸಂಭ್ರಮ ಹಬ್ಬದುತ್ಸಾಹದಾಚರಣೆಯಲಿ
ಮತ್ತರ ನನಗೆ ದೈವದಿ—ನಾ ಕರ್ತೃವೆಂಬ
ಈಶ್ವರಿ ಬುದ್ಧಿಯ ಮನದಿ || ೭ ||

ನಡೆವ ಕೆಲಸವೆಡವಿಬಾಗ ಕಡುಕೋಪ ಕಂಡವರ ಮೇಲೆ
ಕೆಡುಕು ಯೋಚನೆಗಳು ದುಷ್ಕೃತಿ-ಕಡೆಗೆ ಮಂಕು
ಬಡಿಯೆ ನೈವಕೆ ಶರಣಾಗತಿ

|| ೮ ||

ಲಾಭ ಪಡೆದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲೋಭ ವರ್ತನೆಯು ದೀನ
ರಾಬಾಲವೃದ್ಧರು ಸತಿಯರ-ಕಂಡರುಬೇಡ್ಲೆ
ನಾ ಬದ್ಲಿದನೆಂಬ ಮಮಕಾರ

|| ೯ ||

ಕಂಡ ಕಂಡ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಪುಂಡರೀಕನೆ ಕೂಡಿ ಮೆರೆದು
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನ ಧ್ಯಾನನ-ಮಾಡದೆ ಶುದ್ಧ
ಭಂಡ ಬಾಳ ಬದುಕಿದಂಥವ !

|| ೧೦ ||

ಕಾಲ ಚಕ್ರವುರುಳಿ ಬರಲು ಕಾಲು ಕೋಳು ಕಲೆಯ ಬಲವು
ಕೋಲು ಬಿದ್ದ ಗಳಿಗೆಯಿಂದಲಿ-ಗರ್ವವು ಮುರಿದು
ಮೂಲೆಗೊರೆ ಕೋಲ ಕೈಯಲಿ

|| ೧೧ ||

ಶಕ್ತಿಗುಂದಿ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಿಯಳಿದು ಮೆದುಳಿನಲ್ಲಿ
ರಕ್ತಿ ವಿಷಯಗಳಲಿ ರಾಗವು-ಮಾಯವಾಗಿ ವಿ
ರಕ್ತಿ ಭಕ್ತಿ ತಾವೇ ಬಂದವು !

|| ೧೨ ||

ಎಳಲಿಕ್ಕೆ ತ್ರಾಣವಿಲ್ಲ ! ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಾಯೇ ಇಲ್ಲ
ಬಾಳ ನಡೆಸಿ ಸಾಕಾಯತಲ್ಲ !-ಇಂತಾಗಿ ನನಗೆ
ಮೂಲೆಯೊಳಗೆ ಮುಪ್ಪಾಯತಲ್ಲ !

|| ೧೩ ||

ಈ ಪರಿಯಿಂದಲಿ ಜಗದಿ ತ್ರೀಪತಿಯ ಸೇವಿಸದೆ
ಕಾಪುರುಷನಂತೆ ನೆಟ್ಟಿದೆ !-ಸೆಟ್ಟ ನಂದ
ಕೋಪ ಶಾಪ ತಾಪಕೋಳಗಾಡೆ !

|| ೧೪ ||

(೨) ಸಾಧು ಸಂಹರ ಸಂಗ

ದೇವನೇ ಕಣ್ಣಿಂದ ತೋರ್ಪ ಭಾಗ ಸಮಾಧಿಯಲಿ ಸಾಹಿ
 ತ್ಯಾವಲೋಕನದ ಮಾಗಾದಿ !—ಛಲಿಯುಗ ಮಹಿ
 ಮಾವಲಂಬರಿಹರು ಲೋಕದಿ

|| ೧೫ ||

ಸಾಸಾ ಕಾರಣಂಗಳಿಂದ ಸಾಸಾ ದೇಶ ಸ್ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ
 ಸಾಸಾ ಕಾಲ ಸನ್ನಿವೇಶದಿ—ಸಜ್ಜನ ಸಂಗ
 ತಾನೋದಗುತಿಯು ಲೋಕದಿ !

|| ೧೬ ||

ಕುಶಲ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರಹರು ಕುಶಲ ಕರ್ಮಗಳು ಪರರ
 ಕುಶಲ ಕರ್ಮ ಕುಶಲವೆಂಬರು—ಸತ್ಕರ್ಮ ಜೀವ
 ಸದ್ಕೃತ ಸದ್ಗುಣಿಗಳಾರರು !

|| ೧೭ ||

ಗಾಢಯೋಗದಿಂದ ಸ್ವರಸಾನುಭವ ವ್ಯವಹರದಿ
 ಸಾಧುರಾಗದಿಂದ ದೈವವ—ಮೆಚ್ಚಿಸುವ ಮು
 ಪಾಠುಭಾವರಿಹರೋ ಮಾಢವ !

|| ೧೮ ||

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಂಗಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ
 ಸೇರಿ ಶರೀರದೊಳಹರಂತೆ—ಒಮ್ಮತದಿ ನರನ
 ಕೋರದಿಷ್ಟ ಕರ್ಮ ಮಾಳ್ವಂತೆ

|| ೧೯ ||

ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮ ಬಣ್ಣದ ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರಾಂತ್ಯ
 ಗಣ್ಯವೆನಿಸಿ ದೇಶವೆನಿಸಂತೆ !—ಸಂಘಟಿತವಾಗಿ
 ಕನ್ನ ರಾಜ್ಯ ತಾನೇ ಅಲ್ಪಂತೆ

|| ೨೦ ||

ಹಲವು ಹಳ್ಳಿ ನದಿ ಸಮುದ್ರ ಹಲವು ಗುಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟ ಕಾಡು
 ಹಲವು ಬಯಲು ಗದ್ದೆ ಹೊಲ ತೋಟ—ಪಶು ಪಕ್ಷಿ ಮೃಗ
 ಹಲವು ಸೇರಿ ಜಗದ ಸವಿರ್ವೋಟ !

|| ೨೧ ||

ಹಲವು ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಹಲವಾರು ಸಂವಿರ ಜನ
ಕಲೆವ ತಿರುತಿ ಕೀರ್ತಿಸ್ತುತದಿ—ಮಾತವರು ಕಮ್ಮ
ನೇರೇಗಾಂಬರು ವಿವಿಧ ಮಾರ್ಗದಿ || ೨೨ ||

ಅನರವರ ಮಾರ್ಗದಿ ಜೀವರವನೊಳು ಬದುಕಿನಲಿ
ವಿವಿಧ ಮುಖದಿ ಸಿಂಹಾಸನದಾಗಿ - ಸೇವೆಯ ಮಾತೆ
ಅವರಿಗೊಲಿವ ದೈವ ತಾಣಾಗಿ || ೨೩ ||

ತಿಳಿಯಬೇಕಾಯಿದನು ಮರತು ತಿಳಿಯಬಾರದುದನು ಕಲಿತು
ತಿಳಿದು ಮಾಳ್ ಸತ್ಯಮನ ಬಿಟ್ಟು—ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯೆ ?
ತಿಳಿಯೆ ಹರಿಯ ತಿಳುವಳಿ ಗುಟ್ಟು ! || ೨೪ ||

(೩) ಅರ್ಪಣಾ ಮಂತ್ರೋಭಾವ

ಅದುದಾಯಿತಿನ್ನಾದರೂ ಮಾಧವನೇ ಗತಿಯೆಂದು
ಖೇಡ ಬುದ್ಧಿ ಬಿಟ್ಟು ಮುಂಜೆ—ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ
ಹೋದರದುವೆ ಬಾರಿ ಸೌಖ್ಯಕೆ || ೨೫ ||

ಸಾಧನ ಸಂಪದಗಳೆ ಸಾವರದಿಂದಲಿ ತನ್ನ
ಸ್ವಾಧೀನಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ—ಬಾಳಿನ ಗುರಿ
ಮಾದರಿ ಲೋಕಕೆ ತೋರುತ || ೨೬ ||

ಯಾವ ಬೇವನಾದರೇನು ಕಾವ ನಮ್ಮನೆಯ ನಂಬಿ
ಸಾವ ಮುನ್ನ ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯವ—ಮಾಡಲೊ ಜೀವ
ಶ್ರೀವರನು ಮೆಚ್ಚಿ ಪೂರೆಯುವ || ೨೭ ||

ಭಕ್ತ ಜನರನುಭವ ಸಹೃದಿತ್ವ ಕೇಳಿ ಬುದ್ಧಿ
ಭಕ್ತಿ ಬೇವನಲಿ ಮಾಡಲೊ !—ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಕರ್ಮ
ಸಕ್ತಿಗಳಲಿ ಮನವ ನುಡಿಸಲೊ ! || ೨೮ ||

ಈ ಸಚರಾಚರಲೋಕವಿಶ್ವರೂಢೀಭವೆಂದು
ಬಾಸೋಟಿಯೊಳಗೆ ತಾನೊಂದು—ತಿಳಿಯುವ ನರ
ಲೇಸುಗಳನೆ ಬೆವನೊಂದೆಂದು

|| ೨೯ ||

ತಾಳು ಗೈವ ಕಾರ್ಯಗಳದೇನುಂಟೆಲ್ಲವನು ಬೇವ
ಸಾಸುಗ್ರಹದಿಂದ ತನ್ನಗೆ—ಫೀಡಿತನೊಬ
ಬಾಳುವದಿಂದ ನಡೆಯುವಾತಗೆ

|| ೩೦ ||

ಮೃತ್ಯು ಭಯವೆಲ್ಲಿಯದು ಕರ್ತವ್ಯ ನಿಷ್ಕೆಯೊಳಹ
ಸತ್ಯವಂತೆ ಸುಗುಣ ತೀಲಗೆ—ಬೇವನ ನಂಬಿ
ದತ್ತಧಿಕ ಪುಣ್ಯಕಾಲಿಗೆ

|| ೩೧ ||

ಪರರಿಗಾಗಿ ಬದುಕುವುದೆ ನರನ ಬಾಳ್ವೆ ಸಾರ್ಥಕವೆಂ
ದರಿತವೆಗೆ ಸರ್ವಸೌಖ್ಯವು—ಲಭಿಸಿ ಪರಮ
ಪುರುಷನೊಲಿವನವಗೆ ಸತ್ಯವು

|| ೩೨ ||

ನಿನ್ನ ನೀನು ಮರೆಯಬೇಡ ಅನ್ಯರನೂ ತೊರೆಯ ಬೇಡ
ನಿನ್ನ ನಂಬಿದವರ ಬಿಡಬೇಡ—ರಘುವರನ ಪಾದ
ವನ್ನೊದಿಗೂ ಮರೆಯಲೇಬೇಡ !

|| ೩೩ ||

ಮಾಣವ ನೀನಿದನು ತಿಳಿದು ಸಾಸುರಾಗದಿ ಭಕ್ತರ
ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶಗಳ ತತ್ವವ—ಮನವೆಗೈದು
ಜಾಣನೆನಿಸಿ ಕಳೆವುದೀ ಭವ

|| ೩೪ ||

ಭಕ್ತಿವಂಶಪಾದಮೇಲೆ ಶಕ್ತಿ ಬೇರೆಯೇತಕವಗೆ ?
ಶಕ್ತ ಶ್ರೀ ಪುರುಷೋತ್ತಮನನು—ನಂಬಿಹ ಸುಮತಿ
ಯುಕ್ತಿಯಿಂದೀ ಭವನ ಗೆಲುವನು

|| ೩೫ ||

ಬಿಡನು ಭಕ್ತನೊಂದಿಗೂ ಒಡೆಯನ ಶ್ರೀಪಾದಪದ್ಮ
ಬಿಡನು ಸತ್ಯ ಭರ್ಮಾ ನಿಷ್ಠೆಯು—ಗುರುಪಾದ ನೇನೆ
ಬಿಡನು ಸಾಧು ಸುಖನ ಗೋಷ್ಠಿಯು-

|| ೩೬ ||

ಸತ್ಯ ದರ್ಶನವ ಪಡೆಯಲತ್ತುತ್ತಾಹದಿಂದ ತನ್ನ
ನಿತ್ಯ ನಿಯತ ಕರ್ಮವೆಸಗುವ—ದುಷ್ಟರನು ತೊರೆವ
ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಹಿದರದಿರುವ

|| ೩೭ ||

ದುಷ್ಟನೆಂತೆ ಹೆರನಮಾಡಿ ತಿಷ್ಠನು ತಾನಾಗಬೇಕು
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ—ಸ್ವಕರ್ಮದಿಂದ
ಭ್ರಷ್ಟನಾಗದಂತೆ ಬೇರಿಸಿ

|| ೩೮ ||

ಹಿರಿಯರನುಭವಗಳನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಶುದ್ಧ ಮನದಿ
ನಿರುತ ಬೇಕ ಭಾವೆ ಜನಗಳ—ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿ
ಪರಮೇಶ್ವರ ಕೊಡುವ ಸುಖಗಳ

|| ೩೯ ||

ಐವತ್ತಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ

ಫಲಸ್ತುತಿ

ವೇನ ಬೇಬೇಕಾದಿವೆದ್ದ ಭಾವಜನ್ಯೈಯ್ಯ ಕೃಪಾಳು
ವಾಪಮಾಪಿ ಪ್ರಮತಿ ಈಳಿಮ್ಮ ಗೊರೆಯನು ನಿನ್ನ
ಬಾಪ ಭಕ್ತಿಯಿತ್ತು ವೊರೆಯಮ್ಮ

|| ೧ ||

ನಿರತಿತಯ ಭಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನ ಪರಮ ಸಂಪದಂಗಳೇನ
ನಿರದೇವಿಯೊಕ್ಕುನು ಮುದದಲಿ-ಗಂಧಸ್ವೀಕರಿ
ಧರೆಯ ಭಕ್ತ ಜನರ ಕೃಪೆಯಲಿ

|| ೨ ||

ಪರಿಯ ಚರಣ ಸರಸಜದ ಪರಿಮಳದ ಸೇವಿಸುವ
ಕರಿಯ ಸ್ಮರಣೆ ಭಜನೆಗೈಯುವ-ಗುರುರಾಯನೆಮ್ಮ
ದೂತರಾಹಿ ಕರಿಸು ವೊರೆಯುವ

|| ೩ ||

ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೂಲಿಸಲೆಂದು ಸಾರಸಿಬ್ಬಿದನು ನಾನು
ಸಾರಸಾಸ್ತ್ರನಂಟ್ರ ಭಜನೆಯ-ಮೂಡಿದಿಯೆಂದು
ಕೋರುವೆನು ಮನುಜ ಕೋಟಿಯ !

|| ೪ ||

ನಿನ್ನ ರೀಲೆ ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆ ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಜಗವು
ನಿನ್ನ ಕೈಗೊಂಬೆಗಳು ನಾವಯ್ಯ-ಎಂದಿಗೂ ನಾವು
ನಿನ್ನ ದಾಸರೆಂದು ತಿಳಿಯಯ್ಯ

|| ೫ ||

ಭಾರತದ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ವೀರ ಪ್ರಜೆಗಳುನ್ನತಿಗೆ
ಭಾರತೀಕಾಂಕ್ಷೆ ಕಾಂಕ್ಷೆ-ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ನಿನ್ನ
ಭಾರತೀಯರೆಮ್ಮ ವೊರೆಯನೆ

|| ೬ ||

ಕೇಶವಶರ್ಮನ ಸುತ ಕಾಶ್ಯಪ ಗೋತ್ರಜನಿದ
ನಾಶುಕವಿಶಿಯಾಗಿ ಬರದನು-ಈ ' ಕಲಿತದ 'ವ
ತೋಷದಿಂದ ರಾಘವೇಂದ್ರನು

|| ೭ ||

ಮಾಡಿದವರುಗಳ ಪಾಪ ಆಡಿದವರಿಗೆ ಎಂಬ
ರೂಢಿ ಮಾತು ಸೋಕಬಾರದು-ಶ್ವಮೆಯ ಬೀಡಿ
ರೂಢಿಗೊಡೆಯನಂಟ್ರ ಸ್ಮರಿವುದು

|| ೮ ||

ಲೋಕದ ಸುಪ್ರೇಮ ಬಯಸಿ ಟೀಕೆಗಳು ಬಂದುವಿಲ್ಲಿ
ಬೇಕೆಂದೇನೂ ಬರೆಯದಲ್ಲವು-ನಮ್ಮಯ ನಾಡ
ಜೋಕೆಗಾಗಿ ಕೇಳಿ ವಚನವು || ೯ ||

ಕಾವ್ಯವೊಲ್ಲವಿದು ನೆಜ ಕಾವ್ಯ ಗುಣದಿ ಕೂಡಿದು ಸಂ
ಸೃಷ್ಟಿವೆನಿಸಿದರದು ಬುದ್ಧಿಗೊತ್ತವಯರಿಗೆ
ಶ್ರಾವ್ಯವಯದು ಭಾವುಕರಿಗೆ || ೧೦ ||

ಲೋಕ ಕಲ್ಪಾಣವನು ಬಯಸಿ ವ್ಯಾಕುಲವ ಕಳೆಯೆ ವೇಳೆ
ಲೋಕ ಭರ್ವಾ ನೀತಿಗಳ ಸಾರ-ಕಲಿಪದವಿದು
ಲೋಕ ಜನಕ ಮಂಗಳಕರ || ೧೧ ||

ಮಂಗಳವಾಗಲಿ ನಿನ್ನ ಹಿಂಗದಿಗಲಿಗೆ ಬೇವ
ಮಂಗಳವಾಗಲಿ ಧರಣಿಗೆ-ಭಾರತಾಂಜಿಗೆ
ಮಂಗಳ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ || ೧೨ ||

ಮಂಗಳವೆನ್ನಯ ಹೃದಯದೊಂಟದಿ ನಿಲ್ಲುತ ಪ
ದಂಗಳನು ನುಡಿಸಿದಾತಗೊತ್ತೀ ರಘುವರಗೆ
ಮಂಗಳ ಗುರು ರಾಘವೇಂದ್ರಗೆ || ೧೩ ||

ನವವಂದಾಪನಾಂಶರ್ಗತ ನವಯತಿಂದ್ರ ಹೃದಯವಾಸ
ಪವನಾಪನಾಂಶರ್ಯಾಮಿ ರಘುವರ-ರಕ್ಷಿಸಲಿ ಸುಜನ
ನಿವಹನನಾಂಶರ್ಯಾರ || ೧೪ ||

ಸಾರಪದಗಳೇ ಕಾವ್ಯದೊಳಿಂಟುನೂರೆಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತು
ಶ್ರೀರಘುವರನಂಭಿ ಕಮಲದಿ-ಸಮರ್ಪಿತವು
ಮೂರುತಿಯ ಸುಪ್ರಸಾದದಿ || ೧೫ ||

ಸಂಧಿ ೧೩, ಪದ್ಯಗಳು ಅರ್ಲಕ್ಕೆ ಮಂಗಳವೆನ್ನು

|| ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ||

ಕುದ್ವಾ ಶುದ್ಧ ಪತ್ರಿಕೆ

ಪುಟ	ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪದ್ಯ	ಪದ್ಯ
14	19	2	ಬಾಳನ
32	6	2	ಪ್ರಕೃತಿ ಯಾಳೆ
34	1	1	ಜನರೊಳಗೇಳನ
34	2	2	ಶೋಧಕ ಪುಣ್ಯರೊಡನೆ
35	8	2	ದಿನವಳೆವರು
39	13	2	ವನಜನಾಭನ
47	9	3	ವೇದ್ಯ ಕೃಷ್ಣ
47	12	2	ಮಡಿಯಂತಿದ್ದರು
49	2	2	ಕಾಮರತಿಯರ
59	3	2	ಶೂನ್ಯರನುಮ
61	6	2	ಮಹಾಭಾರತದೊಳಗೊಪ್ಪಿತ್ತು
68	12	1	ಜನರತನಕ
82	16	3	ಸುಖಗಳನುಣವರು
85	5	1	ಕುಂದಿ ಮಾನವನ
94	20	1	ಮಾತುಗಳಾಡಿ
96	3	2	ಕಡಿ
97	11	2	ಸಜ್ಜನಕದಿಗಿ
106	7	1	ಅನುಮಾನವನನುಮಿತ್ತ
114	13	3	ಮೆರೆದು
130	27	2	ಮೆರೆದು